

Pwa Pisha'akhɔ ɲkwan ha'an
Jouŋ
fī'i nɛ
Kāoŋ nu pa tho nu

Jouŋ lūgwi nā'an nu ɲwa'anli yei pi ni chhu nu njiŋ nnu ɲa a nā'an ɲwa'anli gho nthɛ yie nɛ. A fī'i ɲa pi nā'an ɲwa'anli yei nne ɲa ɲgwa ji ɲa Jishɔ Ju Ŋa Minnwi ni Nchu'ɔ Ntaoŋ nɔ Ŋkwe nɛ, pugu pa ɲa ŋoŋ mbiŋ vi, a fā'o chombhi.

Jouŋ fī'i mishweishwei yi yei moŋ paa mɛmme ghrà. Fūoŋ yi fī'i fā'a Jishɔ moŋ nthɛ minaŋ. A pini nu'un mfi'i ɲkwan ha'an ɲgwa ni nchwīe ndii ɲa pugu ni nja'o ndɔ njɛi pa fā'a Jishɔ nɛ, Ki pugu ni ɲkakra mbiŋ vi ki pugu ni ndāa vi lāa. Moŋ mbra mme ghrà, Jouŋ fɛ ndii nɔ fī'i nu pa nnu ɲa a ni ndɔgo li'i moŋ shwi'i taŋ Lli Nji'a nɛ.

Jouŋ fī'i moŋ khwachɛi li'i moŋ ɲwa'anli yei ɲkwan ha'an Jishɔ nōoŋ noŋ yi ni ligi ye ɲa Minnwi ni nōoŋ noŋ yi nɔ gho ɲkaa yu nɛ. Ligi gho pɔ: A Mmu. Wu'ɔ nenne Jouŋ pini nu'un nōoŋ khwachɛi li ghoghrao ɲa Jishɔ ni nōoŋ nɛ. Jouŋ fī'i paa ɲgé ɲa Jishɔ ni ɲku'ɔ moŋ gu pi fūoŋ llé moŋ shwi'i taŋ. Jouŋ chrā ntou yi ɲkuoŋ nnu fā'o nu chombhi ki mme pi nɔ tɔgo nu mbho Jishɔ. A fī'i ɲa Chombhi ki mme yei gha njɛ ni ɲoŋ pi ndii ɲa ɲgaŋ vi piŋ Jishɔ Krishto ɲa a ju mbo shendaŋ, mbini mbo chombhi, mbini mbo nnu shini nɛ. Ta'a mme nnu ɲa a pɔ moŋ ɲwa'anli yei pɔ ɲa Jouŋ loŋo pa yaŋ ɲa ɲgwa ji

ne, mā'an fi'i pa nnu mon jijwe no gho. Pa maon pigho pa yaon no ŋkhi, brei, lí'ε, ŋkē'i minjii pugu pa minjii, ndaa grape pugu pa ntien yi.

Chrà chombhi

¹ Ŋkaon pi maa nchwīe mbhi, Chrà gho ni ŋkwo po, Chrà gho po pugu Minnwi, Chrà gho po Minnwi. ² A ni mbo pugu Minnwi ka'a no njē yi. ³ Sheshe yaon ŋa pi pūon ne togo pi mbho yu. A kan ni ŋkien pa'a sheshe yaon ŋa pi pūon ne lo mbo yi pūon. ⁴ Chombhi ni ndho pi mbho Chrà gho, chombhi gho po lí'ε ŋgwamishua. ⁵ Lí'ε gho the mon njinjin ndo pa'a njinjin lo ŋga'a vi.

⁶ Minnwi ni ntaon yichai non, ligi yi po Jouŋ. ⁷ A ni ntho no minkwentie no chrà nu nthe lí'ε gho, nne ŋa ŋuon ŋgwa nthe pugu pin ntogo pi ŋkuon chrà yi. ⁸ A shini ndo mbo ju mbo lí'ε gho. A ni ŋgu'ɔ mbo pi minkwentie no chrà nu nthe lí'ε gho. ⁹ Ŋkien lí'ε gho ni ntho nu ŋkuon mbhi, mbo lí'ε ŋa a the mfe lí'ε ni ŋuon ŋgwa ne.

¹⁰ A ni mbo ŋkuon mbhi ndo pi togo pi mbho yu nchwīe mbhi, ndo pa'a mbhi lo nji vi. ¹¹ A ni ntho nthe ji, ndo pa'a ŋgwa pi pigho lo ŋa'an njù'ɔ yugu gho. ¹² Ndo ni ŋuon ŋgwa pe ŋa pugu ni ŋa'an njù'ɔ yugu gho ne, ŋa pugu ni mbin vi ne, a fe ghrí ni pugu no gū nu puon Minnwi, ¹³ mbo puon ŋa pi lo mbhi vugu pi ŋkwan ha'an ŋgwamishua ghà mbhi ne, mbo ŋgwa ŋa pi shi lo mbhi vugu pi ni khwā nu ŋgwamishua, ki ni pī'i nu mimbia ŋa a lan ne. Minnwi ndutho yi chwīe pi phi vugu.

14 Chrà ghò ni ngū ñonmishua nshwi'i nchho shina pia. Pia yei ndigha'ò yi, mbo ndigha'ò ye ña a wu'ò fā'ò ju nò ta'a fiɛŋ Muuŋ Tāa nɛ. A ni ndinaon ni pwapuŋ pugu pa nnu shini.

15 Jouŋ ni mbo minkwentie yi, nchhu ni nji ña, “Yei ni mbo ju ña mi ni nchrā nthe vi ña, ‘Ju ña a tho nu njiŋ a nɛ, nthiŋkwo yi chaa nyan, nthe ña a ni ñkwo pò ñkaon maa mbo.’”

16 Llo mon linaon nu mi ni pwapuŋ, a fe mboro ñkuon mboro ni pia. 17 Nthe ña pi ni mfe gí ntogo pi mbho Mushi, ndo pwapuŋ pugu pa nnu shini tho ntogo pi mbho Jisho Krishto. 18 Yichəi kaŋ ta'a non lo naa njəi Minnwi, ndo fiɛŋ ta'a Minnwi ña a pò yei Tāa nɛ, chwīe pi ji Minnwi.

Nkini Jouŋ Ngaŋ Fe Nkhĩ

(Matio 3:1-12; Maaku 1:1-8; Luka 3:1-18)

19 Pa ngwa Juu llo Jerushaleiŋ ni nga ntaon pa ghan fe'ingieŋ Minnwi pugu pa ngwa Levi* ña pugu pie Jouŋ Ngaŋ Fe Nkhĩ ña, “O pò pi gǒ?” yei pò nnu ña Jouŋ ni nchhu nɛ. 20 Jouŋ shini ndo ndāa khwē nu, a ni nja nchrā li'i wo ki lo nji'i nchieŋ nchò yi, nchhu nu ña, “Nshi lo nji'i mbo Ju ña Minnwi Chu'ò Ntaon nò Nkwe nɛ.”

21 Pugu pie vi ña, “Ti o pò pi gǒ? O Elaija?”

Jouŋ khwē ña, “Nga, ndo mbo ju.”

“O njəli'i Minnwi gho?”

Jouŋ khwē ña, “Nga.”

22 Nennɛ, pugu chhu ghò ña, “O gǒ? Pigi fā'ò nò pīni nu ni khwē nshwei ngwa ha'an pugu taon vigi nɛ. O chhu pi ña nthe non yo?”

* 1:19 1:19 Ngwa Levi ni mbo ghan fā'a Nda Minnwi.

²³ Jouŋ khwē ŋa,
 “Mi ŋgǵi ŋoŋ ŋa a kēi nu moŋ ŋkǔnu njó.
 ‘Pēi piri Shendaŋ tithi ni Taathó ŋa a tógo
 fó nɔ ha’añ njǵi’i Minnwi mbo Ishaya ni
 nchhu nɛ.’”

²⁴ Pichēi pa ŋgwa Farashi ŋa pugu ni mbo
 shina ghaŋ ntaoŋ pighó† nɛ ²⁵ pie vi ŋa, “Ti ɔ
 mien ki lo mbo Ju ŋa Minnwi Chu’o Ntaoŋ nɔ
 Nkwe, ki lo mbo Elaija, ki lo mbo njǵi’i Minnwi
 ghó, ɔ thó kwe ŋgwa ni ŋkhǐ ki’ɛ ŋa?”

²⁶ Jouŋ khwē ni pugu ŋa, “Nga ŋkwe ŋgwa ni
 ŋkhǐ pi moŋ ŋkhǐ, ndo yichēi ta’a ŋoŋ thi shina
 pēi ŋa pēi shi lo nji vi, ²⁷ a thó nu njin a, ndo ndo
 nji’i nkā’o nɔ ŋoŋ ŋa mimfe mēfi ŋkǐ tra yi.”

²⁸ Nguoŋ nnu pei ghao ni nthó ndógo li’i
 Betani, njieŋ ninēi Jodaŋ li’i ŋa Jouŋ ni ŋkwe
 ŋgwa ni ŋkhǐ nɛ.

Jishó pɔ pi muuŋ minji Minnwi

²⁹ Mbhi gha ndaŋ, Jouŋ yēi Jishó a thó nu yēi
 yu, a chhu ŋa, “Lii njēi! Muuŋ Minji Minnwi ŋa
 a kwe phi ŋgwa ŋkuoŋ mbhi nɛ. ³⁰ Yei pɔ pi ŋoŋ
 ye ŋa mi ni nchrā nu nthɛ vi ndii ŋa ŋki chhu
 ŋa, ‘Ju ŋa a thó nu njin a nɛ nthiŋkwo yi chaa
 nyaŋ, nthɛ ŋa a ni ŋkwo pɔ ŋkaŋ maa mbo.’
³¹ Mmu nduthó a shini ndo nji vi. Ndo ŋki thó,
 nchho mfe ŋkhǐ ni ŋgwa nne ŋa ŋgwa Ishrae ji
 vi.”

³² Jouŋ kwe ntie yi, nchhu nu ŋa, “Mi ni njēi
 Jijwe Minnwi shwi’i nu mbiŋ yu nɔ mintu’olibuŋ
 llo po, nshwi’i ŋkina mbiŋ yu. ³³ Mmu nduthó a

† **1:24** 1:24 Yichēi shendaŋ nɔ tūgu nu ghrà yei pɔ ŋa *A ni ntaoŋ
 ŋgwa Farashi ntaoŋ ghaŋ ntaoŋ pighó.*

shini ndo nji'i nji vi, ndo ju na a ni ntaon a na ñkwe ngwa ni ñkhĩ mon ñkhĩ ne ni nchhu vèi na, 'Ñon na o shi njèi Jijwe shwi'i ñkina mbin yu ne, a ju na kwe nu ñkhĩ na a shi mfe ni ngwa ne shi mbo pi mon Jijwe Minnwi.' ³⁴ Ndo ñjèi, ndo mbo minkwentie na yei Muun Minnwi."

Jisho gē fūon ghan younjin pi

³⁵ Mbhi ni nga ndan, Jounj pinì ntithi pugu pa paa ghan younjin pi, ³⁶ mbe'i Jisho no ha'an a ni ntogo nu ne nchhu na, "Lii njèi, Muun Minjii Minnwi!" ³⁷ Paa ghan younjin pi pigho ni nga nja'o nnu yei, ndollo njou njin Jisho.

³⁸ Jisho kara non yi njèi vugu pugu tho nu njin yu, a pie vugu na, "Pèi ta'a pi kha?"

Pugu khwè na, "Rabai" (njin yi po na "Masha"), "O la'a pi hin?"

³⁹ A chhu ni pugu na, "Pèi tho ne njèi." A ni mbo yaon no khwe minaon ni naonchi na pugu pugu ni ngèi njèi li'i na a ni nda'a nu ne, pugu pugu la'a llé gho.

⁴⁰ Ta'a non shina paa ngwa pigho na pugu ni nja'o Jounj chrā, pugu yōu njin Jisho ne, ni mbo Andru, mbo ndin Shemu Pita. ⁴¹ Andru ghèi ntā'a ndin vi, mbo Shemu, nchhu gho na, "Pigi yèi Ju na Minnwi Chu'o Ntaon no Ñkwe ne" (njin yi po na "Krishto").

⁴² A lōgo vi pugu yu ghèi njèi Jisho. Jisho pe'i vi nchhu na, "O Shemu, muun Jounj, pi shi mēin gho ndwe pi na, 'Kefa' njin yi po na Pita‡."

Jisho gē Fili pugu Natania

‡ 1:42 1:42 Njin Kefa pugu Pita wu'o ta'a yi, mbo na ngù'o.

⁴³ Mbhi ni nga ndaŋ, Jisho lōgo nthí mi ɲa a shi ɲgēi Galili. Njēi Fili nchhu gho ɲa, “**Tho njōu njin a.**” ⁴⁴ Fili ni ndho Beshaida mbo la’ataoŋ pa Andru pugu Pita.

⁴⁵ Fili yēi Natania nchhu gho ɲa, “Pigi yēi ɲoŋ ve ɲa Mushi ni nā’an nthe vi moŋ Nwa’anli Gí, pa njēli’i Minnwi pini nā’an nthe vi ɲkaa pugu ne. A Jisho llo Nashare, mbo muuŋ Joshe.”

⁴⁶ Natania chhu gho ɲa, “A nthe nnu shi’i taon Nashare?”

Fili chhu gho ɲa, “Tho ne njēi.”

⁴⁷ Jisho yēi Natania tho nu yēi yu, a chhu gho ɲa, “**Lii njēi, yei ɲkien ɲoŋ Ishrae shishini, ɲa a lo mbo ɲgaŋ mifiɲ ne!**”

⁴⁸ Natania pie vi ɲa, “O kie nein nji a?”

Jisho khwē gho ɲa, “**Ŋkaon Fili maa mēin gho ndii ɲa o ni mbo la’o muuŋ thi wunu ne, mi ni njēi gho.**”

⁴⁹ Nne Natania khwē ɲa, “Masha, O Muuŋ Minnwi, O fūon pa ɲgwa Ishrae.”

⁵⁰ Jisho khwē gho ɲa, “**O wu’o mbin nthe pi ɲa nshwei gho ɲa mi ni njēi gho la’o muuŋ thi wunu ne? O shi njēi pa nnu a chaa yei.**” ⁵¹ A chhu gho ɲa, “**Shishini, nshwei vēi ɲa, pēi shi njēi po ɲa’an, pēi yēi pa ghaŋ ntaon Minnwi ku’o nu ndo nshwi’i nu mbin Muuŋ Ŋonmishua.**”

2

Jisho kara ɲkhǎ a gū là’o

¹ Paa llé ni nga ntogo, pi tho nji yichēi tini Kanaŋ moŋ Galili, mūuŋ Jisho po fo. ² Pi ni ɲgē Jisho ɲkaa yu li’i tini gho pugu pa ghaŋ younjin

pi. ³ Là'o ni nga mme, müun Jisho chhu gho na, "Pugu lo mfā'o là'o."

⁴ Jisho chhu gho na, "Ma! Yinε fā'o pi kho nō chwīe nu vāi? Ndiī a lo naa nkā'o ya'a."

⁵ Ndo müun vi chhu ni pa ghan fā'a na, "Pēi chwīe sheshe nnu na a chhu ni pēi nε."

⁶ Ntigao ndigi kñj ni'in njkhǐ na pi chwīe ni ngù'o nε ni nthi fo nne nō wēin nu njkhǐ mbo yi taontaon njkwan ha'an nù'on pa Juu nō kie nu mbo yi taontaon chhu nε. Ta'a yi lōgo jē nkuon khwe jo ngēi pi ntigao jo. ⁷ Jisho chhu ni pugu na, "Pēi ni'in njkhǐ mon pa kñj pigho a linaon." Pugu ni'in a linaon ti njwē cho gho. ⁸ A chhu ni pugu na, "Pēi nwaa yichēi fo ngēi mfe ni non na a lina nu ni ngwa li'i ji tini yei nε." Pugu nwaa.

⁹ Non na a ni ndina nu ni pa ngwa li'i ji tini gho nε ni nga njwē'i njkhǐ gho na pi kara a gū là'o nε, pa'a ndo nji li'i na a llo nε (ndo pa ghan fā'a li'i tini gho na pugu ni nwaa njkhǐ gho nε ni nji) ngan lina ni ngwa li'i ji tini gho mēin mimbia ngan tini gho, ¹⁰ nchhu gho na, "Sheshenon ghà fūon ngrā pi là'o shi'i ti ngwa gha nja nnu shi'i a maa ntho ni ye na a lo nja mbwa nε. Ndo o nū'on là'o shi'i ti ntho nchēin ndwε."

¹¹ Yeī ni mbo fūon li na Jisho ni nōon Kanan mon Galili, nōon ndigha'o yi, pa ghan younjin pi pin vi.

¹² Tini gho ni nga ntogo, Jisho shwi'i Kapanun pugu pa müun vi ni pa lin pi pugu pa ghan younjin pi nda'a fo nō shigei llé.

Jisho ghēi Nda Minnwi
(*Matio 21:12-13; Maaku 11:15-17; Luka 19:45-46*)

¹³ Ndīi jì Lli Nji'a pa Juu ni ñkwo para nu, nne Jisho ku'ò Jerushaleiñ. ¹⁴ A yēi ñgwa Nda Minnwi, pugu chho mfini pa fua, pa minjīi, pa mintu'olibuñ, ni pa ghañ kwri mbiñ pugu chho ñkuoñ pa taprei pugu. ¹⁵ Jisho chwē ñgwàñ ni ñkīi ñjōu vugu nò ghao Nda Minnwi mfe mbhi pugu pa minjīi, pugu pa fua, ñkwri mbiñ ghañ kwri mbiñ ñkara taprei yugu ñkuru. ¹⁶ Nenne, nchhu ni ñgwa pe ña pugu ni mfini mintu'olibuñ ne ña, **"Pēi pei maon pei ntaon nò gho hein, ki'i pēi lōgo Nda Tāa a, a gū nda tañ."**

¹⁷ Pa ghañ younjin pi kwin ña pi ni nā'an ña, "Ni'in ñjù'ò nthē Nda yo shi ñji a.*"

¹⁸ Nne pa Juu chhu gho ña, "O nōon pi yēi lī ni pigi nò nōon nu ña o fā'ò ghrī nò chwē nu nnu pei?"

¹⁹ Jisho chhu ni pugu ña, **"Pēi shā'a Nda Minnwi yei, mbinì nu'un ñkrao mon trei llé."**

²⁰ Pa Juu chhu ña, "Kho nya! A lōgo khwe wuñ ñga'ò ni ñga'ò yi ntigao nò krao nu Nda Minnwi yei, o ña o shi mbi'i totho nò trei llé nya?" ²¹ Ndo Nda Minnwi ye ña Jisho ni chrà nu nthē vi ne ni mbo pi non yi. ²² A ni ñga mbo ndīi ye ña Jisho ni mbinì nu'un ñku'ò mon gu ne, pa ghañ younjin pi kwin ña a ni nchhu yei nnu, mbiñ chrà Minnwi pugu pa chrà ña Jisho ni nchrā ne.

Jisho ji ñjù'ò ñonmishua

* **2:17** 2:17 Nwa'anli Nkhĩ 69:9.

²³ Ndiŋ ɲa a ni mbo Jerushaleiŋ li'i ji Lli Nji'a ne, ntou ɲgwa piŋ vi nɔ ha'an pugu ni njei ntou pa li ɲa a ni nɔon nu ne. ²⁴ Ndo Jisho shini ndo nji'e non yi mbiŋ pugu nthe ɲa a ni nji vugu ghao. ²⁵ Yichai non shini ndo mfa'o nɔ shwei nu vi ni yaon ɲa nonmishua yie gho ne, nthe ɲa ju ndutho yi ni nji nj'u'o yugu.

3

Jisho pugu Nikodemu

¹ Yichai nthishi pa Juu ni mbo fo, mbo non Farashi, ligi yi po Nikodemu. ² Non vei tho njei Jisho ni tu'u nchhu gho ɲa, "Masha, pigi ji ɲa o ɲgan ye'i ɲgwa llo mbo Minnwi, nthe ɲa a nthe pa'a non lo nɔon pa li pei ɲa o nɔon ne ki Minnwi lo mbo pugu yu ka'a."

³ Jisho khwe gho ɲa, "Shishini, nshwei gho, non mien ki lo mbo phi nkamu'on*, pa'a Minnwi lo nsha'a funon yi mon chombhi yi."

⁴ Nikodemu chhu gho ɲa, "Mimfe pi pini mbhi non pi neiŋ ndi ɲa a kwo po mmenon ne? A nthe a pini nii mon puŋ muon vi pi pini mbhi vi?"

⁵ Jisho khwe gho ɲa, "Shishini, nchhu ve ɲa pi mien ki phi non ni nkhi pugu pa Jijwe, pa'a a lo nii mon Sha'afuon Minnwi. ⁶ Ye ɲa a phi freinon mbhi vi ne freinon, ye ɲa a phi Jijwe mbhi vi ne, po jijwe. ⁷ Ki'i ngra'o nɔ ha'an nchhu ve ɲa a yi'i ɲa pi phi vei nkamu'on ne. ⁸ Fifei gha ntogo ɲgei nu li'i ɲa a khwa ne, o ya'o nkaon yi ndo

* **3:3** 3:3 Mon chra Gri, a nthe nin yi pini mbo ɲa llo tothi.

pa'a ndo nji li'i na a llo ne, ki li'i na a ghēi nu ne. A ha'an a po ni sheshenon na a phi Jijwe Minnwi mbhi vi ne."

⁹ Nikodemu pie na, "Pa nnu pei nthe a lōgo li'i pi nei?"

¹⁰ Jisho khwē gho na, "O ngan ye'i ngwa Ishrae ki lo nji nnu pei? ¹¹ Shishini, nchhu ve na pigi ghà nchrā pi nnu na pigi ji ne, nkwe nte yaon na pigi yei ne, ndo pa'a pēi lo mbin nnu na pigi chhu nu ne. ¹² Mi nshwei vēi ni pa nnu nkuon mbhi yei ki pēi lo mbin, pēi shi mbin ndii na nshwei vēi ni pa nnu po ne pi nkwan nei?" ¹³ Yichēi kan ta'a non lo naa nku'o po nkien non na a llo po nshwi'i shhe ne, mbo Muon Nonmishua. ¹⁴ Ndo no ha'an Mushi ni nkēre mitwe'i tothi mon nkūnu njō ne, wu'o nenne, a yi'i na pi shi nkēre Muon Nonmishua tothi, ¹⁵ nne na sheshenon na a pin vi ne, shi mfā'o chombhi ki mme.

¹⁶ "Nthe na Minnwi ni nkhwā ngwa nkuon mbhi yei ntou yi ti mfe ta'a fiēn muon vi, na sheshenon na a pin vi ne, mba'a a yi'i nkhu†, a shi mfā'o chombhi ki mme. ¹⁷ Nthe na Minnwi shini ndo ntaon muon vi nkuon mbhi pi na a tho nsha'a mbhi sha'a, a ni ntaon vi pi na a tho nne na ngwa nkuon mbhi hein kie mbin yu ndūgu.

¹⁸ "Mba'a pi yi'i nsha'a non na a pin vi ne. Ndo non na a lo mbin vi ne kwo po ngusha'a nthe na a lo mbin fiēn ta'a Muon Minnwi. ¹⁹ Yei nkwan ha'an shā'a gho po ne: na lí'e tho nkuon mbhi,

† **3:16** 3:16 Yei lo mbo pi na mba'a non gho khu gu mon freinon. A po pi na mba'a non gho ma nji'i ngēi mon mōnon.

ŋgwa mien lí'ε ghɔ ŋkhwā pi njinjin nthe ŋa mbha nnu pugu pɔ pi pa pi piphi. ²⁰ Sheshenon ŋa a ghà nchwīe pa nnu piphi ne pīna lí'ε, nne pa'a ndo ntho mbara yəi lí'ε ghɔ nthe ŋa mbha nnu pi pi piphi shi ntaon paa. ²¹ Ndo sheshenon ŋa a ghà nchwīe nnu shini ne ghà ntho mon lí'ε, nne ŋa a nthe pi yəi ŋa nnu ŋa a chwīe nu ne a ya'o pi nchò Minnwi."

Jouŋ pi'i ligi Jisho tothi

²² Nnu pei ni ŋga ntogɔ, Jisho pugu pa ghan younjin pi ghēi mon shhe Judia, nchho fɔ pugu pugu, ŋkwe ŋgwa ni ŋkhī. ²³ Jouŋ ŋkaa yu ni ntho ŋkwe ŋgwa mon ŋkhī Aenon ŋkin Shalin, nthe ŋa ŋkhī ni njien fɔ, ŋgwa tho nu fɔ ŋkwe ŋkhī. ²⁴ (Yei ni mbo ndii ŋa pi shini ndo naa ni'in Jouŋ chéin ne.) ²⁵ Mindoundou ni ŋgū shina pa ghan younjin Jouŋ pugu pa yichəi non Juu ŋkuon nnu shigao nu non mbo yi taontaon nɔ ha'an nù'ɔn chhu ne. ²⁶ Pugu tho mbara Jouŋ nchhu ghɔ ŋa, "Masha, lii njəi, non ye ŋa pəi yu ni mbo njien ŋkhī Jodaŋ, ɔ chrà nɔ ligi yi ne tho ne mfe ŋkhī, ŋguon ŋgwa ghēi mbara vi."

²⁷ Jouŋ khwē ŋa, "Mba'a non fā'o kan ta'a yaon kan a nein pi fe fe ghɔ llo po. ²⁸ Pəi ŋkaa pəi pa minkwentie pan ŋa ŋki nchhu ŋa, 'Ndo mbo Ju ŋa Minnwi Chu'ɔ Ntaon nɔ ŋkwe ne, ndo pi taon a ŋa ŋgəi shhi yu.' ²⁹ Non ŋa a lan mingwe fhi ne, ju mbo mimbia lan. Ndo taannu mimbia ŋan lan ghɔ gha ntithi nja'o ŋgɔ mimbia ŋan lan ghɔ, mfā'o pwanju'ɔ ntou yi. Nthe yie ghɔ, pwanju'ɔ a linaon ndwe. ³⁰ A shi ŋgu'ɔ ŋku'ɔ

ku'ó mbo ñon ndien, ñgu'ó nshwishwi'i mbo ñon kike'i.

³¹ Ju ña a llo pi tothi ne gha'ó nchaa ñguon ñgwa, ju ña a llo pi ñkuon shhe ne pɔ ñon ñkuon shhe, nchrā pi nnu ñkuon shhe, ndo ju ña a llo pi po ne chaa ñguon ñgwa. ³² A chhu nnu pe ña a yəi ndo ñja'ó ne, ndo pa'a kan ta'a ñon lo mbin ñkɪni yi. ³³ Ndo sheshenon ye ña a pin ñkɪni yi ne frēi mbho yi ñkuon yei nnu, ña Minnwi ñgan nnu shini. ³⁴ Nthe ña ñon ña Minnwi taon ne chrā pi chrā Minnwi nthe ña Minnwi fe Jijwe yi gho ki fi'i. ³⁵ Tāa khwā Muuñ vi, mfe ñguon yaon lien mbo yu ghao. ³⁶ Sheshenon ña a pin Muuñ ne fā'ó chombhi ki mme, ndo sheshenon ña a lo ñja'ó nchò Muuñ ne, mba'a a le mfā'ó ñkien chombhi ndo ñgə'i pigitua Minnwi shi ñkina mbin yu."

4

Jisho pugu mingwe llo Shamaria

¹ Jisho ni ñji ña pa ñgwa Farashi kwo ya'ó ña a tho mfā'ó ntou ghan younjin pi ndo ñkwe vugu ni ñkhǐ nchaa Jouñ. ² (Ndo Jisho ndutho yi shini ndo ntho ñkwe ñgwa ni ñkhǐ, a ni ñkwe ghan younjin pi ñkwe ñgwa ni ñkhǐ.) ³ A ni ñga ñji nenne, ndollo Judia mbini Galili.

⁴ A pie ña a togo Shamaria. ⁵ Nne a tho nchəin mon yichəi mme li'i Shamaria ña pi mēin ni Shaika, ñkin nyien ña Jakɔ ni mfe ni Joshe muuñ vi ne. ⁶ Tien ñkhǐ Jakɔ ni mbo fo. Jisho ni ñkwo kina nthe fi'i nyien nu ña a ni ñkwo nyien ne, nne, nchəchho ñkin ñkhǐ gho. Ndi ñ gho ni mbo

mon ntun minaon. ⁷ Mingwe Shamaria tho li'i shūu ṅkhǐ, Jisho chhu gho ṅa, "Fe ṅkhǐ vøi nnu."
⁸ Pa ghan younjin pi ni ṅgøi mon la'a li'i yuon maon ji.

⁹ Mingwe Shamaria gho chhu ṅa, "A kie pi neiṅ, gò mbo ṅon Juu, pie yaon nnu llo mbho a mbo mingwe Shamaria?" (Nthe ṅa pa ṅgwa Juu shini ndo ntho mbo nu ni pra pugu pa ṅgwa Shamaria.)

¹⁰ Jisho khwē gho ṅa, "O kan nji fé Minnwi, ki nji ṅon ye ṅa a tho nchhu nu ṅa, 'Fe ṅkhǐ nnu ne', o kan mbie vi, a fe ṅkhǐ ṅa a ghà mfe chombhi ne ve."

¹¹ Mingwe gho chhu ṅa, "Masha, o lo nji'i mfā'o yaon nò shūu nu ṅkhǐ nò gho, tien ṅkhǐ gho lo ṅa nshīi. Ti o shi mfā'o ṅkhǐ fe chombhi yei pi hin? ¹² A ni mfe ṅkhu tãa vigi Jakò mfe tien ṅkhǐ yei ni pigi. Ju ndutho yi pugu pa puon pi pugu pa minyien pi ni ṅgu'o nnu ṅkhǐ pi llo fo. O tã'a nu nchhu ṅa o gha'ogha'o nchaa Jakò tãa vigi gho?"

¹³ Jisho khwē gho ṅa, "Nji ṅkhǐ shi ṅgu'o mbini njia ṅgwa pe ṅa pugu nnu yei ṅkhǐ ne. ¹⁴ Ndo ṅon ṅa a nnu ye ṅkhǐ ṅa ñshi mfe ne, mba'a nji ṅkhǐ ma nu'un njia vi. ṅkhǐ ṅa ñshi mfe ne shi ṅgū sha'ashhe mon ṅon yu ṅku'o nu mfe chombhi ki mme."

¹⁵ Mingwe gho chhu gho ṅa, "Masha, fe ṅkhǐ yei vøi nji ṅa mba'a ma nu'un mfā'o nji ṅkhǐ, ki ntho hein li'i shūu ṅkhǐ."

¹⁶ Jisho chhu gho ṅa, "Ghøi mēin ndaon gho pøi yu tho."

¹⁷ Mingwε ghɔ khwē ghɔ ɲa, “Ndo ɲi’i mfā’o ndaon a.”

Jishɔ chhu ghɔ ɲa, “Ɔ chhu a kā’o ɲa, ‘Ndo mfā’o ndaon a’, ¹⁸ nthe ɲa ɔ kwo lan tien pimbia, ndo ti ye ɲa pɛi yu pɔ ndwe ne lo ɲi’i mbo ndaon ghɔ, nnu ɲa ɔ chhu ne nnu shini.”

¹⁹ Mingwε ghɔ chhu ghɔ ɲa, “Masha, ɲjɛi ɲa ɔ pɔ pi ɲjɛli’i Minnwi. ²⁰ Pa tǎa pigi ni nthɔ ɲga’o Minnwi pi ɲkuon mbra yei, ndo pɛi chhu ɲa a pie ɲa ɲgwa wu’ɔ ɲga’o Minnwi pi Jerushalein.”

²¹ Jishɔ chhu ghɔ ɲa, “Ma! Pij nnu ɲa ɲchhu nu ne, ndii thɔ nu ɲa mba’a pi yi’i ɲga’o Tǎa pi ɲkuon mbra yei ki Jerushalein. ²² Pɛi gha’o yaon ɲa pɛi lo ɲi ne, pigi gha’o yaon ɲa pigi ji. Nthe ɲa lūgu nu tɔgɔ pi mbhɔ ɲgwa Juu. ²³ Ndo ndii chhɔ thɔ nu, ndo ɲkwo pɔ hein, ɲa ɲkien ghan gha’o Minnwi shi ɲga’o Tǎa mon Jijwε pugu pa nnu shini. Nthe ɲa Tǎa tǎ’a pi ɲkwan ɲgwa pighɔ ɲa pugu gha’o vi. ²⁴ Minnwi pɔ pi Jijwε, a pie ɲa ɲgwa ha’an pugu shi ɲga’o vi ne, gha’o mon jijwε pugu pa nnu shini.”

²⁵ Mingwε ghɔ chhu ghɔ ɲa, “Nji ɲa Ju ɲa Minnwi Chu’ɔ Ntaon nɔ Nkwe ne thɔ nu (mbo ju ɲa pi mēin ni Krishto ne). A shi ɲga nthɔ, kan a shi nshwei vigi ni ɲguon nnu.”

²⁶ Jishɔ chhu ghɔ ɲa, “Mmu ɲa ɲchrā nu ve ne ju.”

²⁷ Wu’ɔ ndii ghɔ pa ghan younjin pi pini, ɲgrāo ɲa a chrā nu pugu mingwε, ndo pa’a kan ta’a ɲon vugu lo mbie vi ɲa, “Ɔ tǎ’a pi kho?” ki ɲa, “Pɛi yu chrā nu nthe kho?” ²⁸ Nne mingwε ghɔ mien kǎn ɲkhǎ yi, ɲgɛi mon la’a nchhu ni pa

ngwa na, ²⁹ “Pèi tho njèi non na a shwei a ni nguon pa nnu na mi ni nkwo ma nchwie ne. A nthe yei po Ju na Minnwi Chu’o Ntaon no Nkwe ne?” ³⁰ Pa ngwa pigho mien mon la’a ntho nu li’i yei Jisho.

³¹ Ndi ghò pa ghan younjn pi ligèi Jisho, nchhu nu na, “Masha, ji maon.”

³² Ndo a chhu ni pugu na, “Mfā’o maon ji no ji nu na pèi shi lo nji’i nji.”

³³ Nne pa ghan younjn pi chhu nu ni non pugu na, “Yichèi non ni ntho ni maon ji mfe ghò na a ji?”

³⁴ Jisho chhu ni pugu na, “Maon ji pan po pi no chwie nu nnu na non na a taon a khwā ne, ti mī’ey fà’a yi ghò. ³⁵ Pèi lo nchhu na a wu’o mbi’i khwe nàon pi maa nkwo maon? Lii njèi, nshwei vèi, pèi pi’i ligi yei ndii pa mon nyien. Pa maon kwo tini nkā’o kwōo nu. ³⁶ Non na a kwōo maon ne kwo ntho mfā’o pe yi, ntho nu ni maon kwōo pigho na pugu fā’o chombhi ki mme, nne na non ha’an a phi ne pugu non ha’an a kwōo ne fā’o pwanju’o ka’a. ³⁷ Nthe na chrà yei nnu shini na, ‘Yichèi non phī, non nduon kwōo.’ ³⁸ Ntaon vèi na pèi ghèi nkwo yaon na pèi shini ndo mfā’a. Ngwa nduon fā’a, pèi shei no ghò.”

³⁹ Ntou pa ngwa Shamaria mon la’ataon ghò pin vi nthe chrà mingwe ghò na, “A shwei a ni nguon nnu na mi ni nkwo ma nchwie ne.” ⁴⁰ Pa ngwa Shamaria ni nga ntho njèi vi, ndigèi vi na a la’a pugu pugu. A la’a fo no paa llé. ⁴¹ Ntou pa ngwa pini mbigi mbin vi ntogo nkuon chrà yi. ⁴² Nchhu ni mingwe ghò na, “A lo ngu’o mbo

nthe pi pa nnu pe na o chhu ne na pigi pinj. Pigi ya'o ni non yigi llo mbho yu, ndo nji na a ju shini mbo Nkwe mbhi."

Jisho yigi ghino muun nthishi chai

⁴³ Paa lle gha ntogo, a lollo ngoi Galili. ⁴⁴ (Nthe na ndutho yi ni nchhu na, "Pi shi'a ma nga'o pa njeli'i Minnwi la'a pugu.") ⁴⁵ Nne, a gha ngoi Galili, pa ngwa Galili pinj vi nthe na pugu ni nga ngoi li'i ji Lli Nji'a Jerushalein, njei fi'i nnu pe na a ni nchwie li'i ji gho ne.

⁴⁶ Nne, a pini nu'un ntho nkamu'on Kanan mon Galili, li'i na a ni nkara nkhi a gu la'o ne. Mmenon ndien chai ni mbo Kapanun na muun vi yi mimbua ni ngino nu. ⁴⁷ A ni nga nja'o na Jisho lollo Judia ntho Galili, a ghoi ndigoi vi na a shwi'i Kapanun njigi ghino muun vi nthe na a ni nkwo chho nkukhu.

⁴⁸ Nne Jisho chhu gho na, "**Pai mien ki yoi pa li pugu pa nnu ghraoghrao pa'a pai lo mbinj.**"

⁴⁹ Mmenon ndien gho chhu gho na, "Masha, tho nkaon muun a maa nkhu."

⁵⁰ Jisho chhu gho na, "**Ghoi, muun gho shi mbo yi maon.**" Non gho pinj chra Jisho ndho nyien.

⁵¹ No ha'an a ni nshwi'i nu ne, puon fa'a pi para vi nchhu gho na muun gho yi maon. ⁵² Nne a pie vugu ni ndii na non yi ni nje yo nu ne. Pugu chhu gho na, "A yua mon ta'a minaon ni naonchi na shigao gho ni ntaon mbinj yu." ⁵³ Taa gho ji ki'e na a ndii ye na Jisho ni nchhu gho na, "**Muun gho shi mbo yi maon ne.**" Ju ndutho yi pugu pa mbaanda yi gu pa ghan pinj. ⁵⁴ Yei ni mbo mbra

li ŋa Jisho ni nōoŋ ndii ŋa a ni ntaoŋ moŋ Judia ŋgōi Galili ne.

5

Jisho yīgi ghĩno ŋoŋ Llé Ji

¹ Pa nnu pei ni ŋga ntogo, yichəi ji pa Juu tho ndogo li'i Jerushaleiŋ, Jisho ku'ɔ fɔ. ² Yichəi ŋkhī* ni mbo Jerushaleiŋ nɔ li'i ŋa pi ni mēiŋ ni Choŋka'a Minjii ne, pi mēiŋ moŋ chrà Hibru ŋa Bejata†, ŋa a ni mfā'o tieŋ li'i fere noŋ ŋkiŋ gho. ³ Nto pa ghaŋ ghĩno ni nuaŋ fɔ: pa nchriligi, pa kwini kwò ni pa ŋgwa ŋa ŋgei noŋ yugu khu. [Pugu ni ntho njwere nu ŋa pi chī'i ŋkhī gho ⁴ ntho ŋa ŋgaŋ ntaoŋ Taatho ni ntho nshwi'i nu moŋ ŋkhī gho pichəi ndii nchi'i nu. Fūoŋ ŋoŋ ŋa a nii moŋ gho ndii ŋa pi kwo chī'i ne, sheshe ŋkwaŋ ghĩno ŋa a ghana vi ne togo.] ⁵ Noŋ chəi ni mbo ŋa a ni ŋkwo ghĩno nɔ trei wuŋ ŋga'o ni yi fūoŋ. ⁶ Jisho ni ŋga njəi vi a nuaŋ fɔ, ndo nji ŋa ghĩno gho ni ŋkwo la'a mbiŋ yu nɔ ntaoŋ ndii, mbie vi ŋa, **“O tā'a nu mbo shi'i?”**

⁷ Ngĩno gho khwē gho ŋa, “Masha, ndo nji'i mfā'o sheshəoŋ nɔ ni'in nu ma moŋ ŋkhī ndii ŋa pi chī'i ne. Ndii ŋa ŋga mba'o nu nɔ nii nu ne, ŋoŋ nduoŋ kwo fūoŋ nii moŋ gho shhi a.”

⁸ Jisho chhu gho ŋa, **“Lollo tothi, lōgo kúoŋ yo ndo nyien.”**

* **5:2** 5:2 Pi ni nto ŋkhī yei tou puŋ yi pɔ ndipu'u wuŋ kwò ni kwò yi tieŋ. † **5:2** 5:2 Pi nā'an moŋ pichəi pa Nwa'anli Minnwi ndunu moŋ chrà Gri ŋa, *Beteshda* pichəi pɔ *Beshaida*.

⁹ Wu'ó ndii gho, non gho po shi'i, ndōgo kúon yi njē nyien nu! Llé na nnu yei ni ndōgo li'i ne ni mbo llé ji. ¹⁰ Nenne pa ngwa Juu chhu ni non gho na pi yīgi ghño yi ne na, "Shi'a llé ji, pa'a gi yia lo mbin na o tien kúon yo."

¹¹ Ndo a khwē ni pugu na, "Non na a ni njīgi ghño a ne ni nchhu na, 'Lōgo kúon yo nyien.'" "

¹² Pugu pie vi na, "Non gho gǒ na a chhu ve na lōgo kúon yo nyien ne?"

¹³ Ndo non gho na pi ni njīgi ghño yi ne shini ndo nji vi. Nthe na yú ngwa ni mbo fo Jisho kwo phe shina pugu ngōi. ¹⁴ Yichai ndii ni nga mbo, Jisho yai vi mon Nda Minnwi nchhu gho na, "Lii njei na o po shi'i. Ki'i nu'un nchwie phi nkamu'on nne na ki'i nnu wuwuru nchaa yie lōgo li'i mbin gho." ¹⁵ Non gho ghōi ni vhi, nshwei pa ngwa Juu na a ni njīgi Jisho njīgi ghño yi.

¹⁶ Yei nnu na a ni nchwie pugu fe ngō'i ni Jisho, nthe na a ni nchwie nnu yei llé ji. ¹⁷ Ndo Jisho khwē ni pugu na, "Taa a wu'ó ntho mfā'a fā'a ti nchōin ndwe. Nne, mummu fā'a nu." ¹⁸ Yei nnu na a ni nchwie pa thishi ngwa Juu mi'en ntā'a nu njwi vi ne, nthe na a lo ngu'ó mbō'i pi llé ji. A pini ntho mēin Minnwi na a Taa vi, nchwie non yi mbo ta'a fi'i pugu Minnwi.

Ghrí Muun Minnwi

¹⁹ Nne Jisho chhu ni pugu na, "Shishini, nchhu ni pēi na, minthe pa'a Muun lo nchwie nnu ni tho yi, a wu'ó nchwie pi nnu na a yai Taa vi chwie nu ne. Nthe na sheshe nnu na Taa ghà

nchwīe nε, Muuŋ ghà ŋgu'ò nchwīe pi yie ghò
 ŋkaa yu. ²⁰ Nthe ŋa Tǎa khwā Muuŋ nōoŋ ŋguoŋ
 nnu ŋa ju nduthò yi chwīe nu nε ghò. Ndo ti
 Tǎa shi nōoŋ mεmme fà'a ŋa a chaa pei nε ghò,
 nenne ŋa pèi ghrāo. ²¹ Nthe ŋa wu'ò nò ha'an
 Tǎa pì'i ŋgwa khu mfe chombhi ni pugu nε, a
 ha'an Muuŋ fe chombhi ni pa ŋgwa pe ŋa a khwā
 nò fe nu nε. ²² Tǎa shi'a nji'i nsha'a sheshenŋoŋ.
 A fe ŋguoŋ ghrí sha'a nu ŋgwa pi ni Muuŋ,
²³ nne ŋa minthe ŋguoŋ ŋgwa gha'ò Muuŋ nò
 ha'an pugu gha'ò Tǎa nε. Ŋoŋ ŋa a lo nji'i ŋga'ò
 Muuŋ nε lo nji'i ŋga'ò Tǎa ŋa a taon Muuŋ nε.

²⁴ "Shishini, ñchhu ni pèi ŋa ŋoŋ ŋa a ya'ò chrà
 a mbin ŋoŋ ŋa a taon a nε, fā'ò chombhi ki mme,
 mba'a pi nu'un nsha'a vi. A kwo tɔgɔ mon gu nii
 mon chombhi.

²⁵ "Shishini, ñchhu ni pèi ŋa ndii chhò nthò nu,
 ŋkwo thò ti nchəiŋ, ŋa ŋgwa khu shi nja'ò ŋgɔ
 Muuŋ Minnwi, ŋgwa pe ŋa pugu ya'ò mbin nε
 fā'ò chombhi. ²⁶ Nthe ŋa nò ha'an Tǎa nduthò yi
 ŋoŋ ŋa chombhi llo mbhò yu nε, a wu'ò ha'an a
 chwīe ŋa Muuŋ vi pò ŋoŋ ŋa chombhi shi ndhò
 mbhò yu nε. ²⁷ A fe ghrí ghò nò sha'a nu ŋgwa
 nthe ŋa a Muuŋ Ŋoŋmishua. ²⁸ Ki'i ŋgrāo nnu
 yei, nthe ŋa ndii chhò nthò nu ŋa ŋguoŋ ŋgwa pe
 ŋa pugu pò mon fún nε shi nja'ò ŋgɔ yi, ²⁹ ndo
 ntaon mon fún ghò. Pe ŋa pugu ni nchwīe pa nnu
 shi'i nε, pugu ku'ò mon chombhi ki mme, ŋgwa
 pe ŋa pugu chwīe phi nε ku'ò pi wēiŋ vugu nò
 pa ŋgusha'a.

Pa miŋkwentie Jishò

30 “Minthe pa’a ndo nchwīe yichēi nnu pi ni nyan ghrī. Nga nsha’a pi wu’o no ha’an Minnwi chhu vēi ŋa nsha’a nē, nne sha’a nu ma pō pi yi ndīndi, nthe ŋa nchwīe pi nnu ŋa ŋoŋ ha’an a taon a tā’a nu nē. Ndo nji’i nchwīe pi nnu ŋa ntā’a nu. 31 Mi ŋkwe ntīe noŋ a ni noŋ a pa’a pi lo ndii nnu ŋa nchhu nu nē ŋa a nnu shini. 32 Ndo yichēi ŋoŋ pō fo mbo miŋkwentīe a, nji ŋa nnu ŋa a chhu nu nthe a nē, nnu shini.

33 Jouŋ, ŋoŋ ŋa pēi ni ntaon ghan ntaon pēi ghō nē, a chhu nnu shini nthe a. 34 A lo mbo pi ŋa a ŋoŋmishua mbo miŋkwentīe a. Nchrā pei nnu pi ŋa minthe pēi kie nne ndūgu. 35 Jouŋ ni mbo no lan ŋkii nu ndo ndi’ē nu. Pēi ni mfā’o pwanju’o no kuo ndii moŋ lī’ē yi.

36 “Ndo mfā’o yichēi miŋkwentīe ŋa a chaa pē nnu ŋa Jouŋ ni nchhu nthe a nē. Nthe ŋa pa fā’a ŋa Tāa fē vēi ŋa mfā’a nē, mbo fā’a pē ŋa mfā’a nu nē, kwe ntīe a ŋa a taon Tāa ntaon a. 37 Tāa ŋa a taon a nē, kwe ntīe a. Pēi lo naa ma nja’o ŋgḡi yi moŋ sheshe ndii, ki njēi vi ŋkwan ha’an a pō nē. 38 Pēi lo nū’oŋ chrā yi moŋ njū’o pēi nthe ŋa pēi lo nji’i mbiŋ ŋoŋ ŋa a taon vi nē.

39 “Pēi tā’a moŋ Nwa’anli Minnwi nthe ŋa pēi pī’i ŋa pēi shi ma mfā’o chombhi ki mme moŋ ghō. Ndo Nwa’anli Minnwi yei chrā nthe pi mmu. 40 Ndo pēi lāa tho nu njēi a nne ŋa pēi fā’o chombhi.

41 “Ndo nji’i ntā’a ndigha’o pi llo mbho ŋgwa. 42 Nji ŋkwan ŋgwa ŋa pēi yie ghō nē, ŋa pēi lo nji’i mfā’o khwǎ Minnwi mbiŋ pēi. 43 Ntho moŋ ligi Tāa a ndo pa’a pēi lo mbiŋ a. Yichēi ŋoŋ

ntho moŋ ji ligi pəi piŋ vi. ⁴⁴ Pinthe pəi kie pi neiŋ mbiŋ ɲa pəi tā'a ndigha'o pi mbhə noŋ pəi nɛ. Ndo pa'a ndo ntā'a ndigha'o ɲa a llo mbhə fiɛŋ ta'a Minnwi nɛ.

⁴⁵ “Ki'i pəi pī'i ɲa ñshi ɲgwēiŋ vəi shhi Tāa. A ta'a ɲoŋ ɲa a shi ɲgwēiŋ vəi shhi Tāa, mbo Mushi ɲa pəi nū'ɔŋ kwà'a yəi mbiŋ yu nɛ. ⁴⁶ Nthe ɲa pəi kaŋ ni mbiŋ Mushi, pəi kaŋ mbiŋ a, nthe ɲa a ni nā'an nthe pi mmu. ⁴⁷ Ti pəi mien ki piŋ pa nnu ha'an a nā'an, pəi kie pi neiŋ mbiŋ chrà a?”

6

Jisho kugwi tien ɲkan pimbia pugu pa pichəi ɲgwa

(Matio 14:13-21; Maaku 6:30-44; Luka 9:10-17)

¹ Pa pei nnu ni ɲga ntɔgo, Jisho lollo ɲgəi shā'a ntaoŋ nɔ yini ɲjieŋ ɲkhǎ Galili, ɲa pi mēiŋ ni ɲkhǎ Tiberia nɛ. ² ɲkieŋ ntou yu ɲgwa yōu ɲjiŋ yi nthe ɲa pugu ni ɲjəi fi'i pa li ɲa a nōoŋ nu, mbo yīgi nu ghǎno ghaŋ ghǎno nɛ. ³ Jisho ku'o ɲkuoŋ mbra nchochho fo pugu pa ghaŋ younjin pi. ⁴ Ndiɪ ji Lli Nji'a, mbo ji pa Juu ni ɲkwo para.

⁵ Nthe yie gho, Jisho gha ɲkērə ligi yi, ɲjəi ɲkieŋ ntou yú ɲgwa tho nu yəi yu, a chhu ni Fili ɲa, “**Pia shi ɲjuoŋ brei pi hiŋ nne ɲa a nthe fi'i ɲgwa pei kru?**” ⁶ A ni nchhu yei pi nɔ ywə'i nu Fili nthe ɲa ju ndutho yi ni ɲji nnu ɲa a shi nchwīe nɛ.

⁷ Fili khwē ɲa, “Pi ɲji'i ɲjuoŋ brei pi ni fi'i mbiŋ ɲa ɲoŋ nthe a fā'a nɔ paa ɲkii llé nɛ, pa'a a lo ɲji'i ɲkā'o nɔ fi'i brei ɲa a nthe sheshenŋon fā'o shigei fo nɛ.”

⁸ Yichəi ta'a nğanj younjinj yi mbo Andru ndinj Shemu Pita chhu gho ɲa, ⁹ "Muunj mimbia chəi pɔ heinj ɲa a fā'o tienj brei ɲa pi chwīe ni bale nɛ, ni paa shhu. Ndo yie pɔ pi kɔ ni fi'i ntou ɲgwa pei."

¹⁰ Jisho chhu ɲa, "**Chwīe ɲgwa chɔchɔ shhɛ.**" Ntou trū ni mbo nɔ li'i gho. Nguonj ɲgwa pigho chɔchɔ shhɛ, pimbia ni mbo nɔ tienj kanj yugu. ¹¹ Jisho lōgɔ brei gho ɲga ɲkwo tōo Minnwi, ɲgrā ni ɲgwa ɲa pugu pi nchho shhɛ nɛ. Ngu'ɔ nchwīe pi nne ni shhu gho, sheshenonj fā'o fi'i ɲkwanj ha'anj a khwā nɛ.

¹² Pugu ni ɲga njru, a chhu ni ghanj younjinj pi ɲa, "**Pəi kiri pa pigəi kuo pi, ki'i sheshe yaon phe.**" ¹³ Nenne pugu kiri, a linaonj paanchro mikuo pa kuo brei llo ɲkuonj tienj ndigi brei gho ɲa ɲgwa pigho kru a pigəi nɛ.

¹⁴ ɲgwa pigho ni ɲga njəi yei li ɲa a ni nōonj nɛ, nchhu ɲa, "Yei ya mbo njəili'i Minnwi shini ɲa a ni mfā'o nɔ tho nu monj mbhi nɛ." ¹⁵ Jisho ni ɲga nji ɲa pi tā'a nu ntho ɲgwəinj vi mfra vi nū'ɔnj vi nɔ fūonj, a pīni njinjnjinj ɲgəi ɲkuonj mbra mbo fo tə'i vi.

Jisho nyienj ɲkuonj ɲkhǐ

(Matio 14:22-23; Maaku 6:45-52)

¹⁶ A ni ɲga mbo ni fanaonj, pa ghanj younjinj Jisho shwi'i ɲkinj ɲkhǐ, ¹⁷ nii monj kikuonj, njē shā'a nu ntaonj Kapanunj. Tu'u ni ɲkwo shini, ndo pa'a Jisho lo naa ntho mbara vugu ya'a. ¹⁸ ɲkienj titini fifrəi ni ntogɔ nu tho ɲkhǐ, monj ɲkhǐ gū pa ɲgwanyienj. ¹⁹ Nenne pugu ni ɲga ɲkwo chhwi pie ɲgəi yaonj nɔ tienj ɲkanj ki ntigao

ηκαη kwò mon ηkhĩ, ηjəi Jisho a nyien ηkuon ηkhĩ ntho nu yəi kikuon ghɔ, pɔɔɔ gu wēin vugu. ²⁰ Ndo a chhu ni pugu ηa, **“A mmu, ki’i pəi pɔɔɔ.”** ²¹ Nne pugu ni ηkhwā ηa a nii mon kikuon, wu’o ndii ghɔ, pugu kaon pie yugu no li’i ηa pugu ni ηgəi nu nɛ.

A mmu mbɔ brei chombhi

²² Mbhi ni ηga ndan, yú ηgwa pɛ ηa pugu ni ηkina no yini njiɛn ηkhĩ nɛ yəi ηa pichəi pa puon mi kikuon shini ndo nji’i mbɔ fɔ ηkieɛn ta’a yi ndo pa’a Jisho lo nii kikuon pugu pa ghan younjin pi ηgəi ka’a, pugu ni ηgəi pi tə’i vugu. ²³ Pichəi pa kikuon llo Tiberia ni ntho mbara no li’i ha’an pugu ni ηkru brei ghɔ ndii ηa Taatho ni ηkwo fɛ tōo nu nɛ. ²⁴ Nenne yú ηgwa pighɔ ni ηga ηjəi ηa Jisho shi lo mbɔ fɔ, ki pa ghan younjin pi nɛ, pugu ni ndutho yugu nii mon pa kikuon nshā’a Kapanun ntho ntā’a Jisho. ²⁵ Pugu ni ηga ηjəi vi mon yini njiɛn ηkhĩ, mbie vi ηa, “Masha, o ni ntho hein pi ndii kho?”

²⁶ Jisho khwē ni pugu ηa, **“Shishini, nshwei vəi, pəi lo ntā’a a nthɛ pi ηa pəi yəi pa li, pəi tā’a a nthɛ pi ηa pəi ni ηkru brei ti njru. ²⁷ Ki’i pəi wie non yəi pi no maon ji pɛ ηa a ghà mbiri nɛ, pəi wie non yəi pi no maon ji ηa a ghà kina mfe chombhi ki mme nɛ, ηa Muun Njonmishua shi mfe ni pəi nɛ, nthɛ ηa Minnwi mbɔ Tāa kwo nū’on li yi mbin yu ηa a pin vi.”**

²⁸ Nne pugu chhu ghɔ ηa, “Pigi shi nchwē pi neiη no tho nu fā’a fā’a Minnwi?”

²⁹ Jisho khwē ni pugu ηa, **“Yei fā’a Minnwi, ηa pəi pin ju ηa Minnwi taon nɛ.”**

³⁰ Nne pugu chhu ghɔ ɲa, “Ti ɔ nōon pi yɛi li nne ɲa pigi yɛi mbin ghɔ? Nnu ɲa ɔ shi nchwɛ ne kho? ³¹ Pa tãa pigi ni nji maon ji ɲa pi mɛin ni mana* ne mon ɲkũnu njó wu’ɔ nɔ ha’añ Nwa’anli Minnwi chhu ɲa, ‘A ni mfe brei llo po ɲa pi kru.’”

³² Jishɔ chhu ki’ɛ ni pugu ɲa, “Shishini, ñchhu ni pɛi, a shi ki lo mfe Mushi mfe brei llo po ni pɛi, ndɔ Tãa a fe ɲkien brei ɲa a llo po ne. ³³ Nthe ɲa brei Minnwi Ju ɲa a llo po nshwi’i shhe mfe chɔmbhi ni ɲgwa ɲkuon mbhi ne.”

³⁴ Pugu chhu ghɔ ɲa, “Masha, fe brei yei ni pigi ɲguon ndii.”

³⁵ Jishɔ chhu ni pugu ɲa, “A mmu mbɔ brei chɔmbhi, sheshenon ɲa a tho njɛi a ne, mba’a nji ma nu’un njia vi, ndɔ sheshenon ɲa a pin a ne, mba’a njù’ɔ yi ma nu’un njaon. ³⁶ Ndɔ nchu ni pɛi ɲa pɛi lo mbin a, nji’i nthe nɔ ha’añ pɛi yɛi a ne. ³⁷ ɲguon ɲgwa ɲa Tãa fe vɛi ne shi nthɔ njɛi a, ndɔ sheshenon ɲa a shi nthɔ njɛi a ne, mba’a nji’i ndãa vi. ³⁸ Nthe ɲa ñdɔ nji’i nshwi’i llo po pi nɔ chwɛ nu nyan nnu ɲa ñtã’a nu ne, ñshwi’i pi nɔ chwɛ nu nnu non ɲa a taon a ne. ³⁹ Yei nnu ɲa Minnwi non ɲa a taon a ne tã’a nu ne, ɲa ki’i mbhe sheshe yaon shina ɲguon yi ye ɲa a fe vɛi ne, ɲa mbi’i vugu tothi mon ndugwi njin llé. ⁴⁰ Yei nnu ɲa Tãa a tã’a nu ne, ɲa sheshenon ɲa a pi’i ligi yi ndii Muon ndɔ mbin vi ne, fã’o chɔmbhi ki mme, ñshi mbi’i vi tothi mon ndugwi njin llé.”

* **6:31** 6:31 Njin mana pɔ ɲa Yei pɔ pi kho?

⁴¹ Nne pa ngwa Juu jē luo nu nthε vi, nthε ηa a chhu ηa, “A mmu mbo brei ηa a llo po nshwi’i ne.” ⁴² Pugu chhu ηa, “Yei lo mbo Jisho muun Joshe, ηa pigi ji taa vi pugu muun vi ne? A nthε a kie pi neiη nchhu ndwe ηa, ‘Ndhο pi po nshwi’i?’”

⁴³ Jisho khwē ni pugu ηa, “Ki’i pəi luo nu shina pəi. ⁴⁴ Minthe pa’a kan ta’a ηon lo ntho njei a ki Taa ηa a taon a ne lo nshūu vi ntho nō. Ndo nshi mbini mbi’i vi mon gu nō ndugwi njiη llé. ⁴⁵ Pa njəli’i Minnwi ni nā’an ηa, ‘A le nje’i Minnwi nje’i vugu.’ Sheshenon ηa a kwo ya’o ndo nje’i yaon mbho Taa ne shi ntho njei a. ⁴⁶ Yei lo mbo pi ηa yichəi ηon kwo yei Taa, Ju ηa a llo mbho Minnwi ne wu’o fiη ηon ηa a yei Taa ne.

⁴⁷ “Shishini, nshwei vəi, sheshenon ηa a piη ne fā’o chombhi ki mme. ⁴⁸ A mmu mbo brei chombhi. ⁴⁹ Pa taa pəi ni nji mana mon ηkūnu njó, ndo ηguon yugu wu’o ηkhukhu. ⁵⁰ Yei ye brei ηa a shwi’i llo po, nenne ηa mimfe ηon kru ki lo ηkhu. ⁵¹ A mmu mbo brei maon ηa a shwi’i llo po. Sheshenon ηkru brei yei, kan a shi mfā’o chombhi ki ndugwi yi. Ndo brei ye ηa nshi mfe nō chombhi ngwa ηkuon mbhi yei ne, po pi freinon a.”

⁵² Nne pa Juu jē mindoundou shina pugu, nchhu nu ηa, “Mimfe ηon vei kie neiη mfe frēi yi ηa pia kru?”

⁵³ Nthe yie, Jisho chhu ni pugu ηa, “Shishini, nshwei vəi, pəi mien ki kru frēi Muon Njonmishua, mbini nnu chhī yi, nthε pa’a pəi lo mfā’o chombhi mbiη pəi. ⁵⁴ Sheshenon ηa a

kru frëinonj a ndo nnu chhï a ne fã'ò chombhi ki mme, ñdo mbini mbi'i vi monj gu monj ndugwi njinj llé. ⁵⁵ Nthe ña frëinonj a ya ñkien maonj ji, chhï a po ya ñkien maonj nnu. ⁵⁶ Sheshenonj ña a kru frëinonj a ndo nnu chhï a ne ghà ñkina mbinj mu, ñkina mbinj yu. ⁵⁷ Nò ha'anj Tãa ña a yi maonj taonj a, mñã'ò chombhi nthe pi Tãa gho ne, nenne, sheshenonj ña a kru frëinonj a ne, ju ñkaa yu shi mbo yi maonj nthe a. ⁵⁸ Yei brei ña a ni nshwi'i llo po ne, a lo mbo pi no ye ña pa tãa ni ñkru nda'a ngu'ò ñkukhu ne. Sheshenonj ye ña a kru frëinonj a yei ne shi nchho mbhi ki ndugwi yi."

⁵⁹ Jisho ni nchhu pa nnu pei monj nda luon Minnwi no ha'anj a ki ye'i nu Kapanunj ne.

Chrà chombhi ki mme

⁶⁰ Ndiï ña ntou pa ghanj younjinj pi ni nja'ò yei ne, pugu chhu ña, "Yei chrà tini ñga'a, a nthe a ywere gò chrà gho?"

⁶¹ Ndo Jisho ni nji ña pa ghanj younjinj pi tho nduo nu nthe nnu yei, nne a chhu ni pugu ña, "Nnu yei pigi vëi? ⁶² Ti a kanj ni mï'ej mbo pëi yëi Muonj Nonmishua ku'ò nu li'i ña a ni fionj mbo ne? ⁶³ A ghà mfe Jijwe chombhi, frëinonj lo mñã'ò ghère kanj shigëi. Chrà pe ña ñchrã ni pëi ne po pi jijwe pugu chombhi. ⁶⁴ Ndo pichëi shina pëi lo nji'i mbinj." (Nthe ña Jisho ni nji llo no një yi pe ñgwa ña pugu shini ndo mbinj ne, ndo nji ñonj ve ña a shi mfini vi ne.) ⁶⁵ A chhu ña, "Yei nnu ña a ni nchwïe nchhu ni pëi ña mba'a ñonj tho ñjèi a, kanj a ne a fe Tãa ghrí gho no tho nu."

⁶⁶ Jë ndiï yei ntou pa ghanj younjinj pi pini ki lo nu'unj nyienj pugu pugu. ⁶⁷ Nne Jisho pie

paanchro ghan younjij pi ŋa, “Pɛi tã’a nu ŋgɛi ŋkaa pɛi?”

⁶⁸ Shemu Pita khwɛ ghɔ ŋa, “Taathɔ, pigi shi ŋgɛi njɛi pi gɔ? ɔ fã’o chrà chɔmbhi ki mme, ⁶⁹ ndɔ pigi kwo pin, ndɔ nji ŋa ɔ Yi Taɔŋtaɔŋ Llo Mbhɔ Minnwi.”

⁷⁰ Nne Jishɔ chhu ni pugu ŋa, “A lo nchu’o mmu nchu’o vɛi Paanchro? Ndo ta’a ŋoŋ shina pɛi pɔ devi.” ⁷¹ A ni nchhu pi Judashi, mbɔ muuŋ Shemu Ishikario, nthɛ ŋa a ta’a ŋoŋ shina Paanchro ghɔ nɛ, ni mbɔ nɔ fini nu vi.

7

Jishɔ pugu pa liŋ pi

¹ Nnu pei ni ŋga ntogo, Jishɔ nyiɛŋ nu mon Galili. A shini ndɔ ntã’a nu nyiɛŋ mon Judia nthɛ ŋa pa thishi ŋgwa Juu ni ntã’a nu njwi vi. ² A ni mbi’i shigei ndii ji pa ŋgwa Juu ŋa pi mɛiŋ ni ji pa ntãa nɛ kã’o.* ³ Pa liŋ pi chhu ghɔ ŋa, “Lollo heiŋ ŋgɛi Judia nji ŋa pa ghan younjij pɔ shi njɛi pa fã’a ŋa ɔ chwɛ nu nɛ. ⁴ Nthɛ ŋa ŋoŋ ŋa a tã’a nu ŋa pi ji vi nɛ ghà fã’a pi li’i wo. Ŋa ɔ tho nchwɛ pa nnu pei nɛ, chwɛ ŋkuoŋ mbhi ji ghɔ.” ⁵ Nthɛ ŋa nji’i nthɛ pa liŋ pi shini ndɔ mbiŋ vi.

⁶ Jishɔ khwɛ ni pugu ŋa, “Ndi a lo naa ŋkã’o ya’a. Ni pɛi, sheshe ndii ka’oka’o. ⁷ Mba’a ŋkuoŋ mbhi pɛina vɛi ndɔ a pɛina a nthɛ ŋa ñchhu pa nnu nthɛ vi ŋa mbha fã’a pi, pi piphi nɛ. ⁸ Pɛi ku’o

* **7:2** 7:2 Ji yei ni mbɔ ji ŋa ŋgwa Juu ni nji nu Jerushaleiŋ nɔ fion lɛ nɔ kwiŋ nu ndii ŋa pugu ni nda’a nu mon pa ntãa mon ŋkũnu njó ndii ŋa pugu ni ndhɔ Ijpti nɛ.

li'i ji gho. Ndo nji'i nku'ɔ nu†li'i ji gho nthe ɲa ndii a lo naa nja nkā'o ya'a." ⁹ A ni ɲga nchhu yei nnu, ɲkina Galili.

Jishɔ Li'i Ji Pa Ntãa

¹⁰ Pa liŋ pi ni ɲga ɲkwɔ ku'ɔ li'i ji gho, juju ku'ɔ ɲkaa yu, ki lo mbo pi li'i wo, mbo pi njiŋnjin.

¹¹ Pa thishi ɲgwa Juu ni nthɔ ntã'a vi li'i ji gho, mbie nu ɲa, "A pɔ pi hiŋ?" ¹² Ntou pa nchũŋ ni mbo nu shina pa ɲgwa nthe vi, pichɛi ni ɲga nchhu nu ɲa, "A ɲkieŋ ɲoŋ," pichɛi ɲa, "Nga, a thɔ nchwīe nu ɲgwa fāaŋ ndaon." ¹³ Ndo pa'a kaŋ ta'a ɲoŋ lo nchrã nthe vi shhente, nthe ɲa pugu ni nthɔ mboɔ pa thishi ɲgwa Juu.

¹⁴ Ji gho ni ɲga ɲgɛi ti nchɛiŋ titri, Jishɔ ku'ɔ moŋ Nda Minnwi njɛ ye'i nu. ¹⁵ Pa thishi pa ɲgwa Juu ghrão, nchhu nu ɲa, "A kie pi nɛiŋ ɲoŋ vei ji fi'i yaon yei, ndo ki lo naa ma ɲgɛi shiku?"

¹⁶ Nne Jishɔ khwē ni pugu ɲa, "Yaon ɲa nje'i nu ne lo mbo pi nyan, a pɔ pi yi ɲoŋ ɲa a taon a ne. ¹⁷ Sheshe ñnu ɲa ɲoŋ tã'a nu nchwīe ne mbo pi nnu ɲa Minnwi tã'a nu ne, kaŋ a shi nji ɲa yaon ɲa ñje'i nu ne llo pi mbho Minnwi ki mi chrã pi ni nyan ghrí? ¹⁸ ɲoŋ ɲa a ghà nchrã pi ni ji ghrí ne ghà ntã'a pi ji ndigha'o ni ɲoŋ yi. Ndo ɲoŋ ɲa a ghà ntã'a pi ndigha'o ɲoŋ ɲa a taon vi ne, ɲgaŋ nnu shini pa'a ndo mfã'o kaŋ ta'a nnu mifi. ¹⁹ Mushi lo ɲkwɔ fe gí ni pɛi? Ndo kaŋ ta'a ɲoŋ vɛi shi'a nũ'ɔŋ. Pɛi tã'a nu njwi a ɲa?"

† **7:8** 7:8 Moŋ pichɛi pa ndunu Nwa'anli Minnwi moŋ chrã Gri a pɔ ɲa *Ndo ɲku'ɔ nu ya'a.*

²⁰ Kiri gho khwē ŋa, “Ɔ fā’o minwēiŋ! A tā’a gǝ njwi gho?”

²¹ Jisho khwē ni pugu ŋa, “Ŋki chwē ta’a fà’a, ŋguon yəi ghrāo nthe ta’a fà’a gho. ²² Mushi ni mfe gí ŋa pəi ni’iŋ puon pəi ŋgunu mbrei (a lo nji’i mbo ŋa a ni ndho pi mbho Mushi, a ni ndho pi mbho pa taa), nne pəi ni’iŋ ŋon ŋgunu mbrei llé ji. ²³ Ti pəi ni’iŋ ŋon ŋgunu mbrei llé ji nne ŋa a po ŋa pəi lo mbə’i gí Mushi, pəi pini mbigi túa vəi ŋa ñchwē ŋguon non ŋon ya tɔgo shi’i llé ji nthe kho? ²⁴ Ki’i pəi sha’a ŋgwa pi ŋkwan ha’an a fhi no ha’an a kā’o ligi pəi ne, pəi sha’a ŋgwa pi ŋkwan ha’an a kā’o ŋa pi sha’a ne.”

Yei nthe a po Ju ŋa Minnwi Chu’o Ntaon no Nkwe ne?

²⁵ Pichəi pa ŋgwa Jerushaleiŋ chhu ŋa, “Yei shi lo mbo ŋon ŋa pi tā’a vi njwi ne? ²⁶ A po neiŋ heiŋ nchrā nu shhente. Ndo pa’a pugu lo nchhu nnu gho! Pinthe a po ŋa pa thishi ji ŋa a Ju ŋa Minnwi Chu’o Ntaon no Nkwe ne? ²⁷ Ndo ndii ŋa Ju ŋa Minnwi Chu’o Ntaon no Nkwe tho ne, mba’a ŋon ji li’i ŋa a llo ne. Ndo pia ji li’i ŋa vei ŋon llo ne.”

²⁸ No ha’an Jisho ni nje’i nu mon Nda Minnwi ne, a ni nchhu ni nji ŋa, “Pəi ji a, ndo nji li’i ha’an ñdho ne? Ndo nji’i ntho pi ni tho a. Ju ŋa a taon a ne ŋgan chrà nnu shini, ndo pəi lo nji vi. ²⁹ Nji vi nthe ŋa ñdho pi mbho yu, a taon a.”

³⁰ Nenne pugu ni ntho ntā’a shendaon no wēiŋ nu mi, ndo pa’a ŋon lo ŋkāon vi nthe ŋa ndii yi shini ndo naa ntho ya’a. ³¹ Ndo ntou ŋgwa ka piŋ vi piŋ nchhu ŋa, “Ndo Ju ŋa Minnwi Chu’o

Ntaon nɔ Nkwe nɛ, shi nga nthɔ, a nɔon li a yien nchaa yi non vei?"

Pi taon pa ghan kɛ'i li'i na pugu wɛin Jishɔ

³² Pa Farashi ya'o yu ngwa pighɔ thɔ nchun nnu pei nthɛ Jishɔ. Nenne pa thishi ghan fe'ingien pugu pa ngwa Farashi taon pa ghan kɛ'i Nda Minnwi na pugu ghɛi ngwɛin vi. ³³ Jishɔ chhu ki'ɛ na, "Pia shi mbini mbo ka'a nɔ kuo ndii, ngɛi ki'ɛ nɛi non na a taon a nɛ. ³⁴ Pɛi shi ntā'a a ndɔ mba'a pɛi yi'i nɛi a. Li'i ha'an ngɛi nu fɔ nɛ mba'a pɛi thɔ fɔ."

³⁵ Pa thishi ngwa Juu chhu ni non pugu na, "Non vei tā'a ngɛi pi hin na mba'a pigi yi'i nɛi vi? A tā'a nu ngɛi mon la'ataon nduon li'i ha'an ngwa pia pɔ nɛ, nje'i pa ngwa nduon pighɔ? ³⁶ A chhu na, 'Pɛi shi ntā'a a ndɔ mba'a pɛi yi'i nɛi a', pugu pa na, 'Li'i ha'an ngɛi nu fɔ nɛ mba'a pɛi thɔ fɔ.' Njin nnu pighɔ pɔ pi na?"

Pa ninɛi na nkhɪ fe chɔmbhi ghà ntaon mon ghɔ nɛ

³⁷ Mon ndugwi nin nlembhi ji ghɔ, mbo mme llɛ, Jishɔ lollo ntithi tothi nchhu ni nji na, "Njū'ɔ non njaon, a thɔ mbara a nnu yaon. ³⁸ Sheshenon na a pin a nɛ, pa ninɛi nkhɪ fe chɔmbhi shi nkhɪ ntaon nu njū'ɔ yu, nɔ ha'an Nwa'anli Minnwi chhu nɛ." ³⁹ A ni nchhu yei nthɛ pi Jijwe Minnwi na ngwa pɛ na pugu pin vi shi mfā'o nɛ. A ni nga mbo ndii ghɔ pa'a pi lo naa mfe Jijwe Minnwi nthɛ na Jishɔ shini ndɔ naa nii mon ndigha'o yi.

Minduonduon shina ngwa

40 Pugu ni nga nja'ò pa chrà pei, pichèi pa ngwa pighò chhu ña, “Yei ya mbo pi njèlì'ì Minnwi shini.” 41 Pichèi chhu ña, “Yei Ju ña Minnwi Chu'ò Ntaon nò Nkwe nɛ.” Ndo pichèi chhu yugu ña, “Ju ña Minnwi Chu'ò Ntaon nò Nkwe ni mbo nò llo nu pi Galili? 42 Nwa'anli Minnwi lo nchhu ña Ju ña Minnwi Chu'ò Ntaon nò Nkwe nɛ shi ndhò pi mon ngwreinjon fùon Devi, pi phi vi Betelèheinj mbo la'ataon fùon Devi?” 43 Nne minduonduon gū shina ngwa pighò nthè vi. 44 Pichèi shina pugu ni ntā'a nu ngwēinj vi ndò pa'a non lo ñkāon vi.

45 Pa ghan kē'ì Nda Minnwi ni nga mbini, pa thishi ghan fè'ingien pugu pa ngwa Farashi pie vugu ña, “A chwē khò pa'a pèi lo ñkwèi ni ju?”

46 Pa ghan kē'ì Nda Minnwi pighò khwē ña, “Yichèi non lo naa ma nchrā nò non vei.”

47 Pa Farashi pie vugu ña, “Pi fñi vèi ñkaa pèi?
48 Sheshe pa thishi pugu pa ngwa Farashi pin vi?
49 Yú ngwa pei ña pugu lo nji gí Mushi nɛ, nchòno Minnwi pò mbinj pugu.”

50 Nikodemu ña a ni mbo ta'a non vugu nɛ, ni ñkwo ghèi njèi vi ngé chèi nɛ, chhu ni pugu ña,
51 “Gí yia ghà ngwēinj non ña a ngusha'a ki lo fùon mfe shina ghò ña a chrā? Ndo mbini nu'un ndii nnu ha'an a chwē nɛ?”

52 Pugu khwē ña, “O llo pi Galili ñkaa ghò? Ta'a nɛ mon Nwa'anli Minnwi njèi ña yichèi njèlì'ì Minnwi ni ñkwo ma ndò Galili?”

Mingwe lán ña pi ni ngwēinj vi mon shúon

53 ‡ [Sheshenon vugu ghēi mon ji la'a.

8

¹ Ndo Jisho ku'ɔ ŋkuon Mbra pa Thi Olive.
² Ŋkien ni muun tutu'u a pini ntho mon Nda Minnwi ŋguon ŋgwa tho njēi vi, a chocho shhe ntho njē'i vugu. ³ Pa ghan ye'i ŋgwa ni gí Mushi pugu pa ŋgwa Farashi tho ni mingwe lán chēi ŋa pi ni ŋgwēin vugu mimbia mon shúon, ntho ni ju ntigi vi shhi ŋguon ŋgwa ghao.

⁴ Pugu chhu ni Jisho ŋa, "Masha, pigi ya ŋgwēin mingwe lán vei pugu mimbia. ⁵ Mon gí Mushi, a chhu ŋa pi tun ŋkwan mingwe vei ni ŋgù'ɔ a khu. ɔ chhu jɔ ŋa?"

⁶ Pugu ni nchhu yei nɔ mōon nu Jisho nne ŋa pinthe pugu fā'ɔ nnu nɔ wēin nu mi nɔ ghɔ. Ndo Jisho tu'u non yi nā'an yaon ni muunshimbho yi shhe. ⁷ Nɔ ha'an pugu ni ŋgēi shhi ŋgu'ɔ mbie vi ne, a lollo tothi nchhu ni pugu ŋa, "Nɔn ŋa a lo nji'i nchwīe phi shina pēi ne, fūon ju ntun vi ni ŋgù'ɔ." ⁸ Mbini nu'un ntu'u non yi ŋkamu'on ntho nā'an yaon shhe.

⁹ Ndo ndii ŋa pugu ni nja'o ne, ŋgēi ghao pa ta'a ta'a, jē ŋkuon pa memme ŋgwa. Jisho kina fo tē'i vi, ni mingwe ghɔ, a thi shhi yu. ¹⁰ Jisho lollo tothi, nchhu ghɔ ŋa, "Má, pugu hin? Nɔn lo ŋgwēin ghɔ nɔ ŋgusha'a?"

¹¹ A chhu ŋa, "Kan ta'a yi, ma Taatho!"

‡ 7:53 7:53 Ghrà 53 ti ŋgēi nchēin mon njien 8:11 shi lo mbo mon pichēi pa Nwa'anli Minnwi lleshhi mon chrà Gri.

Jisho chhu gho ña, “Mummu ñkaa mu shi lo ñgwēiñ gho no ñgusha’a, ghēi, ndo jē ndwe ñgēi nu shhi ki’i nu’uñ nchwīe phi.”]

A mmu mbo lí’ε ñkuoñ mbhi

¹² Jisho pini nchrā ni pugu ñkamu’oñ, nchhu nu ña, “A mmu mbo lí’ε ñkuoñ mbhi. Mba’a sheshenon ña a tho njiñ a ne nu’uñ nyiēñ mon njiñ. A shi mfā’o lí’ε ña a ghā mfe chombhi ne.”

¹³ Nenne pa ñgwa Farashi chhu gho ña, “O tho ñkwe pi ntiē non yō. Chrā yō lo mbo nnu shini.”

¹⁴ Jisho khwē ña, “Ñga, nji’i nthē pi no ha’an ñkwe ntiē non a ne, nnu ña ñchrā nu ne nnu shini. Nthē ña ñji lí’i ña ñdhō ne pugu pa lí’i ha’an ñgēi nu ne. Ndo pēi lo nji lí’i ha’an ñdhō ne ki lí’i ha’an ñgēi nu ne. ¹⁵ Pēi sha’a pi ni nthiñkwo ñgwamishua. Ndo ñdo nji’i nsha’a non. ¹⁶ A nji’i ndo mbo pi ña ñsha’a, kañ sha’a nu ma yi ndindi, nthē ña ñdo nji’i nsha’a pi tē’i a. Pigi Tāa ña a taon a ne pō ka’a. ¹⁷ Pi nā’an mon ñwa’anli gí yēi ña pāa ñgwa mbo minkwentie, kañ nnu ña pugu chhu nu ne nnu shini. ¹⁸ A kwe mmu ñkwe ntiē non a, Tāa ña a taon a ne kwe ntiē a ñkaa yu.”

¹⁹ Nthē yie, pugu chhu gho ña, “Tāa gho gho hiñ?”

Jisho khwē ni pugu ña, “Pēi lo nji’i nji a ki Tāa a, pēi kañ ni nji a, pēi kañ nji Tāa a ñkaa yu.”

²⁰ A ni nchrā nnu pei no ha’an a ni nje’i nu no lí’i ña ñkūñ ni’iñ mbiñ Nda Minnwi ni nthi ne, ndo pa’a non lo ñgwēiñ vi nthē ña ndii yi shini ndo naa ñkā’o ya’a.

21 Mbini nchhu ni pugu ηkamu'oy ηa, "Ntho ηgəighəi ni ηwa, ndo pəi shi ntā'a a, ndo ηkhu mon phi yəi. Li'i ha'an ηgəi nu fo ne mba'a pəi tho fo."

22 Nne pa thishi pa ηgwa Juu pigho chhu ηa, "A shi njwi non yi nthe ηa a chhu pi ηa, 'Li'i ηa ηgəi nu ne mba'a pəi tho fo ne?'"

23 Jisho chhu ni pugu ηa, "Pəi llo pi ηkuon mbhi yei mbembien, ndo ndho nyan pi tothi. Pəi llo pi ηkuon mbhi hein, ndo nji'i ndho pi ηkuon mbhi hein, 24 ηki chhu ni pəi ηa pəi shi ηkhu mon phi yəi, nthe ηa pəi mien ki pin ηa, 'A Mmu mbo Ju,' pəi khu mon phi yəi."

25 Nne pugu chhu gho ηa, "O po pi gō?"

Jisho chhu ni pugu ηa, "Wu'ō yaon ηa mi ni ntho nchhu nu ni pəi nō njē yi ne. 26 Mfā'ō ntou nnu nō chhu nu nthe vəi, pugu pa ntou nnu nō sha'a nu vəi nō gho, ndo Ju ηa a taon a ne nyan nnu shini, ndo nnu ηa nja'ō mbho yu ne, nchii ni ηkuon mbhi." 27 Tho yugu shini ndo shie ηa a ni nchrā nu ni pugu nthe pi Tāa gho.

28 Nne Jisho chhu ni pugu ηa, "Pəi shi ηga ηkwo ηkērə Muon Nonmishua, pəi ji ki'ε ηa 'A Mmu mbo ju,' pugu pa ηa nshi'a nchwīe sheshe nnu ni nyan nji, ηgu'ō chhu pi nnu ye ηa Tāa tigi a nō ne. 29 Ndo ju ηa a taon a ne po pigi yu, a lo nji'i mien a tē'i a nthe ηa ηga ηgu'ō nchwīe pi pa yaon ηa a khwā ne." 30 Nō ha'an a ni ntho nchrā pa nnu pei ne, ntou ηgwa pin vi.

Nnu shini shi ηkīgēi ηkii mbin pəi

31 Nne Jisho chhu ni pa Juu pe ηa pugu ni mbin vi ne ηa, "Pəi ηkina ηkuon chrā a kan pəi ghan

youngin pan shishini. ³² Ndo p̄ei shi nji nnu shini, nnu shini shi nk̄igei nk̄ii mbin̄ p̄ei.”

³³ Pugu khwē gh̄o ɲa, “Pigi p̄o pi puon̄ Abrah̄an, pa’a ndo naa ma mfā’a nk̄una mbhō ɲon̄. Ti a kie pi neiɲ ɔ chhu ɲa, ‘Pi shi nk̄igei nk̄ii mbin̄ p̄ei?’”

³⁴ Jisho khwē ni pugu ɲa, “Shishini, n̄shwei v̄ei, sheshen̄on̄ ɲa a gh̄a nchw̄ie phī ne nk̄una phī. ³⁵ Nk̄una shi’a nji’i nk̄ina mbō ɲgia ndaan̄on̄ nō ɲguon̄ ndiī ndo muun̄ p̄o pi nō ɲguon̄ ndiī. ³⁶ Nenne tī müun̄ nk̄igei nk̄ii mbin̄ p̄ei, kan̄ p̄ei ya ntaon̄ mon̄ nk̄ii shishini. ³⁷ Nja nji ɲa p̄ei puon̄ Abrah̄an, ndo p̄ei tā’a nu njwi a nthe ɲa p̄ei lo mbin̄ chr̄a a. ³⁸ Nchr̄a nthe pi pa nnu ɲa T̄aa a n̄on̄ v̄ei ndo p̄ei chw̄ie pi nnu ɲa t̄aa v̄ei chhu ni p̄ei ne.”

P̄ei puon̄ devi t̄aa v̄ei

³⁹ Pugu khwē gh̄o ɲa, “Abrah̄an t̄aa vigi!”

Jisho chhu ni pugu ɲa, “P̄ei kan̄ mbō puon̄ Abrah̄an, p̄ei kan̄ nthō nchw̄ie pi pa nnu ha’an̄ Abrah̄an ni nchw̄ie ne. ⁴⁰ Ndo ndwe p̄ei ka tā’a nu njwi a jwi, mbō ɲon̄ ɲa a shwei v̄ei ni nnu shini ɲa a ya’o llo mbhō Minnwi ne. Yei lo mbō nnu ha’an̄ Abrah̄an ni nchw̄ie ne. ⁴¹ P̄ei chw̄ie pi nnu ɲa t̄aa v̄ei ni nchw̄ie ne.”

Pugu chhu gh̄o ɲa, “Pi shini ndo mbhi vigi pi mon̄ shúon̄, Minnwi nduthō yi T̄aa vigi.”

⁴² Jisho chhu ni pugu ɲa, “Minnwi kan̄ mbō T̄aa v̄ei, p̄ei kan̄ nkhw̄ā a, nthe ɲa ndhō mbhō Minnwi ndo mbō hein̄. Ndo nji’i nthō pi ni nyan̄ thō, a taon̄ Ju ntaon̄ a. ⁴³ A chw̄ie khō pa’a thō ȳei lo nshie ni nnu ɲa n̄chhu ne? A chw̄ie nthe

na minthe pa'a pɛi lo nja'o chrà a. ⁴⁴ Pɛi pɔ pi puon tãa vɛi mbɔ Shata, khwã nju'ɔ yɛi pɔ nɔ chwɛ nu nnu na tãa vɛi tã'a nu nɛ. A ni mbɔ njwi non llo nɔ njɛ yi, pa'a ndɔ ma mbɔ ni pra pugu pa nnu shini nthe na nnu shini lo mbɔ mbin yu. A ghà nga ndɛ'i ngien, kan a wu'ɔ nchwɛ pi nù'on yi nthe na a ndɛ'ingien ndɔ mbɔ tãa pa lɛ'ingien. ⁴⁵ Ndɔ nthe na nchhu pi nnu shini nɛ, a chwɛ yie pa'a pɛi llo mbin a. ⁴⁶ Pinthe a nɔn gɔ shina pɛi shishini na nchwɛ phi? Ti mi ntho nchhu pi nnu shini, a pɔ kho pa'a pɛi lo mbin a. ⁴⁷ Non na a yi Minnwi nɛ ghà nja'o chrà Minnwi. Pɛi lo nji'i mbɔ yi Minnwi a chwɛ yie ghɔ pa'a pɛi lo nja'o chrà Minnwi."

Jishɔ pugu Abraham

⁴⁸ Pa thishi ngwa Juu pighɔ pie Jishɔ na, "Pigi lo nchhu a kã'o ndii na pigi chhu na ɔ non Shamaria mfã'o minweinj mbin ghɔ nɛ?"

⁴⁹ Jishɔ khwɛ na, "Ndɔ nji'i mfã'o minweinj, nga'o pi Tãa a, ndɔ pa'a pɛi lo nga'o a. ⁵⁰ Ndɔ ndɔ nji'i ntã'a pi ndigha'o ni non a. A ta'a non na a tã'a ndigha'o a nɛ, mbɔ ju mbɔ ngan sha'a shã'a. ⁵¹ Shishini, nchhu ni pɛi na, sheshenon nja'o chrà a nchwɛ, pa'a a lo ma nkhu."

⁵² Pa thishi ngwa Juu chhu ghɔ na, "Ndwe pigi ya njɛi na ɔ fã'o minweinj! Abraham ni nkhu, wu'ɔ nɔ ha'an pichɛi pa njɛli'i Minnwi ni nkhu nɛ, ndɔ ɔ chhu na, 'Sheshenon nja'o chrà a nchwɛ, pa'a a lo ma nkhu.'" ⁵³ ɔ pɔ pi non ndien nchaa Abraham tãa vigi na a ni nkhu nɛ, Pa njɛli'i Minnwi khu nkhaa pugu nɛ? ɔ pi'i na ɔ pɔ pi gɔ?"

54 Jisho khwē ŋa, “Mi ŋga’o nonŋ a, kaŋ ndigha’o a po pi gha. ‘A Tãa a ŋa a gha’o a,’ mbo ju ŋa pɛi chhu ŋa, ‘A Minnwi yigi’* nɛ. 55 Ndo pɛi lo nji vi, ñji vi. Nka ni nchhu ŋa ñdo nji’i nji vi, kaŋ mbo pi ndɛ’ingienŋ no pɛi. Ndo ñji vi, ndo nchwīe nnu ŋa chrà yi chhu nɛ. 56 Tãa vɛi mbo Abrahaŋ ni mfā’o pwanju’o ŋa a shi njɛi ndii ŋa ñshi ntho nɛ, a ni njɛi mfā’o pwanju’o.”

57 Pa Juu chhu gho ŋa, “O lo naa nchɛiŋ tien wuŋ ŋga’o nchhu ŋa o yɛi Abrahaŋ pi nɛiŋ?”

58 Jisho chhu ni pugu ŋa, “Shishini, ñchhu ni pɛi ŋa, ŋkaonŋ Abrahaŋ maa mbo, A Mmu†!”

59 Nnɛ pugu lōgo pa ŋgù’o no tuŋ nu vi no gho. Jisho lɛrɛ, ntaonŋ monŋ Nda Minnwi.

9

Jisho chwīe nchriligi yɛi li’i

1 No ha’anŋ Jisho ni nyīenŋ ntogo nu nɛ, njɛi ŋon chɛi ŋa a ni mbo nchriligi jē ndii ŋa pi ni mbhi vi nɛ. 2 Pa ghaŋ younjijŋ pi pie vi ŋa, “Masha, a chwīe gǔ phi, ŋon vei ki tãa vi pugu mǔuŋ vi, ŋa a chwīe pi phi vi a taonŋ nchriligi?”

3 Jisho khwē ŋa, “A shini ndo nchwīe phi ŋon vei ki yi tãa vi pugu mǔuŋ vi. A ni mbo nenne pi ŋa fà’a Minnwi nōonŋ mbinŋ yu pi yɛi. 4 Pigi shi ŋgu’o mfā’a fà’a ŋon ye ŋa a taonŋ a nɛ no ha’anŋ minaonŋ wu’o ntho nu nɛ. Tu’u chho ntho nu ŋa

* **8:54** 8:54 Pichɛi pa Nwa’anli Minnwi monŋ chrà Gri chhu pi ŋa Mbo ju ŋa pɛi chhu ŋa a Minnwi yɛi nɛ. † **8:58** 8:58 Jisho gha chhu heinŋ ŋa a mmu, njijŋ yi po pi ŋa a Minnwi ŋa a ghà ŋgu’o Mbo, mbo Minnwi ŋa a ni nōonŋ nonŋ yi ni Mushi nchhu ŋa ligi yi A Mmu nɛ (Nwa’anli Ndi Taonŋ nu 3:14).

mba'a non nu'un mfā'a fā'a. 5 No ha'an mbo nkuon mbhi ne, a mmu mbo li'e nkuon mbhi."

⁶ A ni nga kwo chhu nnu pei, nthu thwe shhe, ntrao titwrei ni thwe gho. Nju'ɔ titwrei gho nɔ ligi nchriligi gho. ⁷ Nchhu gho na a ghēi mon nkhī na pi mēin ni Shiloan ne. (Njin Shiloan pɔ na taon.) Nenne a ghēi nshīgao, mbini, ntho njēi li'i.

⁸ Pa taakuo pugu pa ngwa pe na pugu ni nkwo yēi vi nɔ ngan luon ne chhu nu na, "Yei lɔ mbo non ye na a ni ntho nchɔchɔ nduon nu ne?" ⁹ Pichēi na, "A ju," pichēi chhu na, "Nga, ndo a fhi vi."

Ndo non gho wu'ɔ ntho nchhu nu na, "A mmu mbo ju."

¹⁰ Nne pugu chhu gho na, "Ti ligi yɔ kie pi nei nchu'ɔ?"

¹¹ A khwē na, "Non ye na pi mēin vi na Jishɔ ne trao titwrei nju'ɔ ligi a nɔ gho nchhu vēi na, 'Ghēi mon nkhī Shiloan nshīgao ligi yɔ fo.' Nenne n̄gēi nshīgao ligi a, njēi li'i ki'e."

¹² Pugu chhu gho na, "A hin?"

A khwē na, "Ndo nji'i nji."

¹³ Ngwa pigho lōgo non gho na a ni mfūon mbo nchriligi ne, n̄gēi nɔ shhi pa ngwa Farashi. ¹⁴ Llé na Jishɔ ni nchwē titwrei nchu'ɔ ligi non gho nɔ ne ni mbo llé ji. ¹⁵ Nne pa ngwa Farashi pinī mbie vi nkwan ha'an a kie nkaon maa njēi li'i ne. A chhu ni pugu na, "A yu'ɔ titwrei nɔ ligi a, nshīgao, njēi li'i."

¹⁶ Pichēi pa ngwa Farashi chhu na, "Non vei lɔ nji'i ndho pi mbho Minnwi nthē na a shi'a nū'ɔn Llé Ji." Ndo pichēi chhu na, "Pinthe

non mbimbhi kie pi nei non nkwon li pei?" Minduonduon gu shina pugu.

17 Nne pugu pini mbie non gho na, "O chhu na a chu'o ligi yo. Ti o khwe jo na nthe vi?"

Non gho khwe na, "A njeli'i Minnwi."

18 Pa Juu shini ndo mbin na non gho ni mbo nchriligi nkaon maa mbini nje li'i. Mein ta vi pugu mun vi. 19 Mbie vugu na, "Yei muon vei na pei chhu na pi ni mbhi vi a po pi nchriligi ne? Ti a kie pi nei ndwe ma njeli'i?"

20 Taa vi pugu mun vi khwe na, "Pigi ji na yei muon vigi, pugu pa na pi ni mbhi vi a taon nchriligi. 21 Ndo ti nkwon ha'an a kie nkaon maa nje li'i ndwe ne pigi lo nji'i nji, ki nji non na a chu'o ligi yi ne. Pie vi a ntinme. A shi nchra ni non yi." 22 Pa ta pi ni nchhu nnu pei nthe na pugu ni ntho mbo go pa thishi pa Juu. Nthe na pugu ni nkwo taon ni ta'a ncho na sheshenon mbin na Jisho Ju na Minnwi Chu'o Ntaon no Nkwe ne, pi fu'u vi nda luon Minnwi. 23 Nthe yie gho, ta vi pugu mun chhu na, "A non ntinme, pei pie vi."

24 No mbra nge pugu pini mein non gho na a ni mbo nchriligi ne nchhu gho na, "Chhu nnu mbo go ligi Minnwi. Pigi ji na non vei nchwe phi."

25 A khwe na, "Ki a po pi nchwe phi nshi lo nji! Ta'a nu na nji ne po na mi ni mbo nchriligi, ndo ndwe ntho nje li'i."

26 Pugu chhu gho na, "A ni nchwe pi nei mbin gho? A ni nchu'o ligi yo pi nei?"

27 A khwē ni pugu ɲa, “Ŋkwo shwei vɛi pa’a pɛi lo ntā’a nu nja’o. Pɛi tā’a nu mbini nja’o nthɛ pi khɔ? Pɛi ɲkaa pɛi tā’a nu ɲgū pa ghan younjin pi?”

28 Pugu wɛ’i vi, nchhu ɲa, “Ɔ ɲgan younjin ɲon yinɛ, ndɔ pigi pɔ pi pa ghan younjin Mushi. 29 Pigi ji ɲa Minnwi ni nchrā ni Mushi. Ndo ni ɲon vei pigi lo nji li’i ɲa a llo nɛ.”

30 Ɔnɔn ghɔ khwē ɲa, “Nthɛ khɔ, yei nnu ghraoghrao! Pɛi lo nji’i nji li’i ha’an a llo nɛ, ndɔ a chu’ɔ ligi a. 31 Pia ji ɲa Minnwi shi’a nji’i nja’o pa ghan nchwīɛ phi ndɔ sheshɛnɔn mbɔ ɲgan gha’o Minnwi, nchwīɛ nnu ɲa Minnwi ghɔ tā’a nu nɛ, a ya’o vi. 32 Fie nɔ ha’an mbhi ni njɛ nɛ pi lo naa nja’o ɲa yichɛi ɲon chu’ɔ ligi ɲon ɲa pi phi vi a pɔ nchriligi nɛ. 33 Ɔnɔn vei kan mien ki llo pi mbhɔ Minnwi, nthɛ pa’a a lo nchwīɛ sheshe yaon.”

34 Pugu khwē ghɔ ɲa, “Ɔ ya mbɔ pi ɲgan phi llo ndii ɲa pi ni mbhi ghɔ nɛ, ɔ tā’a nu njɛ’i vigi?” Pugu wɛin vi mfu’u mā’an mbhi.

Chri ligi mon jijwe

35 Jishɔ ya’o ɲa pi wɛin vi mā’an mbhi, ɲga njɛi vi, nchhu ghɔ ɲa, “Ɔ pin Muon Ɔnɔnmishua?”

36 A khwē ɲa, “Masha, Muon Ɔnɔnmishua pɔ pi gɔ, nne ɲa minthe mɛbin vi?”

37 Jishɔ chhu ghɔ ɲa, “Ɔ kwo yɛi vi, a ju ɲa a chrà nu vɛ nɛ!”

38 Ɔnɔn ghɔ chhu ɲa, “Taathɔ, mɛbin!” Ndo ɲga’o vi.

39 Jishɔ chhu ɲa, “Mi ni nthɔ mon mbhi yei pi nɔ sha’a nu, ɲa ɲgwa pɛ ɲa pugu pa nchriligi nɛ

nthe pugu yəi li'i, ngwa pe ɲa minthe pugu yəi li'i ne gū nchriligi."

⁴⁰ Pichəi pa ngwa Farashi ɲa pugu ni mbara yəi yu, ɲa' o nnu pei ne chhu ghə ɲa, "Pigi pa nchriligi ɲkaa pigi?"

⁴¹ Jishə chhu ni pugu ɲa, "Pəi kaɲ ni mbo pa nchriligi pa'a pəi lo mbo pa ngusha'a ndo ndwe ɲa pəi chhu ɲa, 'Pigi yəi li'i ne,' pəi kina mbo pa ngusha'a."

10

Lu' o chrà nthe ɲkē'i minjii

¹ Jishə chhu ɲa, "Shishini, nchhu ni pəi ɲa, ɲon ɲa a nii mon ɲka'a minjii ki lo ntəgo pi chonka'a ne, ɲku' o ntəgo pi li'i nduon nii ne, ɲon ghə ɲgina, mbini mbo ɲgina minwi. ² Ndo ti ɲon ɲa a nii pi chonka'a ne, a ɲkē'i minjii ghə. ³ Ngan lina ni chonka'a ghə chu' o chonka'a ghə. Pa minjii ghə ɲa' o ɲggì yi, a gē pa phí minjii ni ligi yugu, ɲkē'i vugu ntaon no ghə mbhi. ⁴ Nga ntaon ni nguon ji minjii mbhi ɲgəi nu shhi pugu, pa minjii pighe younjin yi nthe ɲa pugu ji ɲggì yi. ⁵ Ti a mbo ɲgini, pa'a pugu lo njou njin yi, pugu tei vi tei nthe ɲa pugu lo nji'i nji ɲggì pa ghini." ⁶ Jishə ni nchrā lu' o chrà yei ni pugu, ndo pa'a tho yugu lo nshie ni nnu ɲa a chhu nu ne.

Jishə pə pi ɲkien ɲkē'i minjii

⁷ Nne Jishə pini nchhu ni pugu ɲa, "Shishini, a mmu mbo chonka'a pa minjii. ⁸ Nguon pa ngwa ɲa pugu ni ntho shhi a ne pə pi pa ɲgina pugu pa ɲgina minwi, ndo pa'a pa minjii lo ɲa' o vugu.

9 A mmu mbo chonda. Sheshenon ntogo mbin mu nii a lugu, ndo nii mbini ntaon nu mfā'o ŋkien trū ŋkru. ¹⁰ Ngina ghà ntho pi no yōo nu, njwi ndo mbiri. Mi ni ntho nne ŋa minthe pugu fā'o chombhi. Ndo nja mfā'o chombhi lolinaon.

¹¹ "A mmu mbo ŋkien ŋkē'i minjii shi'i. Ŋkien ŋkē'i minjii shi'i ghà mfe chombhi yi nthe minjii pi. ¹² Non ye ŋa pi pe vi pe ki a lo mbo ŋkē'i minjii ki minjii gho lo mbo pi ji ne gha njei minanien a tho nu, a mien pa minjii ntei ni vhi, minanien gho wēin vugu ndo nshāan vugu. ¹³ A tei nthe ŋa a fā'a pi pe, pa'a ndo nji'i mfā'o ndii ni pa minjii.

¹⁴ "A mmu mbo ŋkien ŋkē'i minjii shi'i, ñji pa minjii pan pugu ji a, ¹⁵ wu'o no ha'an Tāa ji a ŋkaa yu mummu ji Tāa ne. Mfe chombhi a nthe pa minjii. ¹⁶ Mfā'o pichəi pa minjii ŋa pugu lo mbo mon yei ŋka'a. Nshi ŋgu'o ntho ni pugu ŋkaa pugu, pugu ya'o ŋggì a. Nne pugu chiri mbo ta'a kwie, mfā'o ta'a ŋkē'i vugu. ¹⁷ Yei nnu ŋa a chwie Tāa a khwā a ne, ŋa mfe chombhi a no khu nu, nne ŋa mimfe mbini no gho ŋkamu'on. ¹⁸ A lo nji'i ŋkwe yichəi non ŋkwe chombhi a mbho mu. Mfe pi khwatua a, mfā'o ghrí no fe nu ndo mbini mfā'o ghrí no pini nu nu'un ŋkwe. A nnu ŋa Tāa fe gí ŋa ñchwie ne."

¹⁹ Minduonduon ni ŋgū shina pa Juu nthe pa chrà pei. ²⁰ Ntou yugu chhu ŋa, "A fā'o minwein, ndo mbaa paa, pəi ywere pi kho mbho yu?" ²¹ Pichəi chhu yugu ŋa, "Yei lo mbo ŋkwan chrà non ŋa minwein tho fe ŋgə'i gho ne. Mimfe minwein chu'o ligi pa nchriligi?"

Mmu pigi Tăa a ta'a yi

²² Mon ndii ghɔ, ji fe nu Nda Minnwi ni Minnwi ni ndɔgɔ li'i Jerushalein. A ni mbo mon ndii laon.

²³ Jishɔ ni nthɔ nyien nu mon Varinda Sholomu mon Nda Minnwi. ²⁴ Nne pa Juu kiri yei yu mbie vi na, "ɔ shi ntigi vigi mon mititri pi fi'i yi nein, ɔ mbo Ju na Minnwi Chu'o Ntaon no Nkwe ne, ɔ shwei vigi tho yigi shie."

²⁵ Jishɔ khwē ni pugu na, "Mi ni nkwo shwei vɛi ndo pa'a pɛi lo mbin. Pa fà'a na mɛfà'a nu ni ligi Tăa ne kwe ntie a ni yaon na mi yie ne. ²⁶ Ndo pa'a pɛi lo mbin nthɛ na pɛi shi lo mbo ghrà minji paŋ. ²⁷ Pa minji paŋ ghà nja'o nggì a, ñji vugu, pugu younjin a. ²⁸ Mfe chombhi ki mme ni pugu, mba'a pugu le ma nkhu. Ndo mba'a kan ta'a non fi'a vugu mfu'u lien mbho mu. ²⁹ Tăa a na a fe vugu vɛi ne*, chaa vugu ghao, ti minthe pa'a sheshenon llo mfi'a vugu mfu'u lien mbho Tăa ghɔ. ³⁰ Mmu pigi Tăa a po pi ta'a yi."

³¹ Pa ngwa Juu liga pa ngù'o shhe nkamu'on li'i tun vi no. ³² Jishɔ khwē ni pugu na, "Nkwo nōon ntou fà'a shi'i ni pɛi llo mbho Tăa, ti pɛi tā'a nu ntun a nthɛ pi yei shina fà'a pei?"

³³ Pa Juu pighɔ khwē ghɔ na, "Pigi lo nji'i ntā'a nu ntun ghɔ nthɛ pi fà'a shi'i, pigi tā'a nu ntun ghɔ nthɛ pi nchi'eshɛ. Nthɛ na ɔ wu'o mbo pi nonmishua ntā'a nu ndɔgɔ non yo mbo Minnwi."

³⁴ Jishɔ khwē ni pugu na, "Pi lo nā'an mon nwa'anli gi yei na, Minnwi chhu na, Pɛi pa

* **10:29** 10:29 Pichɛi pa Nwa'anli Minnwi chhu pi na Yaon na Tăa a fe vɛi ne.

nnwi!' ³⁵ Ti a mēiŋ vugu ŋa chrà Minnwi ni ntho mbho pugu ne ni pa nnwi, ndo pia ji ŋa mba'a pi pə'i chrà 'minnwi', ³⁶ pəi kie neiŋ nchhu ni ju ye ŋa Tāa chu'ɔ vi nɔ tho fà'a ntaoŋ vi moŋ mbhi ne ŋa, 'ɔ fā'o nchi'əshə' nthe ŋa mi ni nchhu ŋa, 'Mi Muuŋ Minnwi' ne. ³⁷ A mbo ŋa ndo nji'i nchwīe pi fà'a Tāa a, ki'i pəi piŋ a. ³⁸ Ndo mi nchwīe pi fà'a yi, nji'i nthe pi nɔ ha'an pəi lo nji'i mbiŋ a ne, pəi piŋ ne fà'a pigho, nne ŋa pəi shi nji, tho yəi lo nshie ŋa Tāa pɔ mbiŋ mu, mbo mbiŋ Tāa."

³⁹ Pugu pini nu'un ntā'a nu ŋgwēiŋ vi ŋkamu'ɔŋ a lərə ntaoŋ mbho pugu. ⁴⁰ Jisho pini mbini njiēŋ ŋkhǐ Jodaŋ, li'i ŋa Jouŋ ni mfūoŋ ntho ŋkwe ŋgwa ni ŋkhǐ ne, ŋkina fɔ. ⁴¹ Ntou ŋgwa tho njei vi nchhu ŋa, "Jouŋ shini ndo nōoŋ sheshe li, ndo ŋguoŋ nnu ŋa Jouŋ ni nchhu nthe ŋoŋ vei ne nnu shini." ⁴² Ntou ŋgwa piŋ vi fɔ.

11

Lasharɔ khu

¹ Noŋ chəi ni ŋgīno nu ligi yi pɔ Lasharɔ llo Betani, mbo la'ataoŋ Meri pugu ndiŋ vi Mata. ² Meri vei ni mbo ŋoŋ ye ŋa a ni nshā'o wru laminda mbiŋ Taatho, njigi kwɔ yi ni ŋgiitho yi ne, ŋa ndiŋ vi Lasharɔ ni ŋgīno nu. ³ Piŋge pigho ŋa pugu ni mbo pa liŋ ne taŋ ŋkɪni ni Jisho ŋa, "Taatho, ŋkieŋ taannu yɔ ŋa ɔ khwā vi ŋga'a ne ghīno nu."

⁴ Ndo Jisho ni ŋga nja'o, nchhu ŋa, "Ghīno gho lo mbo yi gu. A pɔ pi nɔ fe nu ndigha'o ni Minnwi nne ŋa Muuŋ Minnwi tɔgo ŋkuoŋ gho

mfā'o ndigha'o." ⁵ Jisho ni ηkhwā Mata pugu Meri ndiη vi, ni Lasharō. ⁶ Nne, ni nga nja'ο ηa Lasharō ghīnō nu, mbini nda'a paa llé mbīgi li'i ηa a ki pō ne.

⁷ Nne, nchhu ni pa ghanj younjij pi ηa, **"Pia pini ηgōi Judia."**

⁸ Pa ghanj younjij pi chhu gho ηa, "Masha, a lo nji'i shiga nō ha'anj ηgwa Juu ni ntā'a nu ntunj gho ni ηgū'ō ne, o kwo pini ηgōi nu fō?"

⁹ Jisho khwē ηa, **"A lo mbo paanchrō awa ηa pi ghà mfā'o lí'ε? Sheshenonj nyienj monj li'ε pa'a a lo nji'i ηkōrō, nthē ηa a tho njēi li'ε ηkuonj mbhi yei.** ¹⁰ Ndo ti sheshenonj nyienj pi ni tu'u, a kōrō nthē ηa a lo nji'i mfā'o li'ε."

¹¹ Jisho ni nga nchhu nnu pei mī'ej, nchhu ni pugu ηa, **"Lasharō taannu via gū lōgō, ñshi ηgōi ηgū'u vi."**

¹² Pa ghanj younjij pi chhu gho ηa, "Taathō, A ηgū monj lōgō, kanj nonj yi shi ntōgō." ¹³ Jisho ni nga nchhu nne, njij yi pō pi ηa a kukhu, pugu pi'i yugu ηa a pō pi wu'ō lōgō gha nō fere nu.

¹⁴ Nne, Jisho shiethō yugu ηa, **"Lasharō kwo khu! ¹⁵ Ndo, nthē vōi, mfā'o pwanju'ō ηa ñshini ndō mbo fō, nne ηa pēi shi mbinj. Ndo pia ghēi njēi vi."**

¹⁶ Nne, Toma ηa pi ni mēij vi ni kō'i ne chhu ni pe ghanj younjij ηa pugu pugu ni njōu njij Jisho ka'a ne ηa, "Pia ghēi ηkaa pia, nne ηa minthe pia pa Masha* khu ka'a."

A mmu mbo ηganj ku'ō monj gu

* **11:16** 11:16 A pō monj Chrà Gri Pi ηa pia pugu.

17 Jisho ni nga nchəiŋ, njəi ɲa Lasharɔ kwo pɔ moŋ fún† nɔ khwe llem̄bhi. 18 A shini ndɔ nji'i nchəiŋ khwe ɲkan̄ kwɔ nɔ llo nu Betani ɲgəi Jerushaleiŋ. 19 Ntou pa ɲgwa Juu ni ɲgəi li'i kra Mata pugu Meri nɔ mā'an̄ nu njù'ɔ yugu nthe gu ndiŋ vugu. 20 Nne Mata gha nja'o ɲa Jisho tho nu, ntaoŋ ɲgəi njəi vi, ndɔ Meri kina nchəchɔ nda.

21 Mata chhu ni Jisho ɲa, "Taathɔ, ɔ kan̄ ni mbɔ heiŋ, ndiŋ vigi shi kan̄ ndɔ ɲkhu. 22 Ndo nji'i nthe pi ndwe, ɲi ɲa sheshe yaon̄ ɲa ɔ shi mbie mbhɔ Minnwi ne, Minnwi shi mfe ve."

23 Jisho chhu ghɔ ɲa, "Ndiŋ ghɔ shi mbini ndollo mfā'o chombhi."

24 Mata chhu ghɔ ɲa, "Nji ɲa a shi mbini ndollo moŋ ndii ɲa ɲgwa le ɲku'ɔ moŋ ndugwi llé ne."

25 Jisho chhu ghɔ ɲa, "A mmu mbɔ ɲgan̄ ku'ɔ moŋ gu ndɔ mbɔ chombhi.‡Sheshəŋon̄ ɲa a piŋ a ne, nji'i nthe pi nɔ ha'an̄ a shi ɲkhu ne, a shi mfā'o chombhi. 26 Ndo ti sheshəŋon̄ ɲa a yi maon̄ ndɔ mbiŋ a ne, mba'a a yi'i ma ɲkhu. ɔ piŋ nnu yei?"

27 Mata ghɔ chhu ghɔ ɲa, "Oon̄, ma Taathɔ, m̄biŋ ɲa ɔ Ju ɲa Minnwi Chu'ɔ Ntaon̄ nɔ ɲkwe ne, mbɔ Muuŋ Minnwi ɲa a ni mfā'o nɔ tho nu moŋ mbhi ne."

Jisho kəi

28 A ni nga nchhu nnu yei, ɲgəi mēiŋ Meri ndiŋ vi, nchhu ghɔ njiŋnjiŋ ɲa, "Masha pɔ heiŋ nthɔ

† 11:17 11:17 Pi ni fi'i pi ɲgu'ɔ nɔ fún. ‡ 11:25 11:25 Ndo mbɔ chombhi lo nji'i mbɔ moŋ pichəi pa ɲwa'an̄li Minnwi moŋ chrà Gri.

mēinj gho.” ²⁹ A gha nja’o, nji’a ndo pi llo ngēi njəi vi. ³⁰ Jisho shini ndo naa nchəinj mon la’a ya’a. A ni ngu’o mbi’i li’i ha’an Mata ni mbara vi nε. ³¹ Ndiη ηa pa Juu pε ηa pugu pugu ni mbo nda pugu ntho mā’an njù’o yi yəi Meri lollo ni nji ntaon mbhi nε, pugu younjin yi, mbi’i yugu ηa a tā’a ngēi chofun ηkēi fə.

³² Meri ni nga ntho no li’i ηa Jisho ni mbo nε njəi vi, ngū ni pun yi shhi yu, nchhu nu ηa, “Taatho, ö kan ni ηkwo pə heinj, ndinj a shi kan ndo ηkhu!”

³³ Jisho ni nga njəi a kēi nu, mbini njəi pa Juu ηa pugu pugu ni mbo nε kēi nu ηkaa pugu, nnu gho pigi vi, njù’o yi ghana vi ntou yi. ³⁴ A pie ηa, **“Fún ηa pəi nū’əη vi fə nε pə pi hɨj?”**

Pugu chhu gho ηa, “Taatho, tho ngēi njəi.”

³⁵ Jisho ni ηkēi.

³⁶ Nne pa ngwa Juu chhu ηa, “Pəi lii fi’i ηkwan ha’an a khwā vi njəi!”

³⁷ Ndo pichəi chhu yugu ηa, “A kan ni mfe pa’a Ju ηa a ni nchu’o ligi pa nchriligi nε lo nchwie ki a lo nji’i ηkhu?”

Jisho ywin Lasharə

³⁸ Nenne, nnu gho pini mbigi Jisho, a ghēi chofun gho. A ni mbo llù, pi nū’əη ngù’o cho gho. ³⁹ Jisho chhu ηa, **“Pəi pi’i ngù’o gho.”**

Mata, ndinj ηkunghu gho, chhu ηa, “Taatho, yíga yi shi nga’a a kwo pə khwe llé no ha’an pi twei vi nε.”

⁴⁰ Jisho chhu gho ηa, **“Nshi nǐ ndo nchhu ve ηa ö mbin, kan ə shi njəi ndigha’o Minnwi?”**

⁴¹ Nne, pugu pi'i ngù'ò ghò. Jishò kērè ligi yi tothi nchhu ña, "Tãa, ñtòo ghò ña ò ya'ò a nē. ⁴² Nji ña ò ghà ngu'ò nja'ò a, ndò ñchhu yei nthe pi ñgwa pei ña pugu thi hein nē, nne ña pinthe pugu pin ña a taon gò ntaon a."

⁴³ A ni ñga nchhu pei nnu, mba'ò ngòu ni nji ña, "Lasharò, taon mbhi hein!" ⁴⁴ Non ghò ña a ni ñkwo khu taon mbhi, pa mbhò mi ni kwò mi pò yi lin ni ndhwí fhu, ligi yi wu'ò mbò yi lin ni ndhwí.

Jishò chhu ni pugu ña, "Pèi fèi vi mien vi a ghèi."

Ntán nò jwi nu Jishò

(Matio 26:1-5; Maaku 14:1-2; Luka 22:1-2)

⁴⁵ Nthe yie ghò, ntou pa Juu ña pugu ni nthò li'i kra Meri, njèi nnu ña Jishò chwíe nē, pin Jishò.

⁴⁶ Ndò pichèi ghèi njèi pa ñgwa Farashi nshwei vugu ni nnu ña Jishò chwíe nē. ⁴⁷ Nne pa thishi ghan fe'ingien pugu pa ñgwa Farashi kiri pa kún nchhu ña, "Pia shi nchwíe pi nein? Nthe ña non vei thò nōon ntou pa li! ⁴⁸ Pia mien vi a ghèi nu shhi nenne, ñguon ñgwa pin vi, pa ñgwa Roma thò nshā'a Nda Minnwi yia pugu pa la'ataon yia."

⁴⁹ Ndò ta'a non vugu, ligi yi pò Kaifa, mbò taathò pa thishi ghan fe'ingien ñga'ò ghò, chhu ni pugu ña, "Pèi ló nji kan ta'a nnu. ⁵⁰ Pèi ló nji ña, a pwa ni pèi ña ta'a non khu nthe ñguon ñgwa nchaa ña ñguon la'ataon shi'i."

⁵¹ A shini ndò nchhu yei nnu pi ni thò yi, ndò nò taathò pa thishi ghan fe'ingien ñga'ò ghò, a ni nchhu nò njèli'i Minnwi ña Jishò shi ñkhu nò thò pa ñgwa la'ataon pa Juu, ⁵² ki ló ngu'ò mbò

pi ŋgwa la'ataoŋ pa Juu tə'i vugu, mbo no kiri nu ŋguoŋ pa puoŋ Minnwi ŋa pugu sha moŋ ghaa mbhi ne pugu po ta'a yi.

⁵³ Nne, jē yua gho, pa thishi pa ŋgwa Juu piri ŋkwaŋ no ha'an pugu shi njwi Jisho ne. ⁵⁴ Nthe yie gho, pa'a Jisho lo nu'un nyien li'i wo shina pa Juu. A lollo fo ŋgēi moŋ krao la'ataoŋ ye ŋa a para moŋ ŋkūnu njó ne, moŋ la'ataoŋ Efrein nda'a fo pugu pa ghaŋ younjin pi.

⁵⁵ Ndi jì Jì Lli Nji'a pa Juu ni ŋkwo para nu, ntou ŋgwa ku'ó llo moŋ la'a ŋgēi Jerushalein no chwīe nu noŋ yugu mbo yi taontaon no ha'an nù'oŋ chhu ne. ⁵⁶ Pugu ni nchho ntā'a Jisho, nchhu nu ni noŋ pugu no ha'an pugu ni nthi Nda Minnwi ne ŋa, "Pēi pī'i ŋa? Pēi pī'i ŋa mba'a a yi'i ndo ntho li'i jì gho?" ⁵⁷ Pa thishi ghaŋ fe'inŋien pugu pa ŋgwa Farashi ni ŋkwo fe gí ŋa sheshenon nji li'i ŋa a po ne, a chwīe pugu jì nne ŋa minthe pugu wēin vi.

12

Meri pɔɔ Jisho ni wru laminda Betani (Matio 26:6-13; Maaku 14:3-9)

¹ A ni ŋga mbi'i ntigao llé ŋkaon llé jì Lli Nji'a maa ŋkā'o, Jisho tho Betani, mbo li'i ŋa Lasharo mbo ŋon ŋa Jisho ni mbi'i vi moŋ gu ni mbo ne. ² Pugu piri jì fo no ligi Jisho. Mata ghēre ŋgrā maon pigho. Lasharo ni mbo ta'a ŋon ŋa pugu pa Jisho ni nchho ŋkuon taprei li'i jì maon pigho ka'a ne. ³ Meri lōgo nchín laminda tininchuon ŋa pi chwīe ni yichēi ŋkwaŋ yaon ŋa pi mēin ni

nadi, mboro kwo Jisho no gho njigi ni ngiitho yi. Moonj nda gho linaonj ni mbwa lunj laminda gho.

⁴ Ndo Judashi Ishikario, ta'a nganj younjinj yi, mbo ye na a ni mbo no fini nu vi ne chhu na, ⁵ "A ni mbo kho pa'a pi lo mfini laminda yine mfe mbinj gho ni ghanj pou? Pi kanj ni nthe pi fini ni fi'i mbinj na nonj mfa'a no trei nkii lembhi pi pe vi no gho ne?" ⁶ A ni nchhu yei pa'a ndo mbo pi na a ni nkhwā lina nu ni ghanj pou. A ni nchhu nthe pi na a ni mbo ngina, ni ntho ntuo ju ntuo pienj mbinj. Ni ntho njanj mfu'u pichoi monj gho ngere nonj yi no gho.

⁷ Jisho chhu na, "Mienj vi tē'i vi, nji na mimfe a nū'onj laminda gho no lembhi na pi shi ntwei a ne. ⁸ A mbo pi ni pa ghanj pou, pēi pugu shi ngu'ō mbo ka'a, ndo mba'a pēi wu'ō fā'o a nguonj ndii."

Ntánj no jwi nu Lasharō

⁹ Ndiij na mme yú pa ngwa Juu ni nja'o na Jisho po fo ne, pugu tho pa'a ndo ngu'ō nthe pi ju, pugu tho no yēi nu Lasharō, na Jisho ni mbi'i vi monj gu ne. ¹⁰ Nne pa thishi ghanj fe'ingienj taanj no jwi nu Lasharō nkaa yu. ¹¹ Nthe na a ni mbo nthe pi Lasharō na ntou pa Juu ni ndāa vugu ndo ngēi nu ntho mbinj Jisho.

Jisho nii Jerushaleinj no fūonj

(Matio 21:1-11; Maaku 11:1-11; Luka 19:28-40)

¹² Mbhi ni nga ndanj, mme yú ngwa pe na pugu ni mbo li'i ji gho ne ya'o na Jisho tho nu Jerushaleinj. ¹³ Nne pugu lōgo pa ghia tanj ntaonj ngēi mbara vi no gho, mba'o ngòu ni nji na,

“Ndigha’o pɔ ni Minnwi! Minnwi fe mbɔɔ ni ju
 ɲa a tho nɔ ligi Taathɔ ne!

Minnwi fe mbɔɔ ni fùon pa ɲgwa Ishrae!”

¹⁴ Jishɔ yɛi muun ɲkwéin chɛi ɲku’o nchɔchɔ
 ɲkuon, wu’o nɔ ha’an pi nā’an ɲa,

¹⁵ “Ki’i fā’o pɔɔ gu, ma la’ataon Shayaon.

Fùon yɔ pɔ nɛin ɲku’o muun ɲkwéin nthɔ nu.”

¹⁶ Tho ghan younjin pi shini ndɔ mfùon nshie
 nɔ nnu pei, ndɔ a gha mbɔ ndii ɲa Jishɔ nii mon
 ndigha’o yi ne, pugu kwɛin ɲa Nwa’anli Minnwi
 ni nchhu nnu pei nthɛ pi ju ndɔ pi kwo chwɛ
 mbin yu. ¹⁷ Yú ɲgwa pɛ ɲa pugu pugu ni mbɔ
 ndii ɲa a ni mɛin Lasharɔ a taon mon fún a
 ywin vi mon gu ne wu’o ɲgɛi shhi nthɔ mbɔ
 pa minkwentie pi. ¹⁸ A ni nchwɛ li yei ɲa a ni
 nɔon ne, yú ɲgwa pighɔ ghɛi mbara vi. ¹⁹ Nne
 pa ɲgwa Farashi chhu ni non pugu ɲa, “Pɛi yɛi
 ɲa pɛi lo nthɔ nshei yichɛi yaon. Pɛi pɛ’i njɛi,
 ɲguon mbhi ghɛi njin yu.”

Pichɛi pa ɲgwa Gri tā’a nu njɛi Jishɔ

²⁰ Pichɛi pa ɲgwa Gri ni mbɔ shina ɲgwa pɛ
 ɲa pugu ni ɲgɛi Jerushalein nɔ gha’o nu Minnwi
 li’i ji ghɔ ne. ²¹ Pichɛi ɲgwa pighɔ tho mbara
 Fili ɲa a ni ndhɔ Beshaida mon Galili ne, mbie vi
 ɲa, “Masha, pigi tā’a nu njɛi Jishɔ.” ²² Fili ghɛi
 nchhu ni Andru, Andru ghɔ pugu Fili ghɛi nchhu
 ni Jishɔ.

²³ Jishɔ khwɛ ni pugu ɲa, “Ndi kã’o ni
 Muun Nɔnmishua nɔ fã’o nu mme ndigha’o.
²⁴ Shishini, nchhu ni pɛi, m̄bia shie ge mien ki gū
 shhe ɲkhu, a kina ta’a yi, ndɔ ti ä ɲkhu, a khɛ
 ɲku’o njun ntou ntien. ²⁵ ɲgwa pɛ ɲa pugu khwã

chombhi yugu ne shi nshien chombhi yugu gho, ndo ti ngwa pe na pugu pina chombhi yugu mon mbhi yei ne, shi nu'on chombhi yugu gho mfa'o chombhi ki ndugwi yi. ²⁶ Sheshenon mfa'a mbho mu, a yi'i na a you njin a, nne na li'i na nbo ne, muon fa'a a shi mbo fo nkaa yu. Sheshenon mfa'a mbho mu, kan Taa a shi nga'o vi.

Jisho chrā nthe nnu gu yi

²⁷ “Ndwe njū'ō a ghana a. Ti mi shi nchhu pi na? Taa, kwe a mon pii ndii yei? Ndo ntho nkuon mbhi yei nthe pi togo nu mon ngə'i yei. ²⁸ Taa gha'o ligi yo.”

Nggì taon po na, “Nkwō gha'ō, ndo shi mbini nga'ō nkamu'on.” ²⁹ Yú ngwa pe na pugu ni nthi fo nja'ō nggì gho ne chhu na mbi wara. Pichəi chhu na, “Ngan ntaon Minnwi chrā gho.”

³⁰ Jisho khwē na, “Nggì yei tho nthe pi pəi, a lo nji'i mbo nthe pi mmu. ³¹ Ndwe ndii na pi shi nsha'a nkuon mbhi yei ne. Ndwe pi shi mbi'i non na a sha'a nkuon mbhi yei nkuon faan. ³² Ndo ni mmu, pi shi nga nkərə a tothi llo nkuon shhe, nshūu nguon ngwa ntho no gho mbin mu.” ³³ A ni nchhu yei pi no non nu nkwan gu na a shi nkhu ne.

³⁴ Nne yú ngwa pigho khwē gho na, “Pigi ya'ō mon nwa'anli gí na Ju na Minnwi Chu'ō Ntaon no Nkwe ne ma nkina mbhi ki ndugwi yi. Ti o kie pi nei nchhu na pi shi nkərə Muon Nonmishua nkwin vi nkuon wá'a? Yie Muon Nonmishua po pi gō?”

³⁵ Jisho chhu ni pugu na, “Lí'e shi mbo shina pəi wu'ō no kuo ndii mbigi. Pəi nyien ndii na

lí'ε pɔ nε nne ɲa ki'i nɲiŋnɲiŋ gha'a vɛi. Nthe ɲa ɲoŋ ɲa a nyiɛŋ moŋ nɲiŋ nε lɔ nɲi'i nɲɛi li'i ɲa a ghɛi nu nε. ³⁶ Nɔ ha'an pɛi fā'o li'ε nε, pɛi piŋ li'ε ghɔ, nɲi ɲa pɛi shi mbɔ pa ɲgwa lí'ε."

Pa ɲgwa Juu kina moŋ ki piŋ

Jishɔ ni ɲga nchrā pei nnu ti mī'εŋ, ndɔllo ɲgɛi nderε. ³⁷ Nɲi'i nthe nɔ ha'an Jishɔ ni nɔoŋ ntou pa li shina pa Juu pighɔ nε, pugu shini ndɔ mbiŋ vi. ³⁸ Yei ni mbɔ nɔ chwīe nu yaon ɲa nɲɛli'i Minnwi mbɔ Ishaya ni nā'an nε lɔgɔ li'i ɲa, "Taathɔ, a piŋ gɔ mbiŋ chrà yigi,

ndɔ ti Taathɔ nɔoŋ ghrí yi pi ni gɔ?"*

³⁹ Nthe yie ghɔ, pugu kan ni nthe pa'a pugu lɔ mbiŋ, nthe ɲa Ishaya piŋi nchhu ɲa,

⁴⁰ "Minnwi chri ligi yugu,

mfiŋi nɲù'ɔ yugu,

nne ɲa ki'i pugu yɛi li'i ni ligi yugu,

nɲi ni nɲù'ɔ yugu ɲkara,

ɲchwīe pugu pɔ shi'i."†

⁴¹ Ishaya ni nchhu pa nnu pei nthe ɲa a ni nɲɛi ndigha'o Jishɔ, nchrā pa nnu nthe vi. ⁴² Nɲi'i nthe nenne, ntou pa thishi ni mbiŋ vi ndɔ pa'a ndɔ nchwīe pi ji nthe ɲa pugu ni mbɔgɔ nu ɲa pa ɲgwa Farashi shi fu'u vugu nda luon Minnwi.

⁴³ Nthe ɲa pugu khwā ndigha'o ɲa a llo mbhɔ ɲgwamishua nchaa ye ɲa a llo mbhɔ Minnwi.

Jishɔ thɔ pi nɔ kwe nu ɲgwa ɲkuon mbhi

⁴⁴ Jishɔ chhu ni nɲi ɲa, "Sheshenon ɲa a piŋ nε lɔ ɲgu'ɔ mbiŋ pi mmu. A piŋ pi ɲoŋ ɲa a

* **12:38** 12:38 Ishaya 53:1. † **12:40** 12:40 Ishaya 6:10.

taon a ne. ⁴⁵ Sheshenon ja a yei a ne yei non ja a taon a ne. ⁴⁶ Ntho mon mbhi no lí'ε, nne ja mba'a sheshenon ja a pin a ne kina mon njinjin. ⁴⁷ Sheshenon nja'ο chrà a, ndo ki lo chwīe, pa'a ndo nsha'a vi, nthe ja nshini ndo nji'i ntho pi no sha'a nu ngwa ηkuon mbhi. Nki tho pi no kwe nu vugu. ⁴⁸ Non ye ja a lāa a ki lo nji'i mbin chrà a ne fā'ο yaon ja a shi nsha'a vi. Chrà ja nchrā ne shi nsha'a vi mon ndugwi llé. ⁴⁹ Nthe ja ndo nji'i nchrā pi ni nyan nji. Ndo ti Tāa ja a taon a ne fe gí vei ni nnu ja nshi nchrā ndo nchhu ne. ⁵⁰ Nji ja gí yi po pi chombhi ki mme, nne yaon ja nchhu ne, a yaon ja Tāa chhu vei ne."

13

Jisho shīgao kwò ghan younjin pi

¹ Nkaon llé ji Lli Nji'a maa ηkā'ο, Jisho ni ηkwo ji ja ndii yi kā'ο no llo nu ηkwo shhe hein ηgēi mbara Tāa. A ni ηkhwā pa ghan younjin pi ηkuon mbhi hein ndo ηkhwā vugu ti ηgēi nchēin no ndugwi yi.

² A ni nga mbo ndii ji maon, devi kwo kāon njù'ο Judashi Ishikario muon Shemu, ja a fini Jisho. ³ Jisho gha nji ja Tāa kwo fe ηguon ghrí gho ndo mbini nji ja ju ndutho yi llo pi mbho Minnwi ηgu'ο mbini pi mbho Minnwi gho, ⁴ ndollo tothi mon li'i ji maon nshrāo mme ndhwí yi nū'ον, ndōgō tawrei ndin la'ο ntu'u yu ⁵ nshā'ο ηkhí mon pein shīgao yaon nje shīgao nu kwò ghan younjin pi nje yīgi nu ni tawrei ja a ni ndin lá'ο ntu'u yu ne.

⁶ A ni nga nchəiŋ mbiŋ Shemu Pita, a chhu ŋa, “Taathɔ, ɔ tā’a nu nshīgao kwò ma?”

⁷ Jishɔ khwē ghɔ ŋa, “Thɔ yɔ lɔ naa nchu’ɔ ŋkuonŋ nnu ŋa ñchwīe nu nɛ ya’a, ndɔ a shi ŋga nda’a, thɔ yɔ chu’ɔ.”

⁸ Pita chhu ghɔ ŋa, “Mba’a ɔ ma nshīgao kwò ma!”

Jishɔ khwē ghɔ ŋa, “Mi mienŋ ki shīgao ghɔ, pa’a pɔgɔ lɔ nu’uŋ mbɔ ni pra.”

⁹ Shemu Pita chhu ghɔ ŋa, “Taathɔ, ki’i ŋgu’ɔ nshīgao pi kwò ma, shīgao pa mbhɔ ma pugu pa thɔ a!”

¹⁰ Jishɔ chhu ghɔ ŋa, “Ŋonŋ ŋa a kwo shīgao nonŋ nɛ lɔ mbie ŋa a pini nu’uŋ nshīgao nonŋ ŋkienŋ kwò mi nthɛ ŋa a kwo pɔ yi taonŋtaonŋ. Ndɔ pəi pi taonŋtaonŋ, ndɔ pa’a ndɔ mbɔ pi ŋguonŋ yəi.”

¹¹ Nthɛ ŋa a ni nji ŋonŋ ŋa a shi mfini vi nɛ, a ni nchwīe yie a chhu ŋa, “A lɔ mbɔ ŋguonŋ yəi mbɔ yi taonŋtaonŋ.”

¹² A ni nga ŋkwo shīgao kwò yugu ti mbini mā’anŋ mme ndhwí yi, nchɔchhɔ nɔ lí’i yi, nchhu ni pugu ŋa, “Thɔ yəi chu’ɔ ni nnu ŋa nchwīe ni pəi nɛ? ¹³ Pəi ghà mēiŋ a ni ‘Masha’ pugu ‘Taathɔ,’ ndɔ nchhu shini nthɛ ŋa mi yie. ¹⁴ Ndɔ ti ä mbɔ mmu Taathɔ vəi mbini mbɔ masha vəi nshīgao kwò yəi, pəi ŋkaa pəi wu’ɔ mfā’o nɔ shīgao nu kwò nonŋ pəi. ¹⁵ Ŋkwo nɔonŋ lì ni pəi, ŋa pəi ŋkaa pəi chwīe wu’ɔ nɔ ha’anŋ ñchwīe ni pəi nɛ. ¹⁶ Shishini, ñshwei vəi, muuŋ fà’a lɔ ŋgā’o nchaa masha vi, ndɔ pa’a ŋonŋ ŋa pi taonŋ vi nɛ lɔ ŋgā’o nchaa ŋonŋ ŋa a taonŋ vi nɛ. ¹⁷ Ŋa pəi ji nnu pei nɛ, mbɔɔ shi mbɔ yəi nɔ ha’anŋ pəi nchwīe.

18 “Ndo nchrā nthe pi nguon yəi ghao, ñi ngwa pɛ ɲa ñchu’o vugu nɛ. Ndo nnu ɲa Nwa’anli Minnwi chhu nɛ shi ndōgo li’i ɲa, ‘Nɔn ɲa pigi yu ji maon ka’a nɛ kara mā’an a ni nchhò.’

19 “Ntho nchhu yei nnu ni pɛi ndwe ɲkaon a maa ndōgo li’i, ɲi ɲa a shi ɲga ndōgo li’i, pɛi piɲ ɲa A mmu mbɔ Ju. 20 Shishini, ñshwei vɛi, sheshenon ɲa a piɲ non ɲa ñtaon nɛ piɲ a, sheshenon ɲa a piɲ a nɛ piɲ non ɲa a taon a nɛ.”

Ta’a non vɛi shi mfini a

(Matio 26:20-25; Maaku 14:17-21; Luka 22:21-23)

21 Jisho ni ɲga ɲkwo chhu nnu yei ti mī’ɛn, ɲjù’o yi ghana vi ntou yi, a chhu ɲa, “**Shishini, ñchhu ni pɛi ɲa ta’a non vɛi shi mfini a!**”

22 Pa ghan younjin pi lii non pugu, ɲgrāo nu ɲa a nthe a chhu pi gǒ. 23 Yichəi ta’a ɲgan younjin yi ɲa Jisho ni ɲkhwā vi nɛ ni nchho ɲkuon taprei yəi Jisho. 24 Nnɛ Shemu Pita nōon ghɔ ni mbho ɲa a pie Jisho ɲa a chhu nthe pi gǒ. 25 Nnɛ, yie ta’a ɲgan younjin yi yi’ə non yi minjinjin mbin Jisho nchhu ghɔ ɲa, “Taatho, yie pɔ pi gǒ?”

26 Jisho khwē ɲa, “**A ye non ɲa ñshi mfe brei ɲa ñchrū mon kumbu nɛ ghɔ.**” A gha nchru brei ghɔ, mfe ni Judashi, mbɔ muon Shemu Ishikario. 27 Judashi ni ɲga ɲkwe brei ghɔ, Shata nii mbin yu*.

Jisho chhu ɲa, “**Nnu ɲa o tā’a nu nchwīe nɛ, yi’a kəkono nchwīe.**” 28 Kan ta’a non ɲa pugu

* 13:27 13:27 Jisho shini ndo nchwīe pi fhǒ mbin yu, a ni ngu’o nōon pi ɲa a ji non ɲa a shi mfini vi nɛ.

pugu ni nchho ŋkuoŋ taprei ne shini ndo nji nnu na a ni nchwīe a chhu gho nne ne. ²⁹ Pichoi ni mbi'i na, nthe na Judashi ni ntuo pīeŋ mbiŋ ne, Jisho ni nchhu nu gho pi na, "Yuon pa maon na a pie na pia fā'o no nnu ji gho ne", ki na a fe yaon ni ghaŋ pou. ³⁰ Nne, Judashi gha ŋkwo kru brei gho, ŋki'i ntaonŋtaon mbhi. Tu'u ni ŋkwo shini.

Jisho fe kina fhi

³¹ Judashi ni nga ŋkwo taon, Jisho chhu na, "Ndii kā'o ni Muon Ŋonmishua no nii nu mon ndigha'o yi, Minnwi fā'o ndigha'o nthe vi. ³² Ndo Minnwi mfā'o ndigha'o yi nthe muon, kaŋ Minnwi ndutho yi shi nga'o muon ŋkaa yu mon ndutho ju Minnwi. Ndo a shi nga'o vi wu'o ndwe.

³³ "Pa puon mi puon paŋ, a wu'o mbo pi no muon kuo ndii na pia shi mbo ka'a. Pēi shi ntā'a a ndo no ha'an mi ni nchhu ni thishi pa Juu ne, a ha'an mbini nchhu nu ni pēi ndwe, na, 'Li'i ha'an ŋgōi nu fo ne mba'a pēi tho fo.' ³⁴ Mfe kina fhi ni pēi na pēi khwā non pēi. Pēi khwā non pēi wu'o no ha'an ŋkhwā vōi ne. ³⁵ Ŋguon ŋgwa shi nji na pēi ghaŋ younjin paŋ no ha'an pēi mfā'o khwā non pēi."

Jisho chhu na Pita shi ndāa vi

(*Matio 26:31-35; Maaku 14:27-31; Luka 22:31-34*)

³⁶ Shemu Pita chhu gho na, "Taatho, o ghōi pi hiŋ?"

Jisho khwē gho na, "Li'i na ŋgōi nu ne minthe pa'a o lo njōu njin a ntho fo ndwe, ndo o shi njōu njin a ntho fo ndii nduon."

³⁷ Pita khwē ŋa, “Taathɔ, minthe pa’a ndɔ njōu njin yɔ pɔɔɔ ghēi fɔ ka’a nthe khɔ? Nshi ŋkhu nthe ghɔ.”

³⁸ Jishɔ khwē ghɔ ŋa, “Ɔ shi ŋkhu nthe a nyan? Shishini, nshwei ghɔ, mba’a minkə’i yi’i ŋkhwē shi’a ki ɔ lo naa ndāa a ni trei ŋe!”

14

A mmu mbɔ shendaon, mbɔ nnu shini, mbini mbɔ chombhi

¹ “Ki’i njù’ɔ yəi ghana vəi, p̄əi piŋ Minnwi, mbini mbinŋ a ŋkaa mu. ² Ntou njiɛŋ nda pɔ mon nda Tăa a. A kaŋ mienŋ ki pɔ nne, ŋkaŋ ŋkwo shwei vəi, nthe ŋa ŋgəi li’i p̄iri li’i ni pəi. ³ Nshi ŋga ŋkwo p̄iri li’i ni pəi ne, nthɔ ndɔɔɔ vəi pia ghēi, nne ŋa li’i ŋa m̀bɔ ne, pia shi ŋgu’ɔ mbɔ fɔ ka’a. ⁴ Pəi ji shendaon li’i ŋa ŋgəi nu ne.”

⁵ Toma chhu ghɔ ŋa, “Taathɔ, pigi lo nji’i nji li’i ŋa ɔ ghēi nu ne. Ti minthe pigi kie pi neiŋ nji shendaon.”

⁶ Jishɔ chhu ghɔ ŋa, “A mmu mbɔ shendaon, mbɔ nnu shini mbɔ chombhi. Yichəi ŋon nthe pa’a a lo ŋgəi njəi Tăa ki lo ntɔɔ pi mbhɔ mu. ⁷ Pəi ŋkwo ji a, kaŋ pəi shi ŋkwo ji Tăa a ŋkaa yu. Llo ndwe ŋgəi nu shhi, pəi ji vi ndɔ njəi vi.”

⁸ Fili chhu ghɔ ŋa, “Taathɔ, nōon Tăa ghɔ ni pigi, a ŋguon nnu ŋa pigi tā’a nu ne.”

⁹ Jishɔ chhu ghɔ ŋa, “Pia kwo pɔ nɔ fi’i ntaan ndii yei, pəi wu’ɔ mbi’i ki lo nji a, Fili? Njon ŋa a kwo yəi a ne kwo yəi Tăa. Ti minthe ɔ kie pi neiŋ nchhu ŋa, ‘Nōon Tăa ghɔ ni pigi?’ ¹⁰ Ɔ lo mbinŋ ŋa m̀bɔ mon Tăa, Tăa pɔ mon non mu? Pa

chrà ɲa ɲchrā nu nɛ, ɲɔɔ ɲji'i nchrā pi ni tho a, ɲɔɔ Tāa ɲa a chho moŋ noŋ mu nɛ tho nchwīe fà'a yi. ¹¹ Piŋ a ɲo ha'an ɲchhu nu ɲa m̀bo moŋ Tāa, Tāa pɔ moŋ noŋ mu nɛ, ɲdāa nɛ nɛɛ, ɔ piŋ nthe fà'a pɛ ɲa m̀fā'a nu nɛ.

¹² “Shishini, ɲshwei v̄ei, sheshenon ɲa a piŋ a nɛ shi m̀fā'a fà'a ɲa m̀fā'a nu nɛ, ɲɔɔ ɲshi m̀fā'a fà'a ɲa a chaa yie gho nɛ, nthe ɲa ɲḡei nu ɲj̄ei pi Tāa. ¹³ Sheshe yaon ɲa ɔ shi mbie pi ɲo ligi a nɛ, ɲshi nchwīe nɛɛ ɲa Tāa fā'o ndigha'o yi ntogo pi mbho muon. ¹⁴ P̄ei mbie a* ni sheshe yaon ɲo ligi a, kaŋ ɲshi nchwīe.

Jisho kā'a ɲa Tāa shi m̀fɛ Jijwe yi

¹⁵ “P̄ei ɲkhwā a, kaŋ p̄ei shi nū'on pa kina paŋ. ¹⁶ Nɛɛ kaŋ ɲshi mbie Tāa a, a fɛ yich̄ei ɲgaŋ gh̄ere ni p̄ei, p̄ei pugu chho ki ndugwi yi, ¹⁷ m̀bo Jijwe nnu shini ɲa mba'a ɲgwa ɲkuon mbhi piŋ vi, nthe ɲa pugu shi lo ɲj̄ei ki ɲji vi, ɲɔɔ p̄ei ji vi nthe ɲa p̄ei pugu chho ka'a ɲɔɔ shi m̀bo moŋ chombhi ȳei. ¹⁸ Mba'a ɲji'i mien v̄ei ɲo puon minthi, ɲshi mbini ntho ɲj̄ei v̄ei. ¹⁹ ɲɔɔ ɲo muon kuo ndii, mba'a ɲgwa ɲkuon mbhi yei nu'un ɲj̄ei a, ɲɔɔ p̄ei shi ɲj̄ei a. Nthe ɲa mi yi maon nɛ, p̄ei ɲkaa p̄ei shi m̀bo yi maon. ²⁰ A shi ɲga m̀bo llé gho, p̄ei ji ɲa m̀bo moŋ Tāa, p̄ei pɔ mbin mu, mummu pɔ mbin p̄ei. ²¹ ɲon ye ɲa a piŋ pa kina paŋ ɲɔɔ nū'on nɛ, a ju m̀bo ɲon ɲa a khwā a nɛ. ɲɔɔ ti ju ɲa a khwā a nɛ, Tāa a shi

* **14:14** 14:14 A lo ɲji'i m̀bo moŋ pich̄ei ndunu ɲwa'anli Minnwi moŋ chrà Gri lleshhi.

ḡkhwā vi ḡkaa yu, mummu khwā vi nōḡ non ḡ a ghō.”

²² Judashi (ki lo mbo pi Judashi Ishikario) chhu ghō ḡa, “Taathō, a pō pi neiḡ ḡa ḡ shi nōḡ non ḡo ni pigi, ki lo nōḡ ni ḡgwa ḡkuoḡ mbhi?”

²³ Jishō khwē ghō ḡa, “Sheshēḡḡ ḡkhwā a, kaḡ a shi nja’o nchō a, Tāa a khwā vi, pigi thō ḡjēi vi, nchhō pigi pugu. ²⁴ Sheshēḡḡ ḡa a lo ḡji’i ḡkhwā a ne shi’a nū’ḡḡ chrà a. Ndo chrà ḡa pēi ya’o ḡchrā nu ne lo mbo pi nyan. A yi Tāa ḡa a taḡḡ a ne.

²⁵ “ḡki nchrā nnu pei ni pēi ndii ḡa pia wu’ḡ mbo ka’a ne. ²⁶ Ndo ḡḡaḡ ḡhēre, mbo Jijwe Minnwi, ḡa Tāa shi ntaḡḡ nō ligi a ne, shi ḡjē’i vēi ni ḡguoḡ yaḡḡ ḡhao ndō mbini nu’uḡ ḡkwiḡ vēi ni ḡguoḡ yaḡḡ ḡa ḡchhu ne. ²⁷ Mienḡ ḡhigḡri ni pēi; mfe ḡhigḡri a ni pēi. Ndo ḡji’i mfe ni pēi pi ḡkwaḡ ha’ḡḡ ḡkuoḡ mbhi fe ne. Ki’i ḡjū’ḡ yēi ḡhana vēi, ndo ki’i pēi fā’o pōḡḡ gu.

²⁸ “Pēi ni nja’o a nō ha’ḡḡ ḡki chhu ni pēi ḡa ḡthō ḡḡēi ḡhēi ndo mbini ḡthō ḡjēi vēi ne. Pēi kaḡ ni nja ḡthō ḡkhwā a, pēi fā’o pwanju’ḡ nthē ḡa ḡḡēi ḡjēi pi Tāa, nthē ḡa Tāa lo mbini ḡḡā’o nchaa a. ²⁹ Ndo ndwe ḡkwō shwei vēi ḡkaḡḡ a maa ndōḡḡ li’i, nne ḡa ndii ḡa a lōḡḡ li’i ne, a nthē pēi piḡ. ³⁰ Mba’a nu’uḡ nchrā ntou yi pia, nthē ḡa ḡḡaḡ sha’a ḡkuoḡ mbhi yei thō nu. A lo ḡji’i mfā’o ḡhrí mbiḡ mu. ³¹ Ndo ḡḡa nchwīe pi nō ha’ḡḡ Tāa a fe ḡí vēi ḡa ḡchwīe ne, nne ḡa ḡgwa ḡkuoḡ mbhi ji ḡa ḡkhwā Tāa.

“Pēi lollo, pīa ḡhēi.

15

Jisho ηkien ndaa grape

¹ “A mmu mbo ηkien ndaa grape* , Taa a po ηgan ηyien. ² Sheshe figa mbho ma ηa a lo nji’i njuη ne a ya’a mī’an. Ti sheshe mbho ηa a yuη ntien ne, a fēe ηa a pini njuη shi’i. ³ Ndo pēi kwo po yi taon̄taon̄ nthe chrà ηa mi ni nchrà ni pēi ne. ⁴ Pēi kina mbiη mu, ηkina mbiη pēi. Minthe pa’a figa ndaa grape lo njuη ntien ni non yi ki lo ηgu’o ηkina pi ηkuon̄ ndaa grape ghō. Wu’o nō ha’an mba’a pēi ηkaa pēi yuη ntien kan̄ a neiη pēi kina mbiη mu.

⁵ “A mmu mbo ndaa grape, pēi po pa figa mbho ma. Sheshen̄on̄ ηa a kina mbiη mu, ηkina mbiη yu ne, a ju ηa a shi njuη ntou ntien. Nthe ηa mī ηkien, pa’a pēi lo nchwīe sheshe nnu. ⁶ Sheshen̄on̄ mien̄ ki kina mbiη mu, pi mī’an vi nō figa mbho, a yaon̄, pi kiri pa mbho mi pighō mā’an mon̄ mōn̄on̄ pugu ki. ⁷ Pēi ηkina mbiη mu, chrà a kina mbiη pēi, pēi pie sheshe yaon̄ ηa pēi tā’a nu ne, kan̄ pi shi nchwīe mfe ni pēi. ⁸ Ntogo pi ηkuon̄ yei nnu Taa a ghà mfā’o ndigha’o yi, ηa pēi yuη ntou ntien, nne nōon̄ ηa pēi ghan̄ youn̄jiη paη.

⁹ “Nō ha’an Taa khwā a ne, a ha’an ηkhwā vēi ne. Pēi kina mon̄ khwǎ a. ¹⁰ Pēi nū’on̄ pa kina paη, kan̄ pēi shi ηkina mon̄ khwǎ a, wu’o nō ha’an mummy nū’on̄ kina Taa a nne ηkina mon̄ khwǎ yi ne. ¹¹ N̄ki chrà nnu pei ni pēi

* **15:1** 15:1 Grape yichēi ηkwan̄ ntien̄ thi ηa a ghà njuη pi ηkuon̄ ndi’i. A ni n̄jiη Ishrae ηga’a.

nne ña pwanju'ó a pɔ mbin pɛi, pwanju'ó yɛi linaon. ¹² Yei kina a, ña pɛi ñkhwā non pɛi nɔ ha'an ñkhwā vɛi nɛ. ¹³ Yichɛi mme khwā lɔ mbo ntɔɔ yei, ña non fɛ chɔmbhi yi nthe taannu pi. ¹⁴ Pɛi pa taannu pan, nɔ ha'an pɛi nū'on kina a. ¹⁵ Ndo nu'un mɛin vɛi pi ni puon fà'a pan, nthe ña muun fà'a shi'a nji yaon ña Taathɔ vi chwɛ nu nɛ. Ndo mɛin vɛi pi ni taannu pan nthe ña ñguon nnu ña ñja'ó mbho Taa nɛ, ñchwɛ pɛi ji. ¹⁶ Pɛi shi ki lɔ nchu'ó a, a ni nchu'ó mmu nchu'ó vɛi, nū'on vɛi ña pɛi ghɛi njuñ ntien, ntien yɛi kina, nne ña sheshe yaon ña pɛi shi mbie Taa nɔ gho ni ligi a nɛ, a nthe a fɛ ni pɛi. ¹⁷ Mfe kina pei ni pɛi, nne ña pɛi khwā non pɛi.

Kipina pa ñgwa ñkuon mbhi

¹⁸ “Pa ñgwa ñkuon mbhi mbina vɛi, pɛi ji ña pugu kwo fion mbina a ñkaon maa mbina vɛi. ¹⁹ Pɛi kan ni mbo pi yi ñgwa ñkuon mbhi, ñgwa ñkuon mbhi kan ñkhwā vɛi nɔ yugu. Ndo nthe ña pɛi lɔ nji'i mbo yi ñgwa ñkuon mbhi, ndo a chu'ó mmu nchu'ó vɛi ña pɛi taon shina ñgwa ñkuon mbhi nɛ, a chwɛ yie gho ñgwa ñkuon mbhi pina vɛi. ²⁰ Pɛi kwij chrà ña mi ni nchrà ni pɛi nɛ, ‘Muun fà'a shi'a nchaa Taathɔ vi.’ Pugu mfe ñgɛ'i vɛi, kan pugu shi mfe ñgɛ'i ni pɛi ñkaa pɛi. Pugu kan ni nū'on chrà a, kan pugu shi nū'on yɛi ñkaa pɛi. ²¹ Ndo pugu shi nchwɛ ñguon nnu pei ghao mbin pɛi nthe ligi a, nthe ña pugu lɔ nji'i nji non ña a taon a nɛ. ²² Nka ni mien ki lɔ nthɔ nchrà ni pugu, pi shi kan ndo ñgwɛin vugu nɔ pa ghan phi. Ndo ndwe pugu lɔ nu'un mfā'ó la nɔ mā'an nu nthe phi yugu.

²³ Sheshenon ɲa a pīna a nɛ, pīna Tǎa a ɲkaa yu.

²⁴ Ɗka ni mien ki chwīe pa nnu shina pugu ɲa yichəi ɲon lo naa nchwīe nɛ, pi shi kaɲ ɲgwēiɲ vugu nɔ pa ghan phi. Ndo ndwe pugu yəi ndo mbina vigi Tǎa a. ²⁵ Ndo chrà yei ɲa pi nā'an mon gí yugu ɲa, 'Pugu pīna a ki la'o yi', shi ɲgu'ɔ ndōgo li'i.

²⁶ "Ndo ndii ɲa ɲgan ghère, mbo Jijwe nnu shini ɲa nshi ntaon llo mbho Tǎa shi ntho nɛ, kaɲ a shi ɲkwe ntie a. ²⁷ Pəi ɲkaa pəi shi ɲkwe ntie a nthɛ ɲa pia pɔ ka'a llo nɔ njē yi.

16

¹ "Ɗkwo chhu ɲguon nnu pei ni pəi nɔ chwīe nu ki'i pəi gū mon pin. ² Pi shi mfu'u vəi mon pa nda luon Minnwi. Shishini, ndii chho ntho nu ɲa ɲgwa ɲa pugu shi njwi vəi nɛ shi mbī'i ɲa pugu fā'a pi mbho Minnwi. ³ Pugu shi nchwīe pa nnu pei nthɛ ɲa pugu lo nji Tǎa, ki nji a. ⁴ Ndo nchhu nnu pei ni pəi nne ɲa ndii yugu gha ɲkā'o, minthe pəi kwin ɲa mi ni ɲkwo shwei vəi.

Fà'a Jijwe Minnwi

"Nshini ndo nchhu nnu pei ni pəi nɔ njē yi, nthɛ ɲa pia ni mbo ka'a. ⁵ Ndo ndwe ntho ɲgəi nu njəi ɲon ɲa a ni ntaon a nɛ, ndo pa'a kaɲ ta'a ɲon vəi lo mbie a ɲa, 'Ɔ ghəi pi hin?' ⁶ Ndo pəi fā'o yu'ɔ njù'ɔ nthɛ ɲa nchhu nnu pei ni pəi nɛ. ⁷ Mbapa nenne, nshwei vəi ni nnu shini. A pɔ pi shéi ni pəi ɲa ɲgəi. Nthɛ ɲa mi mien ki ghəi, pa'a ɲgan ghère lo ntho njəi vəi. Ndo mi ɲgəi, kaɲ nshi ntaon vi ni pəi. ⁸ A shi ɲga ntho, kaɲ a shi nshrā ɲgwa ɲkuon mbhi paa nthɛ phi yugu,

pugu pa nnu ndindi pugu pa nnu shá'a. ⁹ A shi nshrá vugu paa nɔ nnu phi, nthe ɲa pugu lo nji'i mbin ɲa, ¹⁰ nɔ nnu ndindi nthe ɲa nthɔ ɲgɛi nu njɛi Taa, ndɔ mba'a pɛi nu'un ɲɛi a ɲkamu'on ndwe, ¹¹ nɔ nnu shá'a, nthe ɲa pi sha'a ɲgan sha'a mbhi yei.

¹² "Nɲu'o mbini mfā'o ntou nnu nɔ chhu nu ni pɛi, ndɔ a chaa ghrí yei nɔ ya'o nu ndwe. ¹³ Ndɔ ndii ɲa Jijwe nnu shini thɔ ne, a shi nɔon ɲguon nnu shini ghao ni pɛi, nthe ɲa mba'a a yi'i nchrā pi ni thɔ yi, sheshe nnu ɲa a ya'o ne a shi nchhu, ndɔ shwei vɛi ni pa nnu ɲa a shi nthɔ ne. ¹⁴ A shi ɲga'o a nthe ɲa a shi ndɔgɔ pa yaon ɲa a nyan ne nshwei vɛi. ¹⁵ Nɲuon yaon ɲa Taa fā'o ne pɔ pi nyan. Nthe yie ghɔ, ñchhu ɲa a shi ndɔgɔ pa yaon ɲa a nyan ne nchhu ni pɛi.

Pɛ'i nɲu'o yei shi ɲkara mbɔ pwanju'o

¹⁶ "Nɔ muun kuo ndii, mba'a pɛi nu'un ɲɛi a, a gha nu'un ndara muun kuo ndii ɲkamu'on pɛi pini ɲɛi a."

¹⁷ Nenne pichɛi pa ghan younjɲ pi chhu ni non pugu ɲa, "A chhu pi ɲa ni pia, 'Nɔ muun kuo ndii mba'a pɛi nu'un ɲɛi a, a gha nu'un ndara muun kuo ndii ɲkamu'on pɛi pini ɲɛi a,' ndɔ mbini nchhu ɲa, 'Nthe ɲa ɲgɛi nu njɛi pi Taa?'" ¹⁸ Nne, pugu chhu nu ɲa, "A gha nchhu ɲa, 'Nɔ muun kuo ndii,' njɲ yi pɔ pi ɲa? Pigi lo nji nnu ɲa a chhu nu ne."

¹⁹ Jishɔ ni nji ɲa pugu tā'a nu mbie vi, nne a chhu ni pugu ɲa, "Yei nnu ɲa pɛi pie non pɛi nɔ ghɔ ne mbɔ njɲ nnu ɲa ñchhu ɲa, 'Nɔ muun kuo ndii mba'a pɛi nu'un ɲɛi a, a gha nu'un

ndara muuŋ kuo ndii ŋkamu'ouŋ pɛi piŋi nɔɛi a?
²⁰ Shishini, nɛhhu ni pɛi ŋa, pɛi shi ŋkɛi ndɔ
 nɔɛi ndɔ ŋkuouŋ mbhi fā'o pwanju'ɔ. Pɛi shi
 mfā'o yu'ɔ nɔɛi'ɔ, ndɔ yu'ɔ nɔɛi'ɔ yɛi kara mbɔ
 pwanju'ɔ. ²¹ Miŋgwe ghà ŋga mbhi nu, mfā'o
 yu'ɔ nɔɛi'ɔ nthe ŋa ndii yi kā'o, ndɔ ti ndii ŋa
 a kwo phi muuŋ ghɔ nɛ, a li'ɛ yu'ɔ ghɔ nthe
 pwanju'ɔ ŋa pi phi ŋoŋmishua ŋkuouŋ mbhi.
²² Nthe yie ghɔ, pɛi fā'o yu'ɔ nɔɛi'ɔ ndwe ndɔ
 n̄shi mbini nɔɛi vɛi pɛi fā'o pwanju'ɔ, ndɔ mba'a
 sheshenon piŋi mfu'u pwanju'ɔ yɛi ghɔ mbiŋ
 pɛi. ²³ Mon llé ghɔ, mba'a pɛi nu'uŋ mbie sheshe
 yaon mbhɔ mu, shishini, n̄shwei vɛi, sheshe
 yaon ŋa pɛi pie mbhɔ Tãa nɔ ligi a nɛ, a shi mɛ
 ni pɛi. ²⁴ Ndɔ ti nchɛiŋ ndwe, pɛi shi lɔ mbie
 sheshe yaon ya'a nɔ ligi a. Pɛi pie kaŋ pɛi shi
 mfā'o nne ŋa pwanju'ɔ yɛi linaon.

Jishɔ kwo gha'a mbhi

²⁵ “Ŋki kwo chhu nnu pei ni pɛi pi mon chrà
 lu'ɔ, ndii chhɔ thɔ nu ŋa mba'a nu'uŋ nchrà ni
 pɛi pi mon chrà lu'ɔ, ndɔ shi nchrà chrà shieshie
 nthe Tãa. ²⁶ Mon llé ghɔ, pɛi shi mbie pa nnu nɔ
 ligi a, ndɔ ndɔ n̄i'i nchhu ni pɛi ŋa n̄shi mbie
 mbhɔ Tãa nthe vɛi, ²⁷ Nthe ŋa nduthɔ Tãa ŋkaa
 yu khwā vɛi nthe ŋa pɛi khwā a, ndɔ ni mbiŋ ŋa
 ndhɔ mbhɔ Minnwi*.” ²⁸ Mi ni ndhɔ pi mbhɔ Tãa
 nthɔ ŋkuouŋ mbhi, ndwe ndhɔ nu mienŋ ŋkuouŋ
 mbhi mbini nu nɔɛi Tãa.”

* **16:27** 16:27 Pichɛi pa Nwa'anli Minnwi ndunu mon chrà Gri
 chhu ŋa Tãa hein nɔ li'i Minnwi.

29 Pa ghanj younjij pi chhu ghō ña, “Yo! Ndwe ɔ ya nchrā a shie nu ki lō mbo pi chrā lu’o!
 30 Ndwe, pigi ji ña ɔ ji ŋguonj nnu ghao, pa’a ndo nu’unj nchēi nu ña ŋonj pie ghō ni pie, a chwē yie ghō pigi pij ña ɔ llo mbhō Minnwi.”

31 Jishō khwē ña, “Pēi pij ndwe? 32 Pēi līi njēi, ndii chhō nthō nu, ndo ŋkwo thō ña pi shi nshāan vōi, sheshenonj ghēi la’a yu mienj a tē’i a. Ndo ndo mbo pi tē’i a, nthē ña Tāa pō pigi yu ka’a.

33 “Nchhu nnu pei ni pēi nne ña pēi shi mfā’o ghighri ntogo pi ŋkuonj pō nu ta’a yi pia ka’a. Monj mbhi yei, pi shi mfe wuwuru ŋgō’i ni pēi. Ndo pēi fā’o mā’anj ghrī, nthē ña ŋkwo gha’a ŋkuonj mbhi yei.”

17

Jishō luonj Minnwi ni ghanj pij

1 Jishō ni ñga ŋkwo chrā pa nnu pei, mbi’i ligi yi ndii po nchhu ña, “Tāa, ndii ghō kā’o, gha’o muunj ghō nne ña muunj gha’o ghō, 2 ña ɔ fe ghrī ghō mbij ŋguonj ŋgwa ne, ña a fe chōmbhi ki mme ni ŋguonj ŋgwa ña ɔ fe ghō ne. 3 Ndo yei pō chōmbhi ki mme, ña pugu ji ghō mbo fiēj ta’a Minnwi shini, ndo mbini nji Jishō Krishto ña ɔ taonj ne. 4 Mi ni mfe ndigha’o ve ŋkuonj shhe heij ndii ña mi ni ŋkwo mī’ēj fā’a ña ɔ ni mfe vōi ña mfā’a ne. 5 Ndo ndwe, ma Tāa, gha’o a shhi ghō ni ŋkwanj ndigha’o ña mi ni mfā’o pogo ŋkaonj mbhi maa mbo ne.

Jishō luonj Minnwi mfe ni ghanj younjij pi

⁶ “Mi ni nchwīe ŋgwa pɛ ɔ ni mfe vɛi mon mbhi nɛ ji ghɔ. Pugu ni mbo jɔ, ɔ fe vugu vɛi, pugu nū’ɔŋ chrà yɔ. ⁷ Ndwe, pugu ji ŋa ŋguon yaon ɔ ni mfe vɛi nɛ llo pi mbho ghɔ. ⁸ Mi ni mā’an ɲkɪni ye ɔ ni mfe vɛi nɛ ni pugu, pugu piŋ ɲkɪni ghɔ, ndo nji shishini ŋa ndho pi mbho ghɔ ndo mbiŋ ŋa a taon gò ntaon a.

⁹ “Ntho nduon mfe nu ni pugu, ndo nji’i nduon pi ni ŋkuon mbhi, nduon pi ni ŋgwa pɛ ɔ ni mfe vugu vɛi nɛ, nthɛ ŋa pugu jɔ. ¹⁰ Ŋguon yaon ŋa m̄fā’o nɛ jɔ, ŋguon yaon ɔ fā’o nɛ pɔ nyan, pi yɛi ndigha’o a ntɔgɔ pi mbiŋ pugu. ¹¹ Ndo ndwe, ntho mbinɪ nu nɲɛi ghɔ, ndo nu’un mbi’i ŋkuon mbhi, a pugu ŋkuon mbhi. Tãa ŋa a pɔ taon taon nɛ, nū’ɔŋ vugu ki kà’a lo ɲkɛe vugu ni ghrí ligi yɔ ɔ fe vɛi nɛ, nne ŋa pugu pɔ ta’a yi wu’ɔ nɔ ha’an pɔgɔ ta’a yi nɛ. ¹² Nɔ ha’an pigi pugu ni mbo nɛ, mi ni ndina ni pugu ntɔgɔ pi ŋkuon ghrí ligi yɔ ɔ fe vɛi nɛ. Ŋkɛ’i vugu ti pa’a kan ta’a ŋon vugu lo mbhe, ɲkien ye ŋon ŋa a ni n̄jī’i ŋa a phe nɛ, nne ŋa nnu ŋa Ŋwa’anli Minnwi ni ɲkwo chhu nɛ lɔgɔ li’i.

¹³ “Ndo ndwe, ntho mbinɪ nu nɲɛi ghɔ, ñchhu nnu pei ŋkuon mbhi nne ŋa pugu fā’o pwanju’ɔ a n̄jū’ɔ pugu ti a linaon. ¹⁴ Ŋkwo mā’an ɲkɪni yɔ ni pugu, ŋkuon mbhi p̄ina vugu nthɛ ŋa pugu lo mbo yi ŋkuon mbhi wu’ɔ nɔ ha’an mummu lo mbo yi ŋkuon mbhi nɛ. ¹⁵ Ndo nji’i nchhu pi ŋa ɔ fu’u vugu mon mbhi, ñchhu pi ŋa ɔ kɛ’i vugu mbho ŋon mbimbhi. ¹⁶ Pugu lo nji’i mbo yi ŋkuon mbhi yei wu’ɔ nɔ ha’an mummu lo nji’i mbo yi mbhi yei nɛ. ¹⁷ Chu’ɔ vugu nū’ɔŋ

nɔ fà'a yɔ ntɔgɔ pi ŋkuonŋ nnu shini yɔ, chrà yɔ nnu shini. ¹⁸ Nɔ ha'anŋ ɔ ni ntaonŋ a monŋ mbhi nɛ, a wu'ɔ ha'anŋ mummu taonŋ vugu monŋ mbhi nɛ. ¹⁹ Nchu'ɔ nonŋ a nū'ɔnŋ nɔ fà'a yɔ nthe pi pugu, nne ŋa pinthe pi chu'ɔ vugu ŋkaa pugu nū'ɔnŋ nɔ fà'a yɔ ntɔgɔ pi ŋkuonŋ nnu shini.

Jishɔ luonŋ Minnwi mfe ni ŋguonŋ ghanŋ pinŋ ghao

²⁰ “Nɔ ŋgu'ɔ nduonŋ pi ni pei tɔ'i vugu, mbini nu'unŋ nduonŋ ni pe ŋa pugu shi mbinŋ ntɔgɔ ŋkuonŋ chrà yugu nɛ, ²¹ nne ŋa ŋguonŋ yugu shi nchiri mɔ ta'a yi, wu'ɔ nɔ ha'anŋ gɔ Tãa pɔ mbinŋ mu, mmu nduthɔ a pɔ mbinŋ ghɔ nɛ, nne ŋa pugu pɔ mbinŋ pɔgɔ, nne ŋa minthe ŋkuonŋ mbhi pinŋ ŋa a taonŋ gɔ ntaonŋ a.

²² “Ndigha'o ŋa ɔ fe vɛi nɛ mfe ni pugu, nne ŋa pugu pɔ ta'a yi wu'ɔ nɔ ha'anŋ pɔgɔ ta'a yi nɛ, ²³ Mɔ mbinŋ pugu ɔ pɔ mbinŋ mu, nne ŋa pugu ya mɔ ta'a yi shi'i, nne ŋa ŋkuonŋ mbhi ji ŋa ɔ taonŋ a ndɔ ŋkhwã vugu wu'ɔ nɔ ha'anŋ ɔ khwã a nɛ. ²⁴ Tãa, ŋkhwã ŋa pugu ŋkaa pugu ŋa ɔ fe vɛi nɛ nshi mɔ pigi pugu ka'a li'i ŋa mɔ nɛ, nɔ yɛi nu ndigha'o a ŋa ɔ fe vɛi nthe ŋa ɔ khwã a ŋkaonŋ pi maa nchwie mbhi nɛ.

²⁵ “Yo Tãa ndindi, nji'i nthe pi nɔ ha'anŋ ŋkuonŋ mbhi lɔ nji'i nji ghɔ nɛ, ñji ghɔ, pa ghanŋ younjij pei ji ŋa a taonŋ gɔ ntaonŋ a. ²⁶ Mi ni nchwie pugu ji ghɔ, ndɔ shi ŋgu'ɔ ŋgɛi shhi nchwie nu, nne ŋa khwã ŋa ɔ khwã a nɔ ghɔ nɛ, pugu shi mfã'o, mummu ŋkaa mu pɔ mbinŋ pugu.”

18

Pi mfini Jisho, pi wēiη vi

(Matio 26:47-56; Maaku 14:43-50; Luka 22:47-53)

¹ Jisho ni nga ηkwo mī'εη lúoη yei, ntaoη pugu pa ghaη younjin pi ηgōi nshā'a Piprēi Kidroη. Nyiēη chēi ni mbo fo, Jisho pugu pa ghaη younjin pi nii fo. ² Judashi, ηa a ni mfini Jisho ne, ni nji li'i gho nthε ηa Jisho ni njiēη mbāoη nu fo pugu pa ghaη younjin pi. ³ Nne Judashi lōgo kwie pa shooge Roma, ni pa ghaη kē'i Nda Minnwi ηa pa thishi ghaη fe'ingieη pugu pa ηgwa Farashi ni ntaoη ne, pugu pugu ghēi moη nyiēη gho. Pugu ni ntuo truka, pugu pa ηki'a pugu pa maoη nchhò.

⁴ Jisho gha ηkwo ji ηguoη nnu ηa a shi ndōgo li'i mbiη yu ne, ntaoη ntho shhi nchhu ni pugu ηa, **"Pēi tā'a pi gō?"**

⁵ Pugu khwē ηa, "Jisho llo Nashare."

Jisho chhu ni pugu ηa, **"A mmu mbo ju."** Judashi, ηa a ni mfini vi ne, ni nthi fo pugu pugu.

⁶ Ndiη ηa Jisho ni nchhu ni pugu ηa, **"A mmu mbo ju ne,"** pugu pini njiηnjin ηgū shhe. ⁷ Nne Jisho pini mbie vugu ηa, **"Pēi tā'a pi gō?"**

Pugu chhu ηa, "Jisho llo Nashare."

⁸ Jisho khwē ηa, **"Mi ni ηkwo chhu ηa a mmu mbo ju. Nne ti pēi ntā'a a, pēi mien ηgwa pei ghēi."** ⁹ Yei nnu ni mbo no chwie nu nnu ηa a ni ηkwo chhu ne lōgo li'i: **"Shina ηguoη ηgwa pe ηa o ni mfe vāi ne, nshi lo mbhe kaη ta'a yi fo."**

¹⁰ Nne Shemu Pita, ηa a ni mfā'o kafa ne, shua nche tēnə muoη fā'a taatho pa thishi ghaη

fe'ingien, ténə muuŋ fà'a ghɔ ya'a. (Ligi muuŋ fà'a ghɔ ni mbo Maakushi.) ¹¹ Nne Jishɔ chhu ni Pita ŋa, “Ni'in kafa yɔ mon mba'a yi. ɔ pi'i ŋa mba'a nji'i nnu ndua ŋə'i ye ŋa Tăa fe vɛi ne?”

Jishɔ shhi Anaŋ pugu Kaifa

¹² Nne kwie pa shooge pighɔ pugu pa thishi pugu ni pa ghan kē'i Nda Minnwi pa ŋgwa Juu wēiŋ Jishɔ ŋkrao vi, ¹³ fūoŋ ndōgo vi ŋgəi nɔ njei Anaŋ, nthe ŋa a ni mbo tăa ŋgwe Kaifa ŋa a ni mbo taathɔ pa thishi ghan fe'ingien ŋga'o ghɔ ne. ¹⁴ A ni mbo Kaifa ŋa a ni ntigi pa ŋgwa Juu ŋa, “A pwa ŋa ta'a ŋoŋ khu nɔ ligi ŋguoŋ ŋgwa.”

Pita lāa Jishɔ

(Matio 26:69-70; Maaku 14:66-68; Luka 22:55-57)

¹⁵ Shemu Pita pugu yichəi ŋgaŋ younjin Jishɔ ghəi njin Jishɔ. Nthe ŋa taathɔ pa thishi ghan fe'ingien ni nja nji yie ta'a ŋgaŋ younjin Jishɔ shi'i ne, a nii mon yina Taathɔ pa thishi ghan fe'ingien. ¹⁶ Ndo Pita thi pi chonda mbhi. Nne ye ŋgaŋ younjin Jishɔ ŋa taathɔ pa thishi ghan fe'ingien ni nji vi ne taon mbhi nchrā pugu ye muuŋ miŋgwe ŋa a ni mbo choŋka'a ne, ndōgo Pita nii ni ju. ¹⁷ Muuŋ miŋgwe ghɔ ŋa a ni mfā'a nu choŋka'a ne chhu ni Pita ŋa, “Gò ŋkaa ghɔ lɔ mbo ta'a ŋgaŋ younjin ŋoŋ yine?”

Pita chhu ŋa, “Ndo mbo ta'a yi.”

¹⁸ Ndwe puoŋ fà'a pugu pa ghan kē'i Nda Minnwi ni frēi mōŋoŋ nthi fɔ njigo nu nthe ŋa figəi ni mbo. Pita ni mbo pugu pugu nthi fɔ ntho njigo nu ŋkaa yu.

Taathɔ pa thishi ghan fe'ingien tou Jishɔ
(*Matio 26:59-66; Maaku 14:55-64; Luka 22:66-71*)

¹⁹ Taathɔ pa thishi ghan fe'ingien pie Jishɔ ni pa pie nthɛ pa ghan younjin pi pugu pa nnu ɲa a ni nje'i nu nɛ. ²⁰ Jishɔ khwɛ ghɔ ɲa, “**Ŋga ɲgu'ɔ nchrā pi li'i wo ni ɲguon ɲgwa ghao. Ŋga ɲgu'ɔ nje'i mon pa nda luon Minnwi pugu pa Nda Minnwi li'i ha'an ɲguon pa Juu ghà ɲkiri nɛ. Ndo nji'i nchrā sheshe nnu pi lōin.** ²¹ Ti ɔ pie a pi ɲa? Pie ni ɲgwa ha'an pugu ni nja'o nnu ɲa mi ni nje'i nu nɛ, pugu ji nnu ɲa mi ni nchhu nɛ.”

²² A ni ɲga nchhu nnu pei, yichəi ta'a ɲgan kɛ'i Nda Minnwi wie Jishɔ ni mbhɔ yi, nchhu nu ɲa, “Yine ha'an pi ghà ɲkhwɛ nnu ni taathɔ pa thishi ghan fe'ingien nɛ?”

²³ Jishɔ khwɛ ghɔ ɲa, “**Nnu ɲa nchhu nu nɛ mien ki kã'o, ɔ chhu nɛ ntəi ghɔ ni ɲguon ɲgwa pei hein. Ndo ti ä mbɔ ɲa nnu ɲa nchhu nɛ kã'o, ɔ wie ki'ɛ ɲa?**”

²⁴ Anan taon vi ki'ɛ, a wu'ɔ mbɔ mon ɲkii, ni Kaifa mbɔ taathɔ pa thishi ghan fe'ingien.

Pita pini ndāa Jishɔ ɲkamu'ɔɲ

²⁵ Shemu Pita ni ɲgu'ɔ ntithi fɔ nthɔ ɲjigo mónon. Nne pugu chhu ghɔ ɲa, “Gò ɲkaa ghɔ lo mbɔ ta'a ɲgan younjin ɲon vine?”

A lāa nchhu ɲa, “Ndo mbɔ ta'a yi.”

²⁶ Yichəi ta'a muun fà'a taathɔ pa thishi ghan fe'ingien, mbɔ ndaonon ɲon ve ɲa Pita ni nja'a tənə yi nɛ pie ɲa, nshini ndo njei ghɔ mon nyien

pəi yu? ²⁷ Pita pini nu'uj ndāa ŋkamu'ɔŋ. Wu'ɔ ndii ghɔ, minkə'i khwɛ.

Jishɔ shhi Paile

(*Matio 27:1-2,11-14; Maaku 15:1-5; Luka 23:1-5*)

²⁸ Ŋkieŋ ni muuŋ tutu'u, pugu lɔŋɔ Jishɔ llo nda Kaifa ŋgəi nɔ ntu'ɔ mme ŋgaŋ sha'a li'i. Nduthɔ yugu shini ndɔ nii ntu'ɔ mme ŋgaŋ sha'a li'i ghɔ nne ŋa ki'i pugu fuo non ŋgaŋ ŋji ŋa mimfe pugu ji Lli Nji'a. ²⁹ Nne Paile taon mbhi njəi vugu mbie ŋa, "Pəi wəiŋ ŋon vei ŋa a fāaŋ pi khɔ?"

³⁰ Pugu khwɛ ghɔ ŋa, "Ŋon vei kaŋ mien ki thɔ nchwɛ pi phi, pigi shi kaŋ ndɔ ndɔŋɔ vi nthɔ mfe vɛ."

³¹ Paile chhu ni pugu ŋa, "Pəi lɔŋɔ vi ni non yəi nsha'a vi ŋkwaŋ nɔ ha'an gí yəi chhu nɛ."

Pa Juu chhu ghɔ ŋa, "Pi lɔ nji'i mbin ŋa pigi jwi sheshenon." ³² Yei nnu ni ndɔŋɔ li'i nɔ nɔon nu ŋa nnu ŋa Jishɔ ni nchhu nɛ nnu shini ndii ŋa a ni nshwei ŋkwaŋ gu ŋa a shi ŋkhu nɛ.

³³ Nne Paile pini nii ntu'ɔ yu, mēiŋ Jishɔ mbie ghɔ ŋa, "ɔ fūon pa Juu?"

³⁴ Jishɔ khwɛ ŋa, "Yei pie llo pi mbɔ ghɔ ki a chhu pichəi ŋgwa vɛ nne nthɛ a?"

³⁵ Paile khwɛ ŋa, "ɔ pi'i ŋa mɔɔ pi ŋon Juu? Ŋgwa la'a pəi pugu pa thishi ghaŋ fe'ingien cha'a ghɔ mfe vəi. ɔ chwɛ pi neiŋ?"

³⁶ Jishɔ khwɛ ŋa, "Sha'afuon a lɔ nji'i mbɔ pi yi ŋkuon mbhi yei. Sha'afuon a kaŋ ni mbɔ pi yi ŋkuon mbhi yei, pa ghaŋ younjin paŋ kaŋ nthɔ ŋgwie ŋkrɔ, nne ŋa ki'i pi cha'a a mfe ni thishi

pa ηgwa Juu. Nji a nɔ sha'a nu lo ndho pi ηkuon mbhi hein."

³⁷ Nne Paile chhu ghɔ ki'ε ηa, "Yie nɔon ηa ɔ fɔon?"

Jishɔ khwē ηa, "Ɔ chhu ηa a mmu mbo fɔon. Yei nnu ηa pi ni mbhi a nɔ ne, yei nnu ηa n̄tho ηkuon mbhi yei nɔ ne, nɔ pɔ nu minkwentie nɔ nnu shini. Sheshenon ηa a yi nnu shini ne ghà njwere nnu ηa n̄chhu nu ne."

³⁸ Paile pie ghɔ ηa, "Nnu shini pɔ pi kho?"

Pi fe njɔ gu ni Jishɔ

(Matio 27:15-31; Maaku 15:6-20; Luka 23:13-25)

Paile ni nga nchhu nnu yei, ntaon mbhi mbara pa ηgwa Juu nchhu ni pugu ηa, "Ndo njɛi fàn non vei. ³⁹ Ndo pɛi fā'o n̄'ɔn ηa ηga ηgu'ɔ nchu'ɔ ta'a ngan chɛin mfe ni pɛi ndii Lli Nji'a. Nne pɛi tā'a nu ηa nchu'ɔ fɔon pa ηgwa Juu mfe ni pɛi?"

⁴⁰ Pugu chhu ni nji ηa, "Pa'a ndo mbo pi non vei, mbo pi Baraba." Baraba ni mbo ηgina minwi.

19

Pi cha'a Jishɔ mfe ηa pi kwīn vi ηkuon wá'a

¹ Nne Paile lɔgo Jishɔ ηgwie vi ni ηgwàn. ² Pa shooge pa'a ndi'i minduandua nɔ ηkie, n̄'ɔn tho yu, mā'an piri mbin yu. ³ Pugu tho njɛi vi, nchhu nu ηa, "Pigi ghinɔ ghɔ ma fɔon pa Juu!" Ndo ηgwie vi ni mbho yugu.

⁴ Paile pini ntaon mbhi ηkamu'ɔn nchhu ni pugu ηa, "Njɛi, n̄taon nu ni ju mbhi mfe ni

pəi nne ɲa pəi ji ɲa ɲɔɔ nji'i nɲəi sheshe fən ɲa a chwīe." ⁵ Nenne Jishɔ taonj mbhi ni ɲkie minduandua tho yu ni piri mbinj yu. Paile chhu ni pugu ɲa, "Pəi lii nɲəi, ɲonj gho pɔ nɛin!"

⁶ Pa thishi ghanj fe'ingienj pugu pa ghanj kē'i Nda Minnwi ni ɲga nɲəi vi, mba'o ɲgòu ni nji ɲa, "Kwīnj vi ɲkuonj wá'a, kwīnj vi ɲkuonj wá'a!"

Paile chhu ni pugu ɲa, "Pəi lōgo vi ni nonj yəi ɲkwīnj vi ɲkuonj wá'a nthe ɲa ɲɔɔ nji'i nɲəi sheshe nnu ɲa a fāanj."

⁷ Pa ɲgwa Juu khwē gho ɲa, "Pigi fā'o gí, ɲkwanj ha'anj gí gho chhu ne, a nōonj ɲa a fā'o nɔ khu nu nthe ɲa a nū'onj nonj yi ɲa a Muunj Minnwi."

⁸ Paile ni ɲga nja'o yei nnu, mbini ɲkaa pɔgo pɔgo mbigi. ⁹ Mbini nii monj ntu'ɔ mbie Jishɔ ɲa, "ɔ llo pi hinj?" Nɔɔ pa'a Jishɔ lo ɲkhwē. ¹⁰ Nne Paile chhu gho ɲa, "ɔ lo ntā'a nu nchrā vəi, ɔ lo nji ɲa m̄fā'o ghrí nɔ chu'ɔ nu gho, mfā'o ghrí nɔ kwīnj nu gho ɲkuonj wá'a?"

¹¹ Jishɔ khwē gho ɲa, "ɔ fā'o ghrí mbinj mu ɲgu'ɔ nthe pi ɲa a fe Minnwi ve. Nthe yie gho, ɲonj ye ɲa a cha'a a mfe ve ne fā'o ju mme phi."

¹² Jē ndii gho, Paile ta'a pa shendaonj nɔ chu'ɔ nu vi. Nɔɔ pa Juu pa'o ɲgòu ɲa, "ɔ nchu'ɔ vi, kanj ɔ lo mbo taannu Kaisha. Sheshenonj ɲa a nū'onj nonj yi ɲa a fūonj ne tini pi tho ni Kaisha."

¹³ Nne ndii ɲa Paile ni nja'o yei chrà ne, a lōgo Jishɔ ntaonj nɔ mbhi, nchɔchho ɲkuonj faanj shá'a yi nɔ li'i ɲa pi mēinj ni li'i nū'onj ni ɲgù'ɔ ne (mbo monj chrà Hībru ɲa Gabata). ¹⁴ A ni mbo llé piri nu nonj nɔ ji nu Lli Nji'a. A ni mbo monj ntunj

minaon. Paile chhu ni pa Juu ŋa, “Pəi Ii njei, fùon vəi pɔ nein!”

¹⁵ Pugu pa’o ŋgòu ni nji ŋa, “Jwi vi jwi, kwīn vi ŋkuon wá’a!”

Paile pie vugu ŋa, “Ŋkwīn fùon vəi ŋkuon wá’a?”

Pa thishi ghan fe’ingien khwē ŋa, “Pigi lo nji’i mfā’o yichəi fùon ŋkien Kaisha.”

¹⁶ Nne, a cha’a vi mfe ni pugu ŋa pi kwīn vi ŋkuon wá’a.

Pi kwīn Jisho ŋkuon wá’a

(Matio 27:32-44; Maaku 15:21-32; Luka 23:26-43)

Nne pugu lōgɔ Jisho, ¹⁷ a taon mbhi ntien wá’a yi ŋgəi nu nɔ li’i ŋa pi mēin ŋa Li’i Kwéi Tho, ŋa pi mēin mon chrà Hibu ŋa Gogota ne. ¹⁸ Pugu kwīn vi fɔ ŋkuon wá’a pugu pa pichəi paa ŋwa, ta’a yi nɔ sheshe ŋgei mbho yi, Jisho pɔ titri pugu. ¹⁹ Paile nā’an yaon ŋkwīn ŋkuon wá’a yi. Yaon gho ni mbɔ ŋa, “Jisho lo Nashare, mbɔ Fùon pa Juu.” ²⁰ Ntou pa ŋwa Juu ni mēin yaon yei, nthə ŋa li’i ŋa pi ni ŋkwīn Jisho ne ni mbara mon la’a ndɔ pi ni nā’an mon chrà Hibu ni chrà Latin ni chrà Gri.

²¹ Nne pa thishi ghan fe’ingien pa Juu chhu ni Paile ŋa, “Ki’i nā’an ŋa, ‘Fùon pa Juu,’ ka nā’an pi ŋa, ‘Ŋon vei ni nchhu ŋa, A mmu mbɔ Fùon pa Juu.’”

²² Paile khwē ŋa, “Yaon ŋa ŋkwo nā’an ne, ŋkwo nā’an.”

²³ Pa shooge ni ŋga ŋkwīn Jisho ŋkuon wá’a, ndōgɔ mme ndhwí figəi yi nshāa a taon khwe li’i,

sheshe ta'a shooge fā'o ta'a pra yi. Mbini ndōgo ndhwí ña a ni mā'an mon ghō ne, pa'a li'i yōu lo mbo ñkuon ghō, pi ni ntun a pō pi ta'a pra yi llo tho ghō nshwi'i fε nō la'o yi. ²⁴ Nenne pugu chhu ni non pugu ña, "Ki'i pia shāa, pia ka mā'an pi yaon nō yēi nu ña a shi mbo yi gō?" Yei ni mbo nō chwīe nu Nwa'anli Minnwi lōgo li'i ña a chhu ña, "Pugu ni ñgrā mme ndhwí figēi a shina pugu, mā'an yaon shhe nō ji nu muun ndhwí a," nne pa shooge pighō chwīe nnu pei.

²⁵ Ndō müun Jishō pugu ndin müun vi, ni Meri ñgwe Klopa, Meri Madalin ni nthi fō yēi wá'a Jishō. ²⁶ Jishō ni ñga ñjēi müun vi, pugu ñgan younjin yi ye ña ju Jishō ni ñkhwā vi ne thi fō. A chhu ni müun vi ña, "Ma, Ii ñjēi, a muun ghō!" ²⁷ Nne nchhu ni ñgan younjin yi ghō ña, "A müun ghō." Jē ndii ghō ñgan younjin yi ghō lōgo vi ñgēi nō nda yu.

Gu Jishō

(Matio 27:45-56; Maaku 15:33-41; Luka 23:44-49)

²⁸ Jishō ni nji ndwe ña ñguon nnu kwo mme, nchhu ña (nō chwīe nu chrà Minnwi pō nnu shini), "Njù'ō a yaon." ²⁹ Mikei là'o chēchigēi ni nthi fō, nne pugu lōgo kusha nchru mon là'o ghō, nshhō tho muun thi ña pi mēin ni haisho ne, ñkērē nū'ōn nō nchō yi. ³⁰ Jishō gha nnu là'o chēchigēi ghō, nchhu ña, "A mme ne!" Ntu'u tho yi shhe Jijwe yi taon.

Pi chwē'i mbru Jishō

³¹ Nthe ña a ni mbo Llé pīri nu non ñe, nɔ yəi nu ña khu yugu lɔ ñkina ñkuon wá'a llé Ji (mbo ñkien mme Llé Ji nthe ña a ni mbo Llé ji Lli Nji'a) ñe, pa Juu pie Paile ña pi pə'i kwò munu, nshwi'i khu yugu ñkuon wá'a. ³² Nne pa shooge tho mbə'i kwò fūon yi pugu vichəi ña pi ni ñkwīn vugu pugu ñe. ³³ Pugu ni ñga nchəin mbīn Jishɔ, njəi ña a kwo khu, pa'a ndo nu'uy mbə'i kwò yi. ³⁴ Ndo ta'a ñon shina pa shooge pighɔ chwē'i mburu yi ni khwǎ, chhī pugu pa ñkhī taon wu'ɔ ndii ghɔ. ³⁵ Ñon ña a ni njəi nnu yei lōgɔ li'i ñe ni nchrā nthe nnu ghɔ, nne ña pəi ñkaa pəi nthe pəi piñ. Nnu ña a ni nchhu ñe nnu shini, a ji ña a chrā pi nnu shini. ³⁶ Pa nnu pei ni ndōgɔ li'i ña chrā Minnwi pɔ yi nnu shini ña: "Mba'a pi yi'i mbə'i kan ta'a kwéi yi." ³⁷ Yichəi li'i mon Ñwa'anli Minnwi pini nchhu ña, "Pugu shi ndii ñon ña pugu chwē'i ñe."

Pi twei Jishɔ

(Matio 27:57-61; Maaku 15:42-47; Luka 23:50-56)

³⁸ Pa nnu pei ni ñga ntɔgɔ, Joshe llo Arimatia, ña a ni mbo ta'a ñgan younjin Jishɔ mon njin nthe ña a ni mbogɔ pa Juu ñe, luon ni Paile ña a lōgɔ khu Jishɔ. Paile piñ ña a lōgɔ. Nne a tho ndōgɔ khu Jishɔ ñgəi nɔ ghɔ. ³⁹ Nikodemu ñkaa yu, ña a ni ñkwo fūon ntho njəi Jishɔ ni tu'u ñe, tho ni laminda ña pi nyan ni yichəi yaon ña pi mēin ni məə pugu aloe ñe, a pou yaon mbo ghrà kilu. ⁴⁰ Nne pugu lōgɔ khu Jishɔ, ndin mon mbhɔ ndhwí fhu ni laminda ghɔ nɔ ha'an nù'on pa Juu pɔ ñe. ⁴¹ Yichəi nyien ni mbo mon li'i ña pi ni

ηkwīn Jisho fo ηkuon wá'a ne, chæi fún fhi ηa pi fi'i mon ηgu'ó ni mbo fo, ηa pi lo naa ma ntwei ηon fo. ⁴² Nne nthe nnu Piri nu non pa Juu, ndo mbini mbo ηa fún ghó ni mbo fo ne, pugu twei vi fo.

20

Jisho pini nu'un ηku'ó

(Matio 28:1-8; Maaku 16:1-8; Luka 24:1-12)

¹ Mon fūon llé mon shwi'i taη ghó mbo Shonde ni muon tutu'u, mbhi wu'ó njo shini nu, Meri Madalin ghæi chofun ηjæi ηa pi kwo kænə ηgù'ó chofun ghó mbi'i. ² Nenne a tei ηgæi ηjæi Shemu Pita pugu yichæi ta'a ηgaη younjin Jisho ηa Jisho khwā ne, nchhu ni pugu ηa, "Pi fu'u khu Taatho mon fún, pa'a pigi lo nji li'i ye ηa pi nū'ón vi ne!"

³ Nne Pita taon mbhi pugu yichæi ηgaη younjin Jisho ghó, ηgæi nu chofun. ⁴ Nguon vugu pi paa ni ntei nu, ndo yichæi ta'a ηgaη younjin Jisho ghó tei mfərə Pita fūon ju nchæin chofun. ⁵ A ni ηga ntu'u non yi mbe'i mon fún, ηjæi ndhwí fhu ghó nūan fo ndo pa'a ndo nii mon ghó. ⁶ Nenne Shemu Pita tho mbara vi nii mon fún. A ni ηjæi ndhwí fhu ghó nūan fo, ⁷ pugu pa ndhwí pūon ligi ηa a ni mbo no tho Jisho ne, pa'a lo nūan pi pugu pa ndhwí fhu ghó, pi para vi para nū'ón li'i tæ'i vi. ⁸ Nne yichæi ta'a ηgaη younjin ye ηa a ni fūon ju nchæin chofun ne nii mon ghó ηkaa yu. Njæi ndo mbin, ⁹ ndo pa'a tho yugu lo naa nshie ni chrà Minnwi ye ηa a chhu ηa a shi ηgu'ó ηku'ó mon gu ne. ¹⁰ Pa ghan younjin Jisho pigho pini la'a pugu.

*Jisho nōon non yi ni Meri Madalin
(Matio 28:9-10; Maaku 16:9-11)*

¹¹ Ndo Meri tithi chofun jkēi nu, no ha'an a ni jkēi nu ne, ntu'u non yi ndii mon fún ¹² njēi paa ghan ntaon Minnwi, pugu mā'an ndhwí fhu, pugu chho no lí'i na pi ni nū'ōn khu Jisho ne, ta'a yi no tho yi, ta'a yi no kwò yi. ¹³ Pugu pie vi na, "Ma, o kēi pi kho?"

A chhu ni pugu na, "Pi lōgo Taatho a ηgēi no ghō, ndo pa'a ndo nji lí'i na pi nū'ōn vi ne!"

¹⁴ A gha jkwo chhu yei nnu, jkara njēi Jisho a tithi, ndo pa'a a lo nji na a Jisho. ¹⁵ Jisho chhu ghō na, "Ma, o kēi pi kho? O tā'a pi gó?"

A pī'i nu na a ηgan nyien ghō nchhu ghō na, "Masha, a mbo na o fu'u vi ηgēi no ghō, o shwei a ni lí'i na o nū'ōn vi ne, kan nshi ndōgo vi ηgēi no ghō."

¹⁶ Jisho chhu ghō na, "Meri."

A kara nchhu ghō mon chrà Hibru na, "Raboni." (Njin yi po na Masha.)

¹⁷ Jisho chhu ghō na, "Ki'i nu'un mban a*, nthē na ndo naa jku'ō njēi Tāa a ya'a. Ndo ghēi njēi pa līn†pan nchhu ni pugu na nchho jku'ō nu njēi Tāa a mbini mbo Tāa vēi, Minnwi a mbini mbo Minnwi yēi."

¹⁸ Meri Madalin ghēi nchii ni pa ghan younjin pi na, "Njēi Taatho!" -pugu pa na a ni nchhu nnu pei ghō.

* **20:17** 20:17 Pichēi pa ndunu Nwa'anli Minnwi mon chrà Gri chhu na *Ki'i mban a*. † **20:17** 20:17 Jisho chhu yei pi ghan younjin pi.

Jisho nōon non yi ni ghan younjij yi
(Matio 28:16-20; Maaku 16:14-18; Luka 24:36-49)

¹⁹ A ni mbo ni fanaon, mon fūon llé mon shwi'i tan gho, pa ghan younjij pi kiri ta'a li'i mon nda fini nthe na pugu ni ntho mbogo pa thishi ngwa Juu. Jisho tho nthi shhi pugu nchhu ni pugu na, **"Ghighri po mbinj pèi."** ²⁰ A ni nga nkwo chhu yei, nōon mbho mi pugu pa mbru yi ni pugu. Nne pa ghan younjij pi fā'o pwanju'ɔ ndii na pugu ni njai Taatho vugu ne. ²¹ Jisho pini nu'un nchhu ni pugu nkamu'ɔn na, **"Ghighri po mbinj pèi. Nɔ ha'an Tāa taon a ne, nenne ntaon vèi."** ²² A ni nga kwo chhu yei nnu, njwē mbinj pugu nchhu na, **"Pèi kwe Jijwe Minnwi. 23 Pèi ndi'ɛ phi sheshenon, kan pi li'ɛ. Ti pèi mien ki li'ɛ, kan pi lo nji'i ndi'ɛ."**

Jisho pugu Toma

²⁴ Ta'a paanchro gho, ligi yi po Toma, na pi ni mēin vi na kə'i ne, shini ndo mbo pugu pugu ndii na Jisho ni ntho ne. ²⁵ Nne pichai ghan younjij Jisho shwei vi na, "Pigi yai Taatho."

Ndo a chhu ni pugu na, "Mi mien ki lo njai chhi nthi nɔ mbho yi ti ni'in muunshimbho a nɔ chhi nthi pigho mbini nū'ɔn mbho a nɔ mbru yi pa'a ndo ma mbinj."

²⁶ A gha nda'a fūon llé, pa ghan younjij pi po mon nda nkamu'ɔn Toma po pugu pugu. Nji'i nthe nɔ ha'an chonda ni mbo yi fini ne, Jisho tho nthi shina pugu nchhu na, **"Ghighri po mbinj pèi."** ²⁷ Nne nchhu ni Toma na, **"Ni'in muunshimbho yo hein ndo ndii mbho a njai, fe**

mbho yo nū'oh nō mbru a. Mien fā'o nu khutho fo, mfā'o pinj."

²⁸ Toma khwē ŋa, "Taatho a, ndo mbo Minnwi a!"

²⁹ Jisho chhu gho ŋa, "O pinj nthē ŋa o yēi a nē? Mboro yi ŋgwa pē ŋa pugu pinj ndo ki lo njēi yēi nē."

Nnu ŋa a chwīe pi nā'anj ŋwa'anli yei nē

³⁰ Jisho ni nōon ntu pichēi pa li shhi ghan younjij pi, ŋa pi lo nā'anj mon ŋwa'anli yei; ³¹ Ndo pi nā'anj pei nne ŋa mimfe pēi pinj ŋa Jisho Ju ŋa Minnwi Chu'o Ntaon nō Ŋkwe nē, mbo Muon Minnwi pugu pa ŋa mon pinj nu mi minthe pēi fā'o chombhi.

21

Jisho nōon non yi ni khwachēi ghan younjij pi

¹ Pa nnu pei ni ŋga ntogo, Jisho nōon non yi ni pa ghan younjij pi ŋkij ŋkhī Tiberia. Yei ŋkwan ha'an a ni nōon non yi nē. ² Shemu Pita pugu Toma (ŋa pi ni mēin vi ni kē'i nē), ni Natania llo Kanan mon Galili mbo puon Shebedi, pugu pa pichēi paa ghan younjij pi ni mbo ka'a.

³ Shemu Pita chhu ni pugu ŋa, "Ŋgēi pi ŋgunu."

Pugu chhu gho ŋa, "Pia shi ŋgēi ka'a." Pugu taon ŋgēi nii mon kikuon, ndo ni tu'u gho pa'a pugu lo ŋgwēin yaon.

⁴ Wu'o nō ha'an mbhi ni ndan nu nē, Jisho thi ŋkij ŋkhī. Ndo pa'a pa ghan younjij pi lo nji'i nji ŋa a ni mbo pi Jisho. ⁵ Jisho chhu ni pugu ŋa, "Pa puon pan, pēi fā'o sheshe shhu?"

Pugu khwē ghō ña, “Ñga.”

⁶ A chhu ni pugu ña, “Pëi mā’añ ndán nō ñgei mbhō jì kikuon, kan pëi shi ñgwēin pichëi.” Nenne, pugu mā’añ, a shini ndō nji’i nji’ë nō shūu nu ndán ghō ni’in monj kikuon nthe fi’i shhu ña a ni mbō monj ghō nē.

⁷ Yie ñganj younjij Jishō ña Jishō ni ñkhwā vi nē chhu ki’ë ni Pita ña, “A Taathō!” Shemu Pita ni ñga nja’o ña a Taathō, ndōgō mme ndhwí yi mā’añ nthe ña a ni nshrāo nō fā’a nu fā’a, a ni ndhi nchëinj ñkhǐ ntaonj nu mbhi. ⁸ Pichëi ghanj younjij nduonj taonj yugu mbhi pi monj kikuon, nthō nshūu ndánj ye ña a ni ndinaonj ni shhu nē, nthe ña li’i ña pugu ni mbō nē shini ndō nshiga nō nchëinj nu mbhi. A ni mbō yaonj nō ta’a ñkii kwo. ⁹ Pugu ni ñga ntaonj nchëinj mbhi, njëi mónonj ña pi frëi ni shhu ñkuonj ghō pugu pa brëi.

¹⁰ Jishō chhu ni pugu ña, “Pëi thō ni pichëi shhu ña pëi wu’o ñka wëinj wëinj nē.” ¹¹ Nne Shemu Pita ku’o monj pie, nshūu ndán ghō ntaonj nō mbhi, memme shhu linaonj monj ghō. Pa shhu pighō ni mbō ta’a ñkii ni tienj wunj ni ndigi yi trëi. Nji’i nthe pi nō ha’añ pa shhu pighō ni njienj, ndán ghō shini ndō nshāa.

¹² Jishō chhu ni pugu ña, “Pëi thō nji maonj.” Ndō pa’a yichëi kanj ta’a ñganj younjij yi lō mōonj mbie vi ña, “O pō pi gǒ?” Nthe ña pugu ni nji ña a Taathō. ¹³ Jishō thō ndōgō brëi ghō pugu pa shhu mfe ni pugu. ¹⁴ Ndwe ni mbō ñgé yi trëi ña Jishō ni nōonj nonj yi ni ghanj younjij pi ndii ña a ni ñkwo ku’o monj gu nē.

Jisho pugu Pita

¹⁵ Pugu ni nga mī'ey ji nu maon, Jisho chhu ni Shemu Pita ŋa, “Shemu, muon Jouŋ, ɔ khwā a nchaa nɔ ha'an pei ŋwa khwā a ne?”

A chhu gho ŋa, “Oon, ma Taathɔ, ɔ ji ŋa ŋkhwā gho.”

Jisho chhu gho ŋa, “Kugwi puon minjii paŋ.”

¹⁶ A pini nu'un nchhu gho mbra ŋgé ŋa, “Shemu, muon Jouŋ, ɔ khwā a?”

A chhu gho ŋa, “Oon, ma Taathɔ, ɔ ji ŋa ŋkhwā gho.”

Jisho chhu gho ŋa, “Kē'i minjii paŋ.”

¹⁷ A pini nchhu gho a pɔ trei ŋgé ŋa, “Shemu, muon Jouŋ, ɔ khwā a?”

Njù'ɔ Pita pə'i nthe ŋa a chhu gho a pɔ trei ŋgé ŋa, “ɔ khwā a?” A chhu gho ŋa, “Taathɔ, ɔ ji ŋguon nnu ghao, ɔ ji ŋa ŋkhwā gho.”

Jisho chhu gho ŋa, “Kugwi minjii paŋ.

¹⁸ Shishini, ñchhu ve ŋa, ndii ŋa ɔ ni mbo mikə'i ne, ɔ ni ntho mā'an ndhwí yɔ ŋgəi sheshe li'i ŋa ɔ tā'a nu ne. Ndo ndii ŋa ɔ lūnu ne, ɔ shwii mbho yɔ ŋon nduon mā'an ndhwí yɔ, ndōgɔ gho ŋgəi nɔ li'i ŋa ɔ lo ntā'a nu ne.” ¹⁹ (A ni nchhu yei nɔ nōon nu ŋkwan gu ŋa a shi ŋkhu nɔ gha'o nu Minnwi ne.) Jisho ni nga nchhu yei mī'ey nchhu ŋa, “Yōu njin a.”

Jisho pugu ta'a ŋan younjin yi ye ŋa a khwā ne

²⁰ Pita kara ligi yi njəi ye ta'a ŋan younjin ŋa Jisho ni ŋkhwā ne tho nu njin pugu. Mbo ye ŋa a ni nchho nji maon yei yu ŋkuon taprei, ni nchhu ŋa, “Taathɔ, a gɔ ŋa a shi fini gho?” ²¹ Pita ni

ŋga ŋjəi vi, nchhu ni Jisho ŋa, “Taatho, ti ŋon vei ne?”

²² Jisho khwē ghō ŋa, “Mi ntā’a nu ŋa a kina yi maon ti ñshi nu’uŋ mbini, o fē’i kho yo nō ghō? Ndo ni gò, tho njōu njiŋ a!” ²³ Nne pa chrà nyien nu shina pa liŋ* ŋa, mba’a ta’a ŋgaŋ younjin yi vei khu. Ndo ti Jisho shini ndo nchhu ŋa mba’a a yi’i ŋkhu. A ni nchhu pi ŋa, “Mi ŋkhwā ŋa a kina yi maon ti ñshi nu’uŋ ntho o fē’i kho yo nō?”

²⁴ Yei ni mbo ŋgaŋ younjin Jisho ye ŋa a tho nchhu nnu pei ne, ndo nā’an nnu pei ne, ndo pia ji ŋa nnu ŋa a chhu ne nnu shini.

²⁵ Ntou pa pichəi nnu ni mbo fo ŋa Jisho ni nchwīe. A kaŋ mbo ŋa pi nā’an pa nnu pigho pa ta’a ta’a, pa’a ŋkuon mbhi lo mfā’o li’i nū’oŋ ŋwa’anli ye ŋa pi shi nā’an mon ghō ne.

* **21:23** 21:23 Pi ni nchhu pi pa ghaŋ piŋ.

lxxxv

Nwa'anli Kin a Fhi

Bambalang: Nwa'anli Kin a Fhi (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bambalang

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Apr 2023 from source files dated 29 Jan 2022

850ef3bb-da84-57bb-be90-e9077e8294e0